Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
Министерство просвещения Республики Казахстан

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
Национальная академия образования имени И. Алтынсарина

ОРТА БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫ ПЕДАГОГТЕРІНІҢ АТТЕСТАТТАУДАН ӨТУІ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ПРОХОЖДЕНИЮ АТТЕСТАЦИИ ПЕДАГОГАМИ ОРГАНИЗАЦИИ СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Астана – 2023

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының Ғылыми-әдістемелік кеңесімен баспаға ұсынылды (2023 жылғы 20 наурыздағы № 1 хаттама).

Рекомендовано к изданию Научно-методическим советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 1 от 20 марта 2023 года)

Орта білім беру ұйымдары педагогтерінің аттестаттаудан өтуі бойынша әдістемелік ұсынымдар – Астана қаласы: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2023. – 96 б.

Методические рекомендации по прохождению аттестации педагогами организации среднего образования – город Астана: Национальная академия образования имени И. Алтынсарина, 2023. – 96 стр.

Әдістемелік ұсынымдамада орта білім беру ұйымдары педагогтерінің аттестаттаудан табысты өтуі үшін практикалық кеңестер берілген. Бұл әдістемелік ұсынымдамада педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарына енгізілген өзгерістер туралы, аттестаттаудан өткізу тәртібі мен кезеңдері, біліктілік санаттарына қойылатын талаптар, қажетті құжаттар тізбесі сипатталған. Әдістемелік ұсынымдама мектеп әкімшілігіне, педагогтер мен әдіскерлерге, сондай-ақ білім басқармалары мен бөлімдерінің мамандарына арналған.

В методических рекомендациях даны практические предложения и советы успешного прохождения аттестации педагогами организаций среднего образования, описаны изменения в правилах и условиях проведения аттестации педагогов, прописаны порядок и этапы проведения аттестации, требования к квалификационным категориям, представлен перечень необходимых документов.

Методические рекомендации адресованы администрации школы, педагогам и методистам, а также специалистам управлений и отделов образования.

© Ы. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2023
©Национальная академия образования
им. И. Алтынсарина, 2023

БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

ҚР – Қазақстан Республикасы;

ПББ – педагогтердің білімін бағалау;

РОӘК - Республикалық оқу-әдістемелік кеңес;

ОӘК - оқу-әдістемелік кешендер;

ОӘҚ - оқу-әдістемелік құралдар;

Уәкілетті орган - Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі.

ГЛОССАРИЙ

Аттестатталушы – аттестаттаудан өтетін және біліктілік санатын алуға (растауға) үміткер адам;

Аттестаттау – педагогтердің біліктілік деңгейін айқындау мақсатында жүргізілетін рәсім, оның нәтижелері бойынша біліктілік санаттары беріледі (расталады);

Аттестаттау комиссиясы – педагогтерді аттестаттау рәсімін жүргізетін уәкілетті алқалы орган;

Аттестаттау кезең – күнтізбелік жылдағы (қаңтар-мамыр, тамыз-желтоқсан) уақыт аралығы, оның барысында аттестатталушы біліктілік бағалаудан, қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтаудан өтеді, осы Қағидаларға сәйкес Педагогтің білімін бағалауды тапсыруға өтініш береді;

Апелляция – педагогтің сұранысы бойынша ақпараттық коммуникациялық технологиялар арқылы жүзеге асырылатын педагогтердің білімін бағалау нәтижелерін қайта қарау рәсімі;

Апелляцияларды қарау жөніндегі республикалық комиссия - педагогтердің білімін бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда даулы мәселелер бойынша шешім қабылдайтын білім беру саласындағы уәкілетті орган құратын комиссия;

Біліктілік санаты – «Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №5750 болып тіркелген) бекітілген біліктілік талаптарына немесе кәсіптік стандартқа («Педагог» кәсіби стандартын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 15 желтоқсандағы № 500 бұйрығы) (бұдан әрі кәсіптік стандарт) сәйкес келетін педагогтің кәсіби құзыреттілік деңгейі;

Қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтау – аттестатталушы жетістіктерінің біліктілік талаптарының деңгейіне сәйкестігін бағалау рәсімі;

Мемлекеттік көрсетілетін қызмет – көрсетілетін қызметті алушылардың өтініші бойынша жеке тәртіппен немесе өтініш жасамай жүзеге асырылатын және олардың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін іске асыруға, оларға тиісті материалдық немесе материалдық

емес игіліктер беруге бағытталған жекелеген мемлекеттік функцияларды іске асыру нысандарының бірі;

Педагог – тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі бар және педагогтің білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, әдістемелік сүйемелдеу немесе білім беру қызметін ұйымдастыру жөніндегі кәсіби қызметін жүзеге асыратын тұлға;

Педагогтердің білімін бағалау – білім беру саласындағы уәкілетті орган әзірлеген тест бойынша педагогтердің кәсіби құзыреттілік деңгейін айқындау мақсатында өткізілетін рәсім;

Педагогтің цифрлық профилі – Ұлттық білім беру деректер қоры ақпараттық жүйесіне жүктелген педагогтің электронды деректері.

Педагог портфолиосы – педагогтің білім беру қызметіндегі жеке және кәсіби жетістіктері, оқушыларының оқуы мен тәрбиесі және дамуының нәтижелері, педагогтің белгілі бір уақыт аралығындағы білім беру жүйесін дамытуға қосқан үлесі ұсынылған жеке папкасы (электронды парақша).

КІРІСПЕ

Бүгінгі таңда аттестаттау рәсімі педагогтердің біліктілігі мен кәсіби дағдыларын, ұзақ жылдық қызмет нәтижесін бағалаудың тиімді құралы. Аттестаттау рәсімі мектептерді сапалы кадрлармен қамтамасыз етуге, білім беру сапасын арттыруға және педагогтерді үздіксіз білім алуға ынталандыруға, оларға материалдық қолдау көрсетуге мүмкіндік береді.

Қазақстанда педагогтерді аттестаттау «Педагог мәртебесі туралы» ҚР Заңына сәйкес **бес жылда кемінде бір рет өткізіледі.** Аттестаттаудан өткізу қағидаларының біліктілік санатына қойылатын талаптарына сәйкес келген жағдайда, **педагогтерге мерзімінен бұрын аттестаттаудан өтуге болады.**

Педагогтерді аттестаттау қағидалары мен шарттары педагогикалық қоғамның сұранысы мен білім беру жүйесінің дамуына сәйкес жетілдіріліп отырылады. ҚР Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 533 бұйрығы бойынша, педагогтерді мен білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы 2016 жылғы 27 қаңтарда шыққан № 83 бұйрыққа өзгерістер енгізілді. Осыған байланысты педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын түсіндіру және әдістемелік көмек көрсету мақсатында осы әдістемелік ұсынымдама әзірленді.

Бұл әдістемелік ұсынымдаманың бірінші бөлімінде педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарына енгізілген өзгерістер сипатталған. Бұл бөлімде аттестаттаудан өткізу тәртібі мен кезеңдері, біліктілік санаттарына қойылатын талаптар, қажетті құжаттар тізбесі туралы мәліметтер берілген.

Екінші бөлімде аттестаттаудан табысты өткен педагогтердің тәжірибелері ұсынылған. Бұл бөлімде еліміздің «Үздік педагог» конкурсының жеңімпаздары аттестаттауға табысты дайындалу тәжірибелерімен бөліседі және педагогтерді жиі мазалайтын сұрақтарға жауап беру жолымен педагогтерге кеңес береді.

Әдістемелік ұсынымдаманың үшінші бөлімінде педагогтерге аттестаттаудан табысты өтуге қажетті ұсынымдар мен практикалық кеңестер берілген. Жалпы, осы тарауда берілген ақпарат аттестаттауға сапалы дайындалуға және табысты өтуге көмектеседі.

Әдістемелік ұсынымдар орта білім беру ұйымдарының педагогтерін аттестаттаудың қағидалары мен шарттары, тәртібі, педагогтердің аттестаттаудан өткен тәжірибелері, практикалық кеңестер т. б. мәселелер қарастырылған және оларға әдістемелік көмек көрсету контекстінде өзекті. Әдістемелік ұсынымдар орта білім беру ұйымдарының педагогтеріне, әдістемелік кабинеттердің әдіскерлеріне және білім жүйесінде қызмет ететін мамандарға арналады. Сонымен қатар, білім жүйесіндегі құрылымдарда қызмет ететін мамандарға, жалпы орта білім саласы мен педагогикалық қызметке қызығушылық танытатын көпшілікке танымдық тұрғыдан пайдалы.

I БӨЛІМ. ПЕДАГОГТЕРДІ АТТЕСТАТТАУДАН ӨТКІЗУДІҢ ЖАҢА ҚАҒИДАЛАРЫ МЕН ШАРТТАРЫ

Қазақстанда педагогтер мен білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттары ҚР Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығына сәйкес жүргізіледі *(ҚР Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 533 бұйрығымен өзгертілген)*.

Аттестаттау дегеніміз – педагогтердің біліктілік деңгейін айқындау мақсатында жүргізілетін рәсім, оның нәтижесі бойынша педагогтерге біліктілік санаттары беріледі немесе расталады. Біліктілік санатын бір сатыға жоғары көтеру арқылы педагогтердің жалақысына 30-дан 50%-ға дейін үстемеақы қосылады. Сонымен қатар, педагогтерге мансаптық өсу жолында біліктілік санатын көтеру міндетті шарттардың бірі болып табылады.

Елімізде педагогтерге біліктілік санаттарын берудің (растаудың) бірнеше тәртібі бар:

1) Кезекті біліктілік санаттарын беру (растау) *(кемінде 5 жылда 1 рет);*

2) Мерзімінен бұрын беру (растау), егер өтініш білдірген біліктілік санатының талаптарына сәйкес келген жағдайда *(2 жылдан кейін)*;

3) Оңайлатылған тәртіп бойынша біліктілік санатын беру (растау) тәртібі.

Педагогтерге біліктілік санаттарын берудің (растаудың) барлық тәртібі келесі кезеңдерден тұрады (1-сурет).

1-сурет. Педагогтер үшін аттестаттау рәсімі келесі кезеңдерді қамтиды:

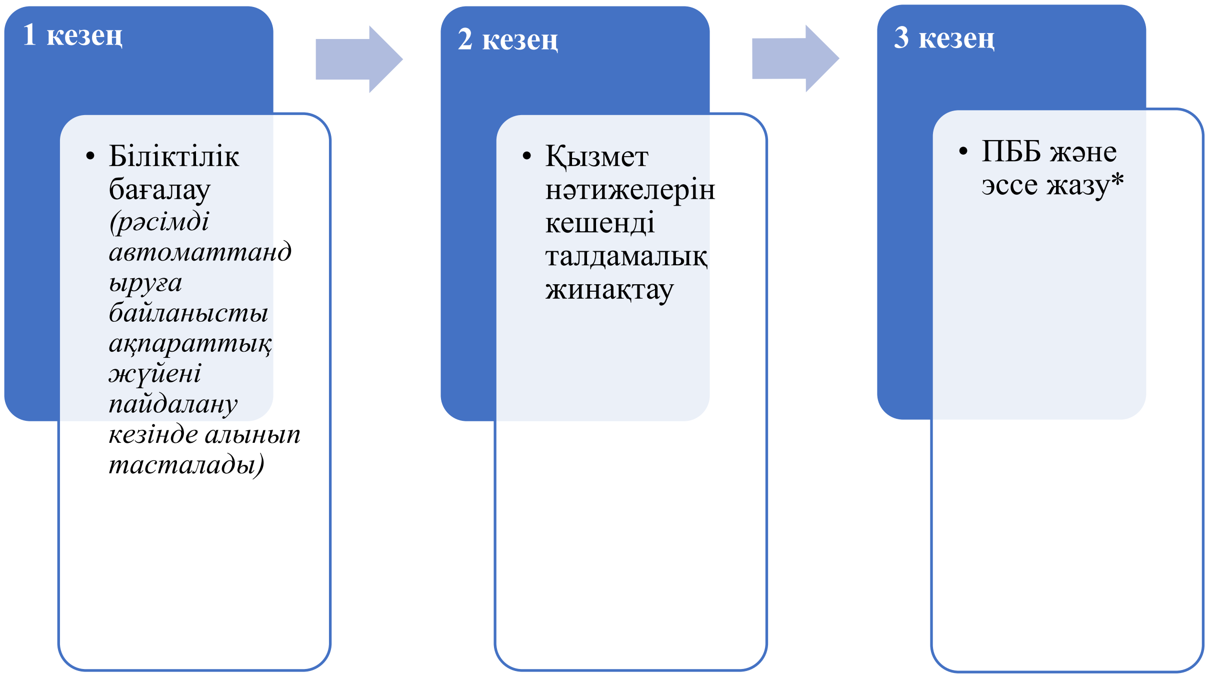

* *техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының өндірістік оқыту шеберлері мен арнайы пәндер бойынша оқытушыларын қоспағанда*

Бірінші кезең педагогтердің біліктілігін бағалаудан басталады. Педагогтердің біліктілігін бағалауды **білім беру ұйымы жүргізеді.** Білім беру ұйымы аттестатталатын педагогтердің құжаттарын мемлекеттік қызмет көрсетуге қойылатын **негізгі талаптар тізбесінде белгіленген құжаттар тізбесіне сәйкестігін қарайды (1-кесте).** Аттестатталатын педагогтердің құжаттары ақпараттық жүйеде толтырылады (ақпараттық жүйе болмаған жағдайда электрондық немесе қағаз форматында беріледі) және оның нәтижелері бойынша сәйкес **құжаттарды дәлелді қабылдау немесе қабылдаудан бас тарту туралы хабарлама немесе қолхат беріледі.**

Министрлік/Білім басқармасы/Білім бөлімі/білім беру ұйымы арқылы:	**Ұлттық білім беру деректер қорының ақпараттық жүйесі бойынша:**	**«Азаматтарға арналған үкімет «Мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ**	**Egov.kz электрондық үкімет веб-порталы арқылы:**
1) өтініш; 2) жеке басын куәландыратын құжат (жеке басын сәйкестендіру үшін талап етіледі) (иесіне қайтарылады) не цифрлық құжаттар сервисінен электрондық құжат (сәйкестендіру үшін); 3) білімі туралы диплом; 4) қайта даярлау курстарынан өткені туралы құжат (бар болса); 5) жұмыскердің еңбек қызметін растайтын құжат.	1) өтініш.	1) өтініш; 2) білімі туралы диплом; 3) қайта даярлау курстарынан өткені туралы құжат (бар болса); 4) жұмыскердің еңбек қызметін растайтын құжат.	1) өтініш; 2) білімі туралы диплом; 3) қайта даярлау курстарынан өткені туралы құжат (бар болса); 4) жұмыскердің еңбек қызметін растайтын құжат.

1-кесте. Аттестациядан өту үшін қажетті құжаттар тізбесі

Бұл ретте аттестаттаудан өту үшін тиісті деңгейдегі **аттестаттау комиссиясы ақпараттық жүйе бойынша мынадай деректерді сұратады:**

1) біліктілік санатын беру туралы куәлік және бұйрық (бұрын біліктілік санаты болған адамдар үшін);

2) кәсіби жетістіктерін растайтын құжаттар;

3) «педагог-зерттеуші» немесе «педагог-шебер» біліктілік санатына-тәжірибені жинақтау;

4) сабақтарды талдау, әріптестердің, басшының орынбасарларының, басшының, әдіскерлердің, ата-аналардың пікірлері;

5) педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидаларының 31-қосымшасына сәйкес педагогикалық кеңес отырысының хаттамасынан үзінді;

6) педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидаларымен бекітілген бағалау өлшем шарттарынан туындайтын құжаттар.

Педагогтер аттестаттаудан өту үшін өтініштері мен құжаттарын келесі ұйымдар немесе ақпараттық жүйелер арқылы ұсына алады:

Министрлік, өңірлердегі білім басқармаларына, аудандар/қалалардың білім бөлімдеріне, білім беру ұйымдары	**Ұлттық білім беру деректер қорының ақпараттық жүйесі**
«Азаматтарға арналған үкімет «Мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ	**Egov.kz электрондық үкімет веб-порталы**

Бұдан әрі **педагогтердің өтініштері (құжаттар топтамасымен бірге)** Мемлекеттік корпорация немесе ақпараттық жүйе арқылы немесе портал арқылы Министрлікке, облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының Білім басқармаларына, аудандардың және облыстық маңызы бар қалалардың білім бөлімдеріне жіберіледі. Өтініштің үлгісі әдістемелік ұсынымдаманың № 1 қосымшасында берілген.

Білім беру саласының уәкілетті органдарында, өңірлердегі білім беруді басқару органдарында, білім беру ұйымдарында педагогтерді аттестаттау үшін мемлекеттік органдардың бірінші басшысының бұйрығымен біліктілік санаттары үшін **аттестаттау комиссиялары** құрылады (2-кесте). Мысалы, «педагог-тағылымдамашы» немесе «педагог» біліктілік санаты үшін білім беру ұйымы деңгейінде, «педагог-модератор» біліктілік санаты үшін аудандық, облыстық маңызы бар қалалық білім бөлімі деңгейінде құрылған аттестаттау комиссиясы педагогтердің өтініштерін қарастырады. Біліктілік санат деңгейі бойынша құрылатын аттестаттау комиссиялардың тізбесі 2-кестеге берілген.

Тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссия педагогтердің құжаттарын **жылына екі рет** (тиісінше ағымдағы жылғы 5 мамырға және 5 қарашаға

дейін) немесе білім беру саласындағы **уәкілетті орган айқындаған мерзімдерде қарайды.** Уәкілетті орган дегеніміз ҚР Оқу-ағарту министрлігі болып табылады.

<table>
<tr><th>№</th><th>Аттестаттау комиссиясы құрылады</th><th>Біліктілік санаттары</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Білім беру ұйымы</td><td>«педагог-тағылымдамашы», «педагог»;</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Аудандық, облыстық маңызы бар қалалық білім бөлімі, білім беру саласындағы уәкілетті органдар (Республикалық мектептер үшін)</td><td>«педагог-модератор»</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және астананың Білім басқармаларында, білім беру саласындағы уәкілетті органдар (Республикалық мектептер үшін)</td><td>«педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші»</td></tr>
<tr><td rowspan="2">4</td><td rowspan="2">Білім беру саласындағы уәкілетті орган (ҚР Оқу-ағарту министрлігі)</td><td>«педагог-шебер»</td></tr>
<tr><td>«педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» (тиісті саланың уәкілетті органының бағынысты білім беру ұйымдары үшін)</td></tr>
</table>

2-кесте. Біліктілік санаттары үшін құрылатын аттестаттау комиссиялары

Педагогтің өтініші негізінде (қолданыстағы санат мерзімі өткенге дейін) және білім беру ұйымында біліктілік бағалаудан кейін (рәсімді автоматтандыруға байланысты ақпараттық жүйені пайдалану кезінде алынып тасталады) **педагогтер үшін қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтау жүргізіледі. Бұл кезеңде педагогтердің портфолиосы бағаланады.** Аттестаттау комиссиясы педагогтердің портфолиосын **әрбір пән бойынша немесе бағыт бойынша құрылған Сараптама кеңесінің қарауына жібереді.** Сараптама кеңесі **аудан/қала, облыс, республика деңгейінде** өңірлердегі әдістемелік орталықтардың (кабинеттердің) базасында құрылады. Республикалық мектептер мен «педагог-шебер» біліктілік санаты үшін Сараптама кеңесі **Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының Республикалық оқу-әдістемелік кеңесі жанынан құрылады.** Сараптама кеңестің құрамы білім беру ұйымдарында кемінде 10 жыл еңбек өтілі, «педагог-зерттеуші» немесе «педагог-шебер» біліктілік санаттары бар педагогтер, біліктілікті арттыру ұйымдарының, қамқоршылық кеңестердің, қоғамдық, үкіметтік емес ұйымдардың, жұмыс берушілердің өкілдерінен құрылады.

Сараптама кеңесі педагогтер мен білім алушылардың жетістіктерін, сабақтарды бақылау парақтарын және педагогтердің, басшының

орынбасарларының, басшының, әдіскерлердің, ата-аналардың пікірлерін т.б. ескере отырып, **педагогтердің портфолиосын бағалау өлшемшарттарына сәйкес біліктілік санаттарын беруге (растауға) педагогтердің портфолиосын қарайды және бағалайды (2 қосымша).** Педагогінің портфолиосын бағалау өлшемшарттары әдістемелік ұсынымдаманың № 2 қосымшасында берілген.

Сараптама кеңесі **аттестатталушының қатысуымен** (онлайн немесе офлайн форматта) портфолионы бағалау нәтижесі бойынша кері байланыс береді. Аттестатталушының қатысуымен **портфолионы қарау 30 минуттан аспайды.**

Сараптама кеңесі педагогтердің портфолиосын бағалау парақтарын және білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындаған мерзімде (осы жылдың 5 маусымына және 5 желтоқсанына дейін) немесе білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындаған мерзімдерде Комиссияға немесе әрбір педагогтің цифрлық профиліндегі ақпараттық жүйеге әрбір педагог бойынша өтініш берілген біліктілік санатына **сәйкестік/сәйкессіздік туралы, бір деңгейге төмен сәйкестік туралы** қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтаудың қорытындылары бойынша ұсынымдар жібереді.

! **Педагогтерді аттестаттау қағидаларына енгізілген өзгерістердің бірі портфолио талаптарға сәйкес келмеген жағдайда педагог келесі кезеңге – ПББ өтпейді.**

Әрбір педагог бойынша Сараптама кеңесінің берген ұсынымдары бойынша **аттестаттау комиссиясы педагогтердің портфолиосын қарайды және мынадай шешімдердің бірін шығарады:**

1) өтініш берілген біліктілік санатына сәйкес келеді;

2) өтініш берілген бір деңгейге төмен біліктілік санатына сәйкес келеді;

3) «педагог» біліктілік санатына сәйкес келеді (өтініш берілген біліктілік санаты сәйкес келмеген кезде);

4) өтініш берілген біліктілік санатына сәйкес келмейді.

Педагогтерге біліктілік санаттарын беру (растау) туралы соңғы шешімді аттестаттау комиссиясы қабылдайды.

«Өтініш берілген біліктілік санатына аттестаттаудан өтпеген» деген шешім қабылдаған кезде Комиссия үш жұмыс күні ішінде Комиссияның барлық мүшелері қол қойған шешімнің негіздемесімен бірге аттестатталған адамның электрондық поштасына немесе педагогтің цифрлық профиліне жазбаша хабарлама жібереді.

Аттестаттаудан өткен педагогтердің тізімі аттестаттауды өткізген мемлекеттік органның немесе білім беру ұйымының Интернет-ресурсында немесе ақпараттық жүйеде жарияланады.

ПЕДАГОГТЕРГЕ КЕЗЕКТІ БІЛІКТІЛІК САНАТТАРЫН БЕРУ (РАСТАУ) ТӘРТІБІ

Қазақстанда педагогтерді аттестаттау «Педагог мәртебесі туралы» ҚР Заңына сәйкес бес жылда кемінде бір рет өткізіледі. Осы бөлімде педагогтерді кезекті біліктілік санаттарын беру (растау) тәртібі сипатталған.

№	«Педагог-тағылымдамашы»	«Педагог»
1	тиісті бейіні бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі бар немесе қайта даярлау курстарынан өткен адамдар;	тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі бар немесе қайта даярлау курстарынан өткен адамдар;
2	педагогикалық қызметке алғаш рет кіріскен адамдар;	«педагог-тағылымдамашы» санатына қойылатын талаптарға сәйкес келеді
3	сондай-ақ, білім беру ұйымдарында педагогтің бос немесе уақытша бос лауазымына орналасуға конкурс жарияланғанға дейін **соңғы бес жыл ішінде** педагогикалық (оқытушылық) қызметті жүзеге асырмаған	тиісті бейін бойынша кемінде **1 жыл** педагогикалық өтілі бар адамдар
4	Ұлттық біліктілік тестілеуінен табысты өткен адамдар	

3-кесте. Біліктілік санатына қойылатын талаптар

«Педагог-тағылымдамашы» біліктілік санаты ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 160 бұйрығына сәйкес педагог кәсібіне кіріспе бағдарламасы аяқталғанға дейін **бір оқу жылына** беріледі (3-кесте).

Педагог кәсібіне кіріспе бағдарламасы аяқталғаннан кейін педагог-тағылымдамашы қызмет нәтижелері туралы есеп дайындайды, сабақтарды көрсетеді, талдайды, Lesson Study сабаққа зерттеу жүргізеді, Action Research әдісін қолданады. Педагог-тәлімгер бағдарлама нәтижелері бойынша педагог-тағылымдамашыға ұсыныс дайындайды.

Педагог кәсібіне кіріспе бағдарламаны аяқтау және педагог-тәлімгердің оң ұсынымы қорытындысы бойынша білім беру ұйымының педагогикалық кеңесі педагог-тағылымдамашыға «педагог» біліктілік санатын беру туралы шешім шығарады. Біліктілік санатын бергеннен кейін педагогпен бір күнтізбелік жылға еңбек шарты жасалады. Кейінгі еңбек қатынастары еңбек заңнамасы шеңберінде ресімделеді.

«Педагог» біліктілік санатына:

- педагогикалық лауазымдағы жұмысын қайта бастаған (тиісті бейін бойынша жалпы педагогикалық өтілі 1 жылдан кем емес 5 жылдан аспайтын педагогикалық лауазымға қайта бастау мерзімі) және біліктілік санаты жоқ;

- білім беру ұйымдарына білім беру саласындағы уәкілетті органнан, білім беру басқармасы органдарынан, әдістемелік кабинеттерден, біліктілікті арттыру институттарынан, жоғары оқу орындарынан ауысқан;

- Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде мамандығы бойынша оқуда (тағылымдамада) болған;

- тиісті бейін бойынша педагогикалық қызметті жүзеге асырған және Қазақстан Республикасына жақын және алыс шет елдерден келген;

- тиісті бейін бойынша педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі бар немесе қайта даярлау курстарынан өткен, білім беру ұйымдарына педагог ретінде 2022 жылғы 1 қаңтарды қоса алғандағы мерзімде қабылданған, біліктілік санаты жоқ адамдар;

- қосымша білім беру жүйесінде 5 және одан да көп жыл кәсіби өтілі бар адамдар.

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында арнайы пәндер бойынша педагогтер және бейіні бойынша кемінде 2 жыл өндірістік өтілі бар өндірістік оқыту шеберлері лауазымдарына алғаш рет педагогикалық қызметке кіріскен педагогтер Ұлттық біліктілік тестілеуінен өтпестен «педагог» біліктілік санатын алады.

«Педагог» санатына үміткер педагогтер № 338 бұйрыққа немесе кәсіптік стандартқа сәйкес біліктілік талаптарына сәйкес келуі және мынадай кәсіптік құзыреттерге сәйкес келуі тиіс (3-кесте):

✓ оқу пәнінің, оқу-тәрбие процесінің, оқыту және бағалау әдістемесінің мазмұнын біледі;

✓ білім алушылардың психологиялық жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлайды және ұйымдастырады;

✓ білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал етеді;

✓ білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатысады;

✓ білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді жүзеге асырады;

✓ кәсіби-педагогикалық диалог дағдыларын меңгерген, цифрлық білім беру ресурстарын қолданады;

✓ сабақты зерттеу жүргізеді, оның ішінде Lesson Study, Action Research әдісін қолданады;

✓ «Педагогикалық этиканың кейбір мәселелері туралы» ҚР БҒМ 2020 жылғы 11 мамырдағы № 190 бұйрығына сәйкес педагогикалық этиканың негізгі нормаларын сақтайды.

Әдістемелік ұсынымдаманың № 2-5 суреттерінде «педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» біліктілік санаттарына қойылатын талаптар ұсынылған.

Келесі суретте **«педагог-модератор»** біліктілік санатына қойылатын талаптар көрсетілген.

2-сурет. «Педагог-модератор» біліктілік санатына қойылатын талаптар

Келесі суретте **«педагог-сарапшы»** біліктілік санатына қойылатын талаптар көрсетілген.

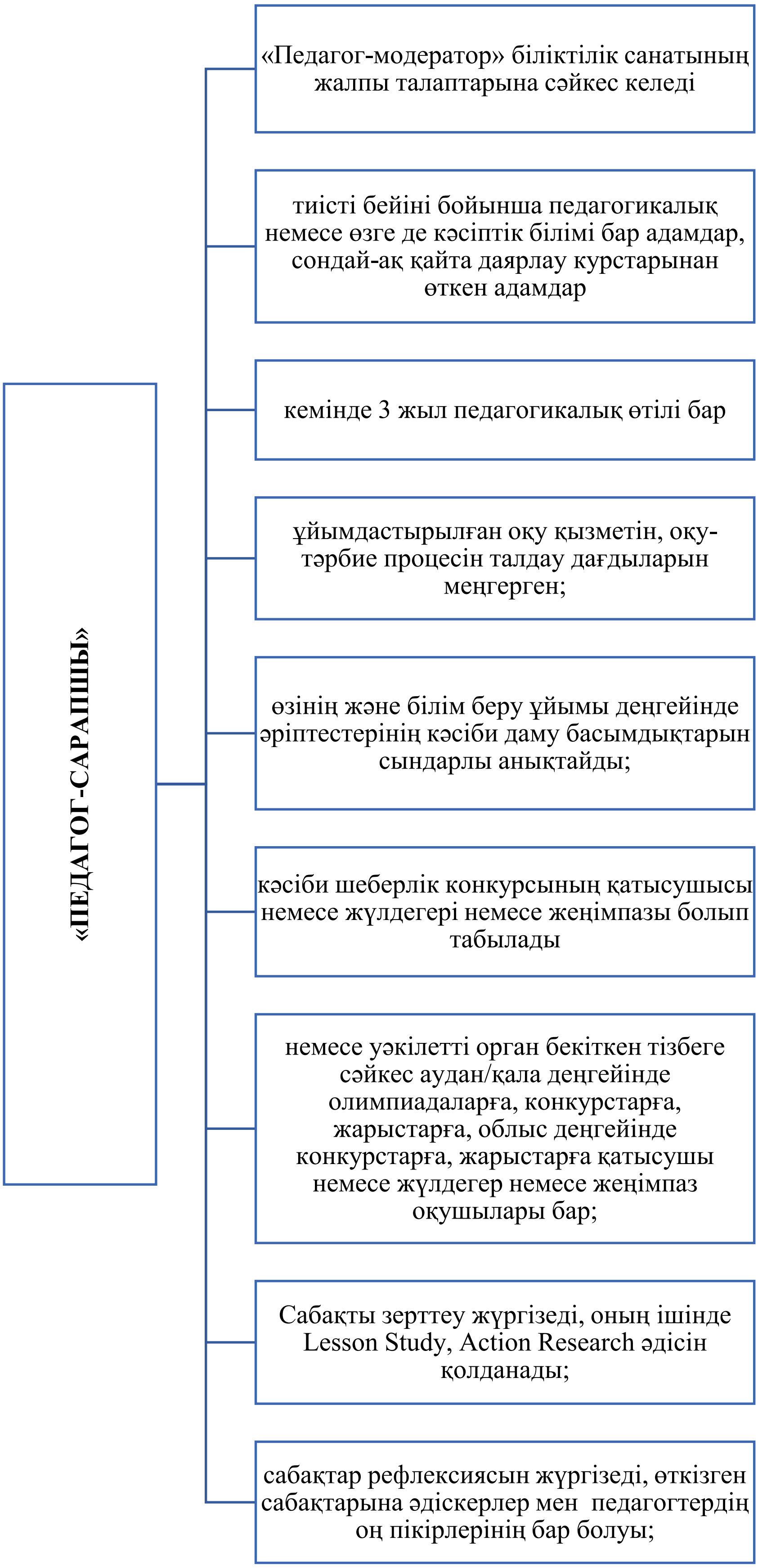

3-сурет. «Педагог-сарапшы» біліктілік санатына қойылатын талаптар

Келесі суретте **«педагог- зерттеуші»** біліктілік санатына қойылатын талаптар көрсетілген**.**

«ПЕДАГОГ-ЗЕРТТЕУШІ»	«Педагог-сарапшы» біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес келеді
	тиісті бейіні бойынша жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық немесе өзге де кәсіптік білімі бар
	кемінде 5 жыл педагогикалық өтілі бар
	сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген;
	білім алушылардың зерттеушілік дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді;
	облыс, республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейінде тәжірибені жинақтайды;*
	кәсіби шеберлік конкурсының қатысушысы немесе жүлдегері немесе жеңімпазы болып табылады;
	уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес облыстық, республикалық, халықаралық деңгейлерде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушы немесе жүлдегер немесе жеңімпаз оқушылары бар;
	«Үздік педагог» атағының иегері, қатысушысы немесе жүлдегері (бар болған жағдайда) болып табылады;
	ауданның (облыстық маңызы бар қаланың), облыстың деңгейінде педагогикалық қоғамдастықта конструктивті даму стратегиясын айқындайды, тәлімгерлікті жүзеге асырады (бар болған жағдайда);
	«Сарапшылардың электрондық базасына» құрамына кіреді (болған жағдайда);
	интернет-ресурстарды пайдалана отырып, жұмыс тәжірибесін таратады;
	аудан/қала/облыс деңгейінде сабақтарды көрсетеді, өткізілген сабақтарына педагогтер мен әдіскерлердің оң пікірлерінің бар болуы;
	Сабақты зерттеу жүргізеді, оның ішінде (Lesson Study) лессон стади (Action Research) экшн рисёрч әдісін қолданады;
	сабақтар рефлексиясын жүргізеді, басқа мұғалімдердің сабақтарын талдайды;
	аудандық/қалалық/облыстық және (немесе) республикалық деңгейлерде (бар болған жағдайда) педагогтер үшін семинарлар, конференциялар ұйымдастыруға және өткізуге қатысады;

**республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар мен салалық мемлекеттік органдардың білім беру ұйымдары үшін*

4-сурет. «Педагог-зерттеуші» біліктілік санатына қойылатын талаптар

Келесі суретте **«педагог-шебер»** біліктілік санатына қойылатын талаптар көрсетілген**.**

«ПЕДАГОГ-ШЕБЕР»	«педагог-зерттеуші» біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес келеді
	тиісті бейіні бойынша жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білімі бар
	кемінде 6 жыл педагогикалық өтілі бар
	білім беру ұйымдарында іске асырылған және Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА жанындағы РОӘК мақұлданған үздік педагогикалық практикалар мен әзірлемелерді енгізеді немесе бағдарламаларды әзірлейді,
	білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен оқулықтар, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік құралдар тізбесіне енгізілген басып шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады,
	немесе педагогтердің біліктілігін арттыру бойынша тренер болып табылады;
	республикалық немесе халықаралық кәсіптік конкурстардың немесе олимпиадалардың жүлдегері немесе жеңімпазы болып табылады
	немесе білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес республикалық немесе халықаралық деңгейдегі олимпиадалардың, конкурстардың, жарыстардың жеңімпаздарын немесе жүлдегерлерін дайындады;
	«Үздік педагог» атағының иегері, қатысушысы немесе жүлдегері (бар болған жағдайда) болып табылады;
	интернет-ресурстарды пайдалана отырып, жұмыс тәжірибесін таратады;
	тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс, республика деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды (болған жағдайда);
	«Сарапшылардың электрондық базасына» құрамына кіреді (болған жағдайда);
	республика деңгейінде тәжірибе таратады, тиісті уәкілетті органның ведомстволық бағынысты білім беру ұйымдары педагогтеріне арналған семинарларды, конференцияларды ұйымдастыру мен өткізуге қатысады;
	сабақты зерттеу жүргізеді, оның ішінде Lesson Study, Action Research әдісін қолданады;
	өз шешімдері мен іс-әрекеттерін басқаруды, түзетуді және бағалауды біледі;
	облыстық/республикалық деңгейлерде сабақтарды көрсетеді, сабақтар рефлексиясын жүргізеді, өткізген сабақтарына педагогтер мен әдіскерлердің оң пікірлерінің бар болуы;
	педагогтерге арналған республикалық және (немесе) халықаралық деңгейлердегі семинарлар, конференциялар ұйымдастыруға және өткізуге қатысады (бар болған жағдайда).

5-сурет. «Педагог-шебер» біліктілік санатына қойылатын талаптар

Біліктілік санаты педагогтердің өтініші негізінде 1 жылдан аспайтын мерзімге келесі жағдайларда ұзартылады:

1	2	3
• «Әлеуметтік мәні бар аурулардың тізбесін бекіту туралы» ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 23 қыркүйектегі № ҚР ДСМ-108/2020 бұйрығымен бекітілген әлеуметтік маңызы бар аурулар мен айналасындағыларға қауіп төндіретін аурулар тізбесіне сәйкес уақытша еңбекке жарамсыздық кезінде;	• жүктілікке және босануы бойынша демалыстан немесе бала үш жасқа толғанға дейін оны бағып-күтуге арналған демалыстан немесе жаңа туған баланы (балаларды) асырап алған қызметкерлер үшін демалыстан шыққаннан кейін;	• білім беру ұйымдарына білім беру саласындағы уәкілетті органнан, білім беруі басқармалары органдарынан, әдістемелік кабинеттерден, біліктілікті арттыру институттарынан ауысқан жағдайда.

Педагогтер біліктілік санатының қолданылу мерзімін ұзарту туралы мәселені шешу үшін аттестатау комиссиясына мынадай құжаттарды ұсынады немесе ақпараттық жүйедегі педагогтің цифрлық профиліне жүктейді:

1) біліктілік санаттарының қолданылу мерзімін ұзарту туралы өтініш (еркін нысан);

2) біліктілік санатының қолданылу мерзімін ұзартудың негізділігін растайтын құжат.

Педагогтер **1 жылдан кейін** біліктілік талаптарына сәйкес келетін санатқа **ПББ тапсырады.** Педагогтердің осы санаты үшін қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтау кезеңін тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссиясы **ПББ тапсырған сәттен бастап 1 жыл өткен соң жүргізеді.** Бұл ретте педагогтің осы кезеңде қолда бар біліктілік санаты сақталады.

! **Жасы бойынша зейнетақыға дейін 4 жылдан аспайтын педагогтер аттестаттау рәсімінен босатылады. Қолда бар біліктілік санаты оның берген өтініші негізінде зейнеткерлік жасқа толғанға дейін сақталады.**

Зейнеткерлікке шыққаннан кейін педагогикалық қызметті жүзеге асыруды жалғастыратын **зейнеткерлік жастағы педагогтер аттестаттау рәсімінен жалпы негіздерде өтеді.**

Мынадай санаттағы педагогтердің біліктілік санаттары жаңа формат бойынша келесі біліктілік санаттарына теңестіріледі:

«Санаты жоқ»	→	«Педагог»
«Екінші санат»	→	«Педагог-модератор»
«Бірінші санат»	→	«Педагог-сарапшы»
«Жоғары санат»	→	«Педагог-зерттеуші» және (немесе) «педагог-шебер»

Қазақстан Республикасының шегінде педагогикалық салада тиісті мамандық бойынша **жаңа жұмыс орнына ауысқан кезде** педагогтердің бар біліктілік санаты оның қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін сақталады.

ПЕДАГОГТЕРГЕ БІЛІКТІЛІК САНАТТАРЫН МЕРЗІМІНЕН БҰРЫН БЕРУ ТӘРТІБІ

Педагог мерзімінен бұрын аттестаттауға өтінішті кезекті аттестаттаудан кейін **соңғы 2 жылдан кем емес** қызметтің тиісті нәтижелері болған кезде береді. Мерзімінен бұрын аттестаттау кезінде Комиссия **«өтініш берілген біліктілік санатына сәйкес келмейді»** деген шешім қабылдаған жағдайда, қолданыстағы біліктілік санаты оның **қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін сақталады.**

1. «Педагог-модератор» біліктілік санатын мерзімінен бұрын беруге педагогтер кемінде мынадай 2 талапқа сәйкес болған жағдайда қатысады:

«Педагог-модератор»	**Пәнді ағылшын тілінде оқыту құқығымен** жоғары оқу орнын бітірген, ағылшын тілін С1 деңгейінен төмен емес (CEFR) шкаласы бойынша) білетіндігін растайтын сертификаты (куәлігі) бар немесе **ғылыми-педагогикалық бейіні бойынша «магистр» академиялық дәрежесі** берілген дипломы бар адамдар;
	білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес аудан **(облыстық/республикалық маңызы бар қала)** деңгейінде кәсіби шеберлік конкурстарының жүлдегерлері немесе жеңімпаздары болып табылатын адамдар;
	білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес **облыстық деңгейде** олимпиадалардың, конкурстардың, жарыстардың жеңімпаздарын немесе жүлдегерлерін дайындаған адамдар.

Келесі суретте **«педагог-сарапшы»** біліктілік санатын мерзімінен бұрын алуға қойылатын талаптар көрсетілген. Бұл талаптардың **кемінде 4-не сәйкес келетін** педагогтер қатыса алады.

«ПЕДАГОГ-САРАПШЫ»

- Білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен тізбеге **сәйкес облыстық, республикалық деңгейлерде** кәсіби шеберлік конкурстарының жүлдегерлері немесе жеңімпаздары болып табылатын адамдар;
- білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес **облыстық, республикалық деңгейлерде** олимпиадалардың, конкурстардың, жарыстардың жеңімпаздарын немесе жүлдегерлерін дайындаған адамдар;
- аудандық/қалалық деңгейдегі «Үздік педагог» атағына ие болған адамдар;
- «Сарапшылардың электрондық базасына» сарапшылардың құрамына кіретін адамдар;
- ағылшын тілін **C1 (CEFR) шкаласы бойынша)** деңгейінен төмен емес деңгейде меңгерген және пәндерді ағылшын тілінде оқытатын адамдар;
- жоғары оқу орнынан білім беру ұйымдарына педагогикалық жұмысқа ауысқан, **кемінде 2 жыл педагогикалық жұмыс өтілі бар** адамдар;
- бейіндік пән бойынша халықаралық дәрежедегі кандидат немесе спорт шебері болып табылатын адамдар;

6-сурет. «Педагог-сарапшы» біліктілік санатын мерзімінен бұрын алуға қойылатын талаптар

Келесі суретте **«педагог-зерттеуші»** біліктілік санатын мерзімінен бұрын алуға қойылатын талаптар көрсетілген. Бұл талаптардың **кемінде 5-не сәйкес келетін педагогтер** қатыса алады *(облыстық деңгейдегі «Үздік педагог» атағына ие болған адамдарды қоспағанда).*

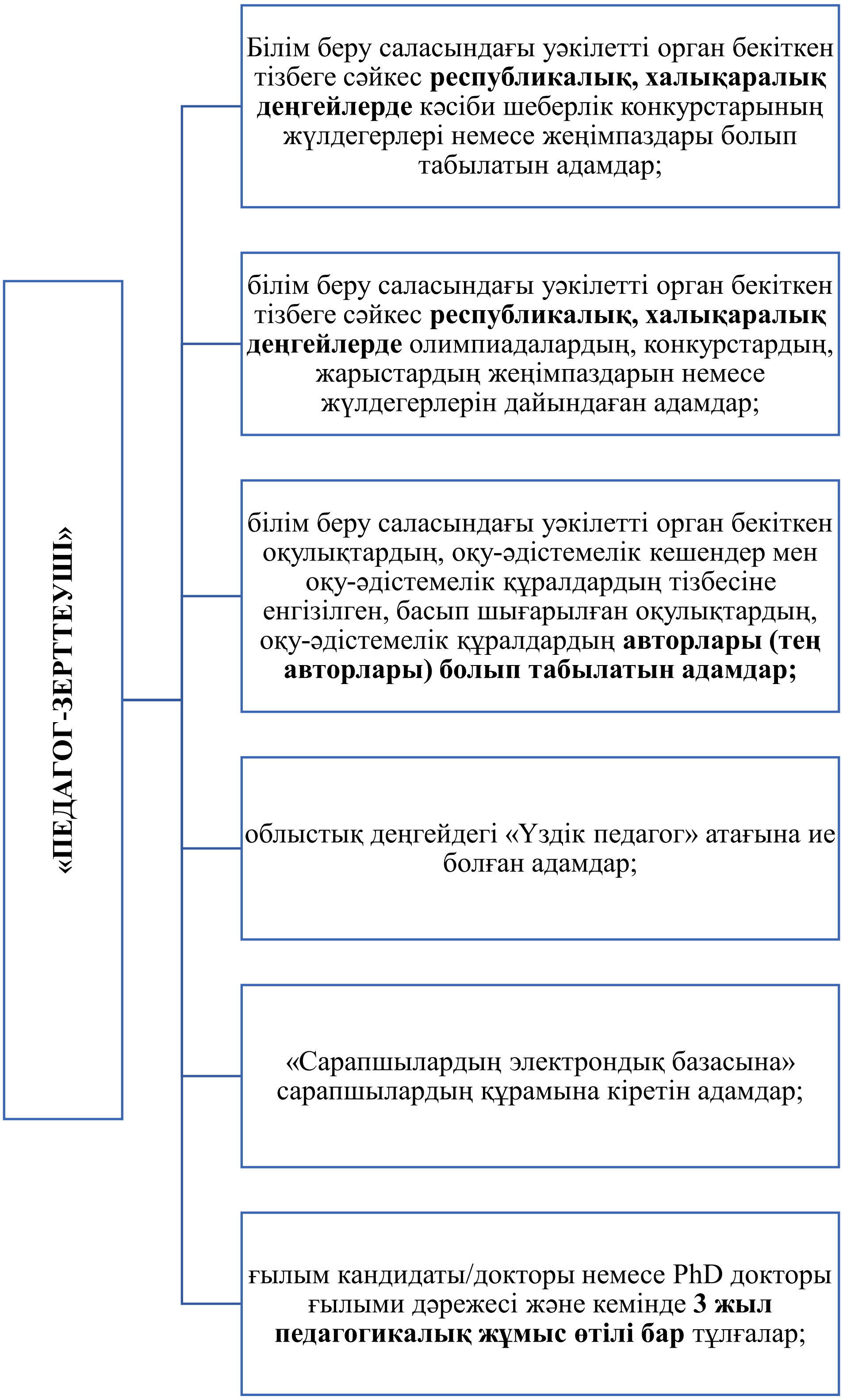

7-сурет. «Педагог-зерттеуші» біліктілік санатын мерзімінен бұрын алуға қойылатын талаптар

Келесі суретте **«педагог-шебер»** біліктілік санатын мерзімінен бұрын алуға қойылатын талаптар көрсетілген. Бұл талаптардың **кемінде 6-на сәйкес келетін педагогтер** қатыса алады.

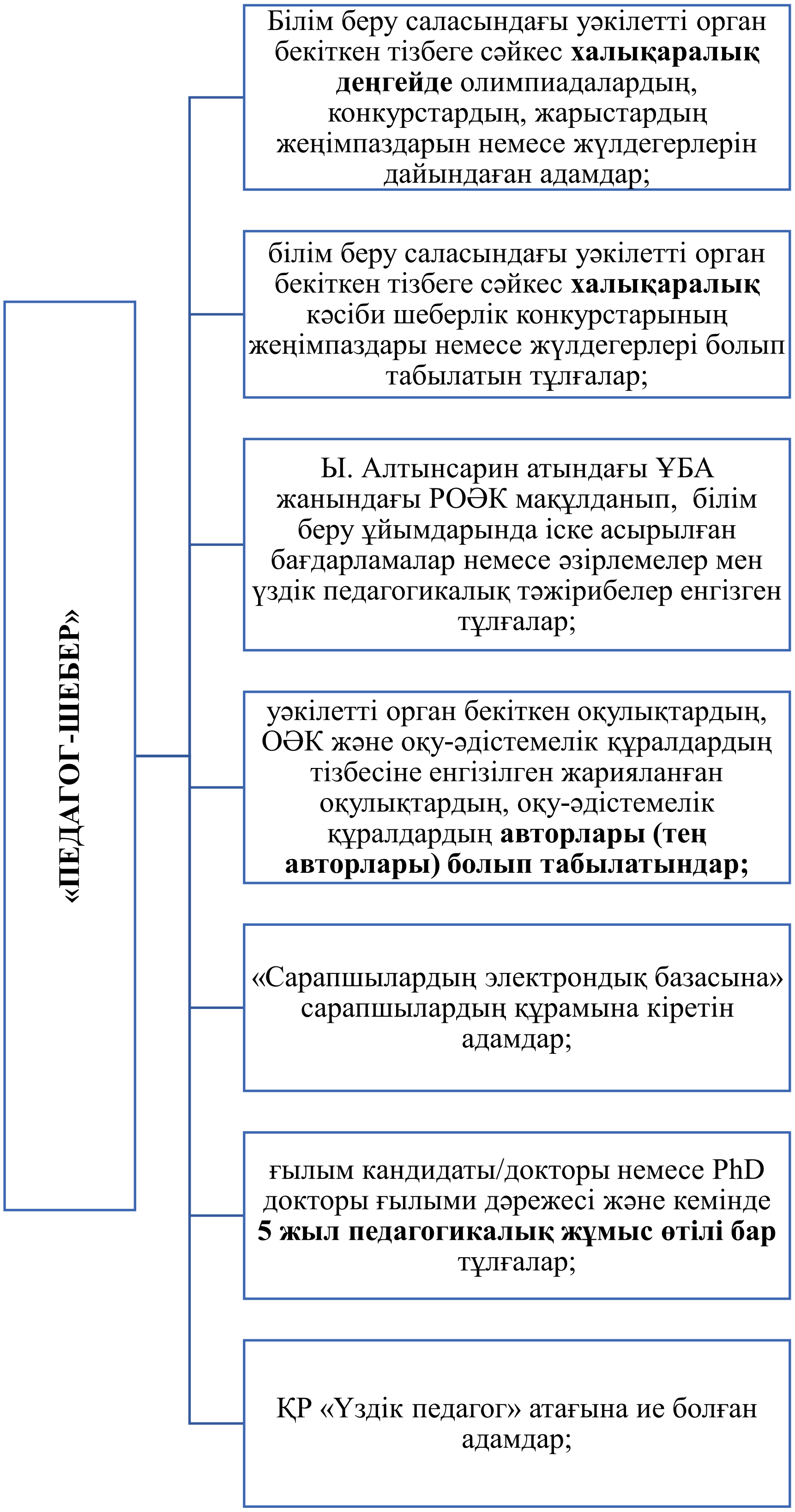

8-сурет. «Педагог-шебер» біліктілік санатын мерзімінен бұрын алуға қойылатын талаптар

ПЕДАГОГТЕРГЕ ОҢАЙЛАТЫЛҒАН ТӘРТІП БОЙЫНША БІЛІКТІЛІК САНАТЫН БЕРУ ТӘРТІБІ

Президенттің кадр резервіне кірген тұлғаларға, Nazarbayev University түлектеріне, «Болашақ» бағдарламасы бойынша оқуға ұсынылған шетелдік жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының түлектеріне жұмысқа орналасу кезінде жоғары оқу орнын аяқтағаннан кейін **бес жылдан кешіктірілмей біліктілік санатын беру рәсімінсіз Комиссия шешімімен «педагог-модератор» біліктілік санаты беріледі.** Төменде аталған сертификаттары жоқ шет тілдерінің педагогтері біліктілік санатын беру рәсімінен жалпы негізде өтеді.

1) **Жеке өтініш және сертификат негізінде** шет (ағылшын, неміс, француз) тілдерінің педагогтеріне шет тілін меңгеру деңгейі бойынша **аттестаттау рәсімінен өтпей «педагог-модератор»** біліктілік санаты беріледі. Сертификат төмендегі талаптарға сәйкес келуі тиіс:

Ағылшын тілі	• IELTS – 6,5 балл • TOEFL (iBT) - 79-84 балл
Француз тілі	• DELF– B2
Неміс тілі:	• Goethe Zertifikat - B2

2) **Жеке өтініш және сертификат негізінде** шет (ағылшын, неміс, француз) тілдерінің педагогтеріне шет тілін меңгеру деңгейі бойынша **«педагог-сарапшы»** біліктілік санаты бұдан әрі **ПББ рәсімінен өтпей-ақ қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтаудан өткеннен** кейін беріледі. Сертификат төмендегі талаптарға сәйкес келуі тиіс:

Ағылшын тілі	• IELTS) – 6,5 балл • TOEFL (iBT) - 85-93 балл
Француз тілі	• DELF– B2
Неміс тілі:	• Goethe Zertifikat - B2

3) **Жеке өтініш және сертификат негізінде** шет (ағылшын, неміс, француз) тілдерінің педагогтеріне шет тілін меңгеру деңгейі бойынша **«педагог-зерттеуші»** біліктілік санаты бұдан әрі **ПББ рәсімінен өтпей-ақ қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтаудан өткеннен кейін беріледі.** Сертификат төмендегі талаптарға сәйкес келуі тиіс:

Ағылшын тілі	• IELTS) – 7 балл • TOEFL (iBT) - 94-101 балл • TKT Modules 1-3 (3 модульдің бірі) Band 3-4/4 (4 балл бойынша нәтиже 3-4 балл);
Француз тілі	• DELF– C1
Неміс тілі:	• Goethe Zertifikat - C1

«Педагог-зерттеуші» біліктілік санаты **Celta, Pass and above сертификаты бар** ағылшын тілі мұғалімдеріне жеке өтініш негізінде аттестаттау рәсімінен өтпей беріледі.

4) **Жеке өтініш және сертификат негізінде** шет (ағылшын, неміс, француз) тілдерінің педагогтеріне шет тілін меңгеру деңгейі бойынша **«педагог-шебер»** біліктілік санаты бұдан әрі **ПББ рәсімінен өтпей-ақ қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтаудан өткеннен кейін беріледі.** Сертификат төмендегі талаптарға сәйкес келуі тиіс:

Ағылшын тілі	• IELTS) – 7,5 балл • TOEFL (iBT) - 102-109 балл • TKT Modules 1-3 (3 модульдің бірі) Band 3-4/4 (4 балл бойынша нәтиже 3-4 балл);
Француз тілі	• DELF– C1
Неміс тілі:	• Goethe Zertifikat - C1

«Педагог-шебер» біліктілік санаты жеке өтініш негізінде аттестаттау рәсімінен өтпей-ақ **Delta, Pass and above сертификаты бар** ағылшын тілі мұғалімдеріне беріледі.

Шет (қытай, түрік, араб және т. б.) тілдерінің педагогтеріне жеке өтініш және бірінші тіл ретінде сөйлейтін елдерде ресми танылған сертификат негізінде:

В2 деңгейі бойынша **«педагог-модератор»** біліктілік санаты,

С1 немесе С деңгейі бойынша **«педагог-сарапшы»** біліктілік санаты бұдан әрі ПББ рәсімінен өтпей-ақ қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтаудан өткеннен кейін беріледі.

Педагогикалық білімі жоқ, бірақ жеке өтініші негізінде ағылшын тілін меңгеру деңгейі бойынша сертификаттары бар адамдарға аттестаттау рәсімінен өтпей-ақ біліктілік санаты беріледі. Сертификат төмендегі талаптарға сәйкес келуі тиіс:

«педагог-сарапшы»	• TEFL/TESOL
«педагог-зерттеуші»	• CELTA, PASS B and above;
«педагог-шебер»	• CELTA, PASS B and above;

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 13 маусымдағы № 390 «Мұғалімдер тапшылығы бар өңірлерге үздік педагогтерді тиісті қолдау шараларының пакетімен тарту қағидаларын бекіту туралы (Арнаулы бағдарлама)» қаулысымен бекітілген **арнайы бағдарлама бойынша жұмысқа қабылданған педагогтерге жеке өтініш негізінде аттестаттау рәсімінен өтпей-ақ біліктілік санаты беріледі.**

Келесі талаптарға сәйкес келген жағдайда:

жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының түлектеріне → **«педагог-модератор»**

«педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші» → **бір саты жоғары**

Алынған біліктілік санаты Арнайы бағдарлама бойынша жұмыс істеу кезеңіне сақталады. Басқа жұмысқа ауысқан кезде алдыңғы біліктілік санаты беріледі.

ПЕДАГОГТЕРДІҢ БІЛІМІН БАҒАЛАУДЫ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

Қазақстанның білім беру жүйесіндегі сырттай тапсырылатын емтихандар мен мониторингтердің барлық түрлерін ұйымдастыру және өткізу, сонымен қатар оларға тест тапсырмалары базасын қалыптастыру ҚР Оқу-ағарту министрлігінің «Ұлттық тестілеу орталығы» айналысады (https://testcenter.kz/). Педагогтердің білімін бағалау (ПББ) бұл білім беру саласындағы уәкілетті орган әзірлеген тест бойынша педагогтердің кәсіби құзыреттілік деңгейін айқындау мақсатында өткізілетін рәсім.

ПББ тапсыру үшін педагог дипломда көрсетілген мамандығы немесе негізгі лауазымы бойынша **ҚР Оқу-ағарту министрлігінің Ұлттық тестілеу орталығына немесе ол белгілеген ұйымға өтініш береді.**

ПББ өтуге өтініш берген кезде педагогтер тапсыру тілін (қазақ, орыс), күнін, уақытын таңдайды. Біліктілік тестілеуі электрондық форматта өткізіледі. Өтініштерді қабылдау **онлайн режимде** жүзеге асырылады.

Ерекше жағдайларда (форс-мажорлық жағдайлар) педагогтің біліктілік санатының қолданылу мерзімі бес жыл өткен кезде аттестаттау комиссиясы оның қолданылу мерзімін күнтізбелік **1 (бір) жылға ұзартады.**

Педагогикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі немесе жоғары және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын бітірген, **педагогикалық қызмет өтілі жоқ кандидаттар ПББ табысты өткеннен кейін жұмысқа қабылданады.** Қызмет өтілі жоқ кандидаттар үшін білім беру ұйымында **«педагог-тағылымдамашы»** біліктілік санаты беріледі.

Төмендегі кестеде ПББ өту шарттары ұсынылған.

Педагогтер үшін	Педагогикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік, жоғары және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар, тәжірибесі жоқ кандидаттар:
▪ күнтізбелік жыл ішінде 2 (екі) рет – ақысыз;	▪ күнтізбелік жыл ішінде 2 (екі) рет – ақысыз;
▪ күнтізбелік жыл ішінде 1 (бір) рет мерзімінен бұрын аттестаттауға өтініш берген педагогтер – ақысыз;	▪ білім беру ұйымдарының, әдістемелік кабинеттердің (орталықтардың) басшылары күнтізбелік жылы 4 (төрт) рет – тегін;
▪ сынақ (педагогтің қалауы бойынша) – күнтізбелік жыл ішінде ақылы негізде.	▪ сынақ (педагогтің қалауы бойынша) – күнтізбелік жыл ішінде ақылы негізде.

! **Сынақ/ ақылы тестілеу нәтижелері аттестаттаудан өту үшін негіз болып табылмайды.**

Педагогикалық (мамандықтар) бағыттар бойынша техникалық және кәсіптік, жоғары және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар, **өтілі жоқ кандидат, оның ішінде педагогикалық қызметті қайта бастағысы келетін адамдар:**

«Пәндік білім» – 30 тапсырма;

«Оқыту әдістемесі» – 20 тапсырма;

Педагогикалық (мамандықтар) бағыттар бойынша техникалық және кәсіптік, жоғары және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар тәжірибесі жоқ кандидаттар үшін:

«Пәндік білім»: «педагог» біліктілік санаты – 50%;

«Оқыту әдістемесі»: «педагог» біліктілік санаты – 40 %.

Төмендегі кестеде орта білім беру ұйымдарының педагогтеріне арналған ПББ өту үшін пәндер бойынша максималды балдар және біліктілік тестінен өту балдары көрсетілген.

Орта білім беру ұйымдарының педагогтері үшін

Санаттар	**Блок**	**Пәндер бойынша балдар**	**Біліктілік тестінен өту үшін (%)**	**Біліктілік тестінен өту үшін (балдар)**
Педагог	Пәндік білім	30	50%	15
	Оқыту әдістемесі	20	50%	10
Педагог-модератор	Пәндік білім	30	60%	18
	Оқыту әдістемесі	20	60%	12
Педагог-сарапшы	Пәндік білім	30	70%	21
	Оқыту әдістемесі	20	70%	14
Педагог-зерттеуші	Пәндік білім	30	80%	24
	Оқыту әдістемесі	20	80%	16
Педагог-шебер	Пәндік білім	30	90%	27
	Оқыту әдістемесі	20	90%	18

ПББ уақыты:

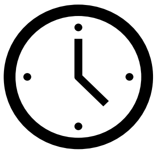

- «Математика», «Физика», «Химия», «Информатика» пәндері үшін – **120 минутты;**
- «Мектепке дейінгі білім беру» бағыты үшін – **80 минутты;**
- «Қосымша білім беру» бағыты үшін – **80 минутты;**
- өзге **педагогтер үшін** – **90 минутты** құрайды.

ПББ өткізу кезінде тыйым салынған зат немесе ереже бұзушылық анықталған жағдайда педагогке **бес жыл мерзімге аттестаттаудан өтуге рұқсат берілмейді.** Педагогтің біліктілік санаты «педагог» біліктілік санатына дейін төмендетіледі.

ПББ өткізу кезінде жол берілмейді:

▪ тестілеуді және қауіпсіздік жүйесін пайдалану үшін техниканың қасақана бұзылуы;
▪ тестілеу жүйесіне араласу әрекеті және тестілеуден өтуге байланысты бұзушылықтар; ▪ дәліз бойынша кезекші қызметін атқаратын адамның рұқсатынсыз және қолдауынсыз аудиториядан (компьютерлік сыныптан) шығу;
▪ аудиториядан (компьютерлік сыныптан) 10 минуттан артық емес және 2 реттен артық емес шығуға, бұл ретте тестіленушілердің денсаулығына байланысты төтенше, форс-мажорлық жағдайларға немесе басқа да негізделген жағдайларға қатысты жағдайларды қоспағанда, тестілеудің бірінші және соңғы сағаттарында шығуға жол берілмейді;
▪ келіссөздер жүргізу, бір жерден екінші жерге ауысу;
▪ жұмыс үшін берілген А4 форматындағы құжаттар мен қағаздармен алмасу.
▪ **Ғимаратқа мынадай тыйым салынған заттарды әкелуіне жол бермеу:** мобильді байланыс құралдары (пейджер, ұялы телефондар, планшеттер, iPad (Ipad), iPod (iPod), SmartPhone (Смартфон), рациялар, ноутбуктер, ойнатқыштар, модемдер (мобильді маршрутизаторлар), смарт сағаттар, смарт көзілдіріктер, фитнес-білезіктер (трекерлер), диктофон, сымды құлаққаптар, сымсыз, микро құлаққаптар, сымсыз бейнекамералар, GPS (ДжиПиЭс) навигаторлар, GPS (ДжиПиЭс) трекерлер, қашықтан басқару құрылғылары, сондай-ақ келесі стандарттарда жұмыс істейтін басқа да ақпарат алмасу құрылғылары: GSM (ДжиСиМ), 3G (3 Джи), 4G (4 Джи), 5G (5 Джи), VHF (Vieychef), UHF (Ueychef), Wi-Fi (Wi-Fi), GPS (Jipies), Bluetooth (Bluetooth), Dect (DECT).
▪ **Тестілеу ғимаратына мынадай заттарды енгізуге жол берілмейді**: шпаргалкалар, оқу-әдістемелік әдебиеттер, Менделеев кестесі және тұздардың ерігіштігі кестесі, калькулятор, А4 форматындағы қағаздар және басқа да қағаз форматтары.
▪ Аудиториядан (компьютерлік сыныптан) тест тапсырмаларын шешу бойынша жұмыстарды орындау үшін тестіленушіге берілген А4 және басқа да форматтағы қағаздарды шығару.

Тестілеу аяқталғаннан кейін **педагог компьютер экранында көрсетілетін тестілеу нәтижелерімен танысады.** ПББ өткені туралы сертификат педагогтің жеке кабинетіне жолданады. Апелляция өткізілген жағдайда ПББ өткені туралы сертификат апелляцияны ескере отырып, педагогтің жеке кабинетіне жіберіледі.

Апелляция мынадай жағдайларда қаралады:

Тест тапсырмаларының мазмұны бойынша:	Техникалық себептер бойынша:
▪ дұрыс жауаптың негіздемесімен келіспеймін;	▪ тест тапсырмаларында фрагменттің немесе мәтіннің

▪ дұрыс жауап жоқ;	болмауы.
▪ барлық ұсынылған нұсқалардан бір дұрыс жауапты таңдаумен тест тапсырмаларында біреуден артық дұрыс жауап бар (дұрыс жауаптардың барлық нұсқалары көрсетіледі);	
▪ тест тапсырмасы дұрыс құрастырылмаған.	

! **Бейіні бойынша 30 және одан да көп жыл педагогикалық және өндірістік өтілі бар педагогтер жаңа жүйе бойынша берілген біліктілік санатын растаған кезде ПББ тапсырудан босатылады және қызмет нәтижелерін кешенді жинақтаудан өтеді. Біліктілік санатын арттыру кезінде жалпы негізде өтеді.**

Педагогтер үшін маңызды!

Ескі жүйе бойынша «бірінші», «жоғары» санаттары бар педагогтер «педагог-модератор» біліктілік санатына ауысқан кезде ПББ тапсырудан босатылады және қызмет нәтижелерін кешенді жинақтаудан өтеді. «Педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» біліктілік санатын алған кезде жалпы негіздерде өтеді.
Педагог тамыз-желтоқсан (қаңтар-мамыр) аттестаттау кезеңінде біліктілік санаттарын алуға (растауға) **кезекті аттестаттау үшін өтінішті уақытылы бермеген жағдайда, біліктілік санаты бір деңгейге төмендетіледі.** Осы біліктілік санаты келесі тамыз-желтоқсан (қаңтар-мамыр) аттестаттау кезеңіне дейін сақталады.
«Екінші», «бірінші», «жоғары» санаттары бар педагогтер қаңтар-мамыр (тамыз-желтоқсан) аттестаттау кезеңінде өтініш берілген санатқа балдар саны жеткіліксіз болған жағдайда, біліктілік санаты оның мерзімі өткенге дейін сақталады, бұдан әрі бір деңгейге төмендетіледі. Осы біліктілік санаты келесі тамыз-желтоқсан (қаңтар-мамыр) аттестаттау кезеңіне дейін сақталады.

Эссе жазу тәртібі

Тестілеу аяқталғаннан кейін педагог міндетті аттестаттау кезінде эссе жазады. Негізгі талаптары:

- Жалпы уақыт – 60 минут;
- Сөз саны – 250-300 сөз;
- Эссе тақырыбын жыл сайын ҚР Оқу-ағарту министрлігі айқындайды.

Жазылған эссе мұғалімнің жеке кабинетінде тиісті сілтеме бойынша немесе мұғалімнің профилінде көрсетіледі. Жазбаша эссе біліктілік санатын беруден бас тартуға негіз болып табылмайды.

II БӨЛІМ. ПЕДАГОГТЕРГЕ АТТЕСТАТТАУДАН ТАБЫСТЫ ӨТУГЕ АРНАЛҒАН КЕЙСТАР

Әдістемелік ұсынымдаманың екінші бөлімде аттестаттаудан табысты өткен педагогтердің тәжірибелері (кейстары) ұсынылған. Бұл бөлімде еліміздің республикалық «Үздік педагог» конкурсының жеңімпаздары, «педагог-шебер» санаты бар білікті педагогтер аттестаттауға табысты дайындалу тәжірибелерімен бөліседі және педагогтерді жиі мазалайтын сұрақтарға жауап беру жолымен педагогтерге кеңес береді.

Жалпы **педагогикалық кейс** дегеніміз – бұл белгілі бір педагогикалық мәселені немесе педагогтің жұмыс тәжірибесіндегі накты жағдайдың сипаттамасы. Кейс накты жағдайларды, болған оқиғалардың егжей-тегжейлі сипаттайды, мәселенің мәнін көрсетеді және олардың тиімділігін бағалай отырып, оны шешу жолдарын қарастырады.

Көбінесе педагогикалық кейстер жоғары оқу орындарында болашақ педагогтерді даярлау немесе біліктілігін арттыру құралы ретінде немесе білім беру ұйымдарында немесе оқыту курстарында, педагогикалық кеңестер, әдістемелік бірлестіктер өткізу кезінде қолданылады.

Ең бірінші кейс Батыс Қазақстан облысы Білім басқармасының Дарынды балаларға арналған С. Сейфуллин атындағы № 11 облыстық мамандандырылған мектеп-лицей-интернатының химия пәні мұғалімі, «педагог-шебер», республикалық «Үздік педагог-2022» конкурсының жеңімпазы **Казиханова Эльмира Бейсембаевнаның іс-тәжірибесінен ұсынамыз.**

№1 Кейс. Аттестаттаудан қалай табысты өтуге болады?

1. Менің аттестациядан қалай өткенім туралы қысқаша ақпарат

Өз ісінің нағыз маманы атану кім-кімнен де үлкен еңбекті қажет ететіндігі түсінікті. Онымен қоса, нағыз мамандық иесі - еңбекқор, өзіне талап қоя алатын, бойында өз ісіне деген сүйіспеншілік қасиеттері қалыптасқан адам. Бірнеше жылдар қатарынан қолға алған ісіңді шығармашылдықпен, үлкен жауапкершілікпен талапқа сай атқарып, кәсіби шеберліктің шыңына жеткенде алға қойған мақсатың орындалғандай қуанышты боласың.

Мен – мұғаліммін... Мұғалім - өскелең ұрпаққа білімнің нәрін, ізгіліктің нұрын себетін қоғамдағы ең жауапкершілігі мол, тұла бойы ізгілікке толы жан дер едім.

Менің мұғалімдік мамандықты таңдауым бала күннен бергі арманым болатын.

Сол арманның жетегінде өмірімді мұғалім болуға, келешек ұрпаққа тәрбие және білім беруге арнадым.

Қазіргі заман талабына сай мұғалім болудың басты критерийі – бала жанын ұғына білу, оқушы бойында тұлғаға тән сенімділікті қалыптастыра отырып, жұмыстану.

Бастысы өзі жұмыс жасайтын мектебі мен білім беретін шәкірттерін ұнатып, адал жұмыстану. Мұғалім бойында болу керек бірқатар жақсы қасиеттер: еңбекқорлық, шығармашылық, талапшылдық, сабырлылық, төзімділік. Осы сияқты оның жеке қасиеттерін кәсіби қасиеттерінен бөліп қарастыруға болмайтыны да түсінікті. Олар: оқыту пәнін терең білу, білімділік, педагогикалық шеберлік, оқытудың заманауи әдіс-тәсілдерін жетік білу, коммуникативтік технологияларды жақсы меңгеру.

Енді өзімнің еңбек жолыма тоқталсам, мен 2018 жылы педагог-зерттеуші

біліктілік санатын қорғадым, кейін 2022 жылы санат қорғау талаптарына сай ұлттық біліктілік тест, одан соң құжаттар жиынтығын тапсырып, біліктілік санатымды мерзімінен бұрын педагог-шеберге дейін жоғарылатқан болатынмын.

Біліктілік санатымды жоғарлату туралы ой маған қайдан келді десек?!...

Ең алдымен, соңғы біліктілік санатын қорғағаннан кейінгі уақыт аралығында менің портфолиомда қандай кәсіби жетістіктер бар, біліктілік арттыру курстарынан өттім бе, іс-тәжірибе таратылды ма, қандай нәтижелі жұмыстар жасалды, өзімнің кәсіби сайыстардағы жетістіктерім, оқушыларымның менің сабақ беретін пәнім бойынша жетістіктері бар ма, оқытудағы үлгерім көрсеткіші қандай т.с.с біліктілік көтеруге қажет мәліметтер толық па деп мәліметтерді зерделедім.

Содан соң ғана менің жасаған жұмыстарым осы біліктілік санаттын алуға жеткілікті ме, өзім осы санатты алуға лайықтымын ба деген, одан әрі мен жұмыс жасайтын мектептегі әріптестерім мен әкімшіліктің көзқарастары қандай деген мәселелерді талқыладым. Содан соң ғана біліктілік санатымды мерзімінен бұрын педагог-шеберге көтеру туралы шешім қабылдадым.

2. Мен аттестацияға қалай әзірлендім? Қандай кезеңдерден тұрады?

Менің аттестацияға дайындығым келесі кезеңдерден тұрды:

- Бірінші аттестацияға қатысу мақсатында қандай ресми құжаттарға, ҚР Оқу-ағарту министрлігінің қандай бұйрықтарына сүйену керектігімен, яғни аттестацияға қатысты заңнамалық құжаттарымен таныстым;
- Екінші құжаттарды қабылдау уақытына сәйкес бір жыл бұрын әзірлене бастадым;
- Үшінші портфолионы жинақтауға кірістім;
- Төртінші бір оқу жылы ішінде ашық сабақтарға алдын-ала әзірлендім және мектеп директорының орынбасарымен және тәжірибелі педагогтермен кеңестім;
- Бесінші тестілеуге әзірлендім;
- Алтыншы атттестаттауға өтінішімді бердім.

І кезең: Ұлттық біліктілік тест тапсыру.

Бұл кезеңде, әрине мұғалім өзінің біліктілігіне, өзі сабақ беретін пәнін терең игергендігіне сүйенеді. Өз пәнін терең ұғынған, оқушылармен жұмыс жасауда жинақтаған тәжірибелерін шебер қолдана алатын мұғалім үшін жеңіл болып келеді деп ойлаймын.

ҰБТ құрылымындағы педагогика әдістемесі де оқушымен жұмыстанып, сабақтарында түрлі озық әдіс-тәсілдерді қолданып жүрген мұғалім үшін қиындық туғызбасы анық.

ІІ кезең: Қызмет нәтижелерінің кешенді талдамалық жинағы (портфолио)

Бұл кезеңде, жоғарыда айтылғандай, заңнамалық құжатта берілгендей мазмұнға сүйене отырып, портфолио жинақтадым. Портфолиода әр бөлім үшін кесте құрып, сол кестеге сәйкесінше сол құжаттың бар екен дәлелдейтін түпнұсқалар салынады.

Педагогтер үшін аттестаттау мынадай кезеңдерді қамтиды:

1) Біліктілік бағалау

Педагогтердің біліктілігін бағалауды білім беру ұйымдары жүргізеді және құжаттардың Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша мемлекеттік қызмет көрсетуге қойылатын негізгі талаптар тізбесінде белгіленген құжаттар тізбесіне сәйкестігін карауды қамтиды.

2) Қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтау

Бұл кезеңде педагогтердің портфолиосы қаралады. Портфолионы дайындаған кезде педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарының 8-

қосымшасындағы педагогінің портфолиосын бағалау өлшемшарттарын басшылыққа алғаны дұрыс. Білім алушылар мен педагогтің жетістіктері ҚР Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 бұйрығына (ҚР Оқу-ағарту министрінің м.а. 17.08.2022 № 371 бұйрығымен өзгерістер мен толықтырулар) сай болғаны дұрыс.

3) ПББ (педагогтердің білімін бағалау) және эссе жазу

Педагогтер біліктілік тестілеуден өтіп, эссе жазады. Біліктілік тестілеуге дайындық үшін төмендегі сілтемелерді ұсынамын:

https://findhow.org/2504-onlayn-testirovanie-attestatsii-pedagogicheskih-rabotnikov.html

https://1-test.kz/nkt_predmet.html

3. Сараптамалық кеңес неге назар аударады?

Сараптамалық кеңес педагогтердің портфолиосын бағалау өлшемшарттарына сәйкес біліктілік санаттарын беруге (растауға) педагогтердің портфолиосын қарайды және бағалайды. Сараптамалық кеңестің жұмысы педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарының 3-тарауына сәйкес жүргізіледі. Сараптама кеңесі білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындаған мерзімдерде Комиссияға әрбір педагог бойынша өтініш берілген біліктілік санатына сәйкестік/сәйкессіздік туралы, бір деңгейге төмен сәйкестік туралы қызмет нәтижелерін кешенді талдамалық жинақтаудың қорытындылары бойынша ұсынымдар жібереді.

4. Педагогтерге қандай кеңес бересіздер?

1-кеңес. Кәсіби өсуіңді 5 жылға жоспарлай біл!

- Біліктілікті арттыру курстарынан өту: пән бойынша, методика бойынша.
- Мониторинг жүргізу: білім сапасы, ҰБТ қорытындысы, білім алушылардың ЖОО түсуі туралы.
- Педагогтің кәсіби байқауларға қатынасуы. Білім алушылардың жетістіктері, олимпиадаларға (облыстық, республикалық, халықаралық) қатысуы.
- Ғылыми әдістемелік қызметі: тәжірибе алмасу мақсатында ғылыми-практикалық конференцияларға қатысу, семинарлар өткізу, дөңгелек үстел, фокус топтардағы жұмысыңыз, әлеуметтік желіде жұмыстар ұйымдастыру т.б..
- Педагогикалық қоғамдастықтағы белсенділігіңіз, шығармашылық топтардың жетекшісі болу, модератор, лектор, әділқазылар алқасының, сараптама топтардың мүшесі болуы, волонтерлік қызмет т.б..
- Бұқаралық ақпарат құралдарда мақалалар жариялау: баяндама, қысқа мерзімді жоспарлардың үлгісі т.б. (облыс, республика көлемінде)
- YouTube каналында, Instagram парақшаларында өзіңіздің сабақтарыңыз бойынша немесе қашықтан оқытуды қамтамасыз ету үшін бейнесабақтар дайындап жүктесеңіз болады.
- Авторлық бағдарламалар әзірлеу, тарату (облыс, республика көлемінде)

Жоғарыда көрсетілген жұмыстар бойынша жұмысыңызды растайтын құжаттарды бір папкада жинақтау (сертификат, диплом көшірмелері, ғылыми-практикалық конференцияларда оқыған баяндамаңыз, қоғамдық жұмыстарда болғандығыңызды растайтын анықтама, бағдарламаларыңыз, басылым беттеріне жарияланған жұмыстарыңыз т.б.).

2-кеңес. Аттестаттаудың заңнамалық құжаттарымен таныс!

3-кеңес. Мақсатты түрде талапқа сай жұмысыңды жүйеле! Анализде!

4-кеңес. Аттестациядан сәтті өтуге психологиялық тұрғыдан дайын бол!

5-кеңес. Педагог портфолиосы - педагогтің кәсіби бейнесі екенін ұмытпа!

Портфолиоға өзіңіздің санат көтеруге өтініш берген мерзіміңізге жататын (бұрынғы санат қорғаған мерзім мен жаңадан қорғайын деп отырған мерзім) құжаттарды ғана салыңыз.

5. Эссе жазу кезінде неге назар аудару керек?

Эссенің дұрыс жазылуы - тақырыптың ашылуына және эссенің ерекшеліктерін түсінуіне байланысты деп ойлаймын. Жазудың негізгі принциптері мен ұсыныстарын ұстанып жазса, эссе қызықты болады. Шынайылық және білім беру жүйесіндегі жаңашылдықтарды өз іс-тәжірибеңізден мысалдар келтіре, эссе талаптарын орындап жазсаңыз, жұмысыңыз мазмұнды болып шығары сөзсіз.

Эссе жазу тәртібі педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарының 2-параграфында көрсетілген.

Эссе дегеніміз не?

Ол - еркін композициясы бар шығарма. Берілген тақырып бойынша адамның жеке пікірін, тұжырымдары мен әсерін білдіреді.

Эссенің мақсаты, әдетте, шығармашылық ойлауды дамыту және ойыңызды жазу шеберлігін шыңдау. Ол ойды тұжырымдау, ақпаратты құрылымдау, анықтауға көмектеседі. Тәжірибені суреттеуге және жетілдіруге ықпал етеді.

Эссенің құрылымы неден тұрады

Эссе жазу тәртібі әдетте үш қадамнан тұрады.

Кіріспе бөлім

Кез келген жазбаша жұмыс секілді, эсседе де кіріспе бөлім немесе кіріспе болады.

Жақсы жазылған кіріспе оқырманның қызығушылығын оятып, эссені аяғына дейін оқуға қызықтырады. Кіріспе бөлімде мәселенің тұжырымдамасы және оның маңызы, риторикалық сұрақ, дәйексөз және т.б. болуы мүмкін. Сондықтан, ерекше эмоционалды түрде ойлана отырып, оқырманды қаралатын мәселеге алып келу маңызды.

Негізгі бөлім

Басты бөлімде қарастырылып отырған мәселе бойынша әртүрлі көзқарастар келтіріп, мәселенің тарихын қозғауға болады.

Әдетте негізгі бөлім әрқайсысында үш бөлім болатын бірнеше тармақшалардан тұрады: тезис (дәлелді пікір), дәлелдеу (тезисті дәлелдеу үшін пайдаланылатын дәлелдер) және тұжырым (негізгі мәселеге ішінара жауап). Дәлелдер оқырманды қандай да бір көзқарастың шынайылығына сендіру үшін айтылған пікірлер болып табылады. Бұл өмірден алынған түрлі жағдайлар, ғалымдардың пікірі, дәлелдемелер және т.б. болуы мүмкін.

6. Құжаттарды қалай жинайды?

Аттестацияға қатысуға қатысты заңнамалық құжатта берілгендей мазмұнға сүйене отырып, портфолио жинақтайсыз. Портфолиода әр бөлім үшін кесте құрып, сол кестеге сәйкесінше сол құжаттың бар екен дәлелдейтін түпнұсқалар салынады.

Портфолиоға өзіңіздің санат көтеруге өтініш берген мерзіміңізге жататын (бұрынғы санат қорғаған мерзім мен жаңадан қорғайын деп отырған мерзім) құжаттарды ғана салыңыз.

Құжаттарды жинақтау бойынша нақты өз тәжірибемнен айтар болсам, әр аттестация аралығында жаңа папка бастай отырып, аттестация аралығындағы 5 жылдық жетістігімнің құжаттарын сол папкаға салып жинақтап жүремін. Аттестациядан өтер уақыттан бір-екі жыл алдын ала педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарында көрсетілген талаптар бойынша жүйелеп, анализ жасаймын. Шарттар мен талаптарға сәйкес жетіспей тұрған жерлерін алдағы екі жылда толықтыруға тырысамын.

Екінші кейс Астана қаласы әкімдігінің «Д. Қонаев атындағы № 66 мектеп-лицейі» ШЖҚ МКК математика пәні мұғалімі, «педагог-шебер», «Білім беру ісінің құрметті қызметкері», республикалық «Үздік педагог-2020» конкурсының жеңімпазы **Парманова Сандугаш Куанышбекқызының іс-тәжірибесінен ұсынамыз.**

№2 Кейс. Өз ісінің маманы аттестаттаудан қорықпауы қажет

Мен мұғалім мамандығына саналы түрде, үлкен арманмен, жан қалауымен келген жандардың бірімін. 11-жылдық білім ордасын үздікке тәмамдап, ЖОО грантқа түстім. Ұстаз болу жүрек қалауым, бүгінгі тағдырым. Студенттік өмірден бастап, мен түрлі конференцияларға, олимпиадаларға, байқауларға түрлі сайыстарға үлкен махаббатпен, дайындықпен, ізденіспен қатыстым. Өзім армандаған университетімді «Үздік» дипломмен аяқтадым. Ұстаздық қадамым Шымкент қаласындағы М. Мәметова атындағы №35 орта мектепте басталды. Алғашқы жылдардан бастап, мектепішілік болсын, қалалық болсын, облыстық болсын түрлі жобаларға қатысып, кейбіреуін өзім ұйымдастырып, оқушыларды сайыстарға, олимпиадаларға дайындап, үлкен дайындықпен сабақ беріп, өзімнің кәсіби дамуыма әрқашан жауапкершілікпен қарадым. Еңбек мені шыңдады, үйретті, алға жылжытты. Бірінші бесжылдықта мен 1 категориялы санаттағы мұғалім болдым. Оған шәкірттерімнің қалалық, облыстық жетістіктерімен, өзімнің тынымсыз еңбегімнің табысы негіз болды. Менің азаматтық позициям – жұмысты жай жасамау, махаббатпен жасау, көшбасшы ұстаз болу.

2010 жылы ұстаздық жұмысымды елордада жалғастыруға бел буып, Астанаға көшіп келдім. 2010жылдан бері елордада жұмыс жасап келемін.

Жаңартылған білім беру мазмұны енгеннен кейін аттестациядан өтудің жаңа ережесі шықты. 2018 жылы «педагог-зерттеуші» санатына өз еңбегімнің қаншалықты лайықты екеніне рефлексия жасай отырып, SWOT талдау жасап, ішкі жігерімді оятып, өтініш бердім. Аттестацияның бірінші кезеңі – пән бойынша және педагогика бойынша тест еді. Екі бағытқа да дайындықты күшейтіп, оқып, оқығанымды көңілге тоқып, сапалы нәтиже көрсетіп, екінші кезеңге өттім. Екінші кезең де өте жауапты кезең. Барыңды, еңбегіңді көрсете алуға да шеберлік керек. Маңдай теріммен жеткен әрбір жеңісімді талап бойынша электронды портфолиоға салып отырып, нәтижемнің барын сезіндім, нәтижесінде «педагог-зерттеуші» санаты қанжығама байланды. «Еңбек – бәрін де жеңбек» деген осы болса, керек-ті.

Портфолиодағы болу керек құжаттар: республика, қала көлеміндегі мұғалім жетістігі, оқушы жетістігі, қала, республика көлемінде іс-тәжірибемен бөлісу, семинар, мастер-кластар беру, сабақ беретін сыныптарда білім сапасының жоғары болуы, қоғамдағы мұғалімнің әлеуметтік жұмысы, үлесі, мұғалім миссиясы толық атқарылуы болса, осының бәріне уақыт таптым, адал еңбек еттім.

Портфолиодағы жетістіктердің әр қайсысы - мұғалім еңбегі, майдай тері. Ол мұғалімнің әр күн сайын жасап жүрген үлкен еңбегі. Ұрпаққа өлшеусіз еңбек етіп, білім беріп, оларды зерттеп, қажетін тауып, таланты мен дарынын анықтап, қабілет көзін ашып, заманауи ұрпақтың қабырғасын қалау, бәйге салып, шыңдау, нәтижеге жету – кейде өзіңді ұмытуға, көп энергия жұмсауға, табанды болуға, жауапкершілікті артық сезінуге, үздіксіз ізденуге әкеледі.

Талай күндер оқушылармен кешкі уақытқа дейін мектепте қалып, табандылықпен сайыстарға дайындалып, аяусыз тер төгіп, нәтижесінде жақсы жетістіктерге жеткен сәттеріміз көз алдымызда. Оқушы қызығушылығы мен дарындылығын шыңдау - менің басты миссиям, соған мен үлкен құлшыныспен жұмыс жасадым. Ол да бір ерекше рақат

пен бақыт.

Ұстаз ізденуін тоқтатқан күні ұстаздығы да тоқтайды. Маман ретінде ешкімге тоқтауға болмайды. Өзін-өзі кәсіби дамытып, курстарға қатысып, пәндік деңгейін арттыруға жұмыс жасау қашан да маңызды. Үздіксіз түрлі біліктілік курстарынан өте жүріп, заман ағымына сай түрлі ақпараттарды, ғылыми жаңалықтарды оқи жүріп, халықаралық курстардан өте жүріп, нәтижесінде тренерлікке жеттім.

Оқу - ағарту министрлігінің ұйымдастырған түрлі мемлекеттік жобаларға «Онлайн-мектеп», «Үздік ұстаздан үздік тәжірибе», «Жаһандық құзыреттілік», «STEAM-оқыту», «Оқулықтарға сараптамадан жүргізу» белсене қатысып, маман ретінде өз үлесімді қостым.

Бүгінгі таңда «шебер-педагог» деңгейіне жеттім. Ол үшін авторлық жоба жазу маңызды болды. Еткен еңбекті жинақтай отырып, авторлық жазу, із қалдыру ол да бір белес, бір бақыт.

Алға қадам басқан сайын бір кедергі шығып отыруы заңды. Сол кедергіге тайсалмай, ерінбей, үйреніп, білуге ұмтылсаң жеңіске жетерің қақ!

Әрбір белестің артында талай еңбектердің жатқаны анық. Белестің үлкені кішісі болмайды. Сондықтан әрбір маманға белеске шығуда адал еңбек қайырын береді дегенді айтқым келеді.

Жетістікке жетудің 9 шарты:

1) Мақсат қою, толық егжей-текжей ойластырылған, анық мақсат қою. Мақсаттың орындалуын ұйымдастыру, оған жетудің алгоритмін құру. Әр қадамды, әр істі орындап, аяғына дейін нәтижелі жеткізу.
2) Қиын, жаңашыл, стандарт емес деген жұмысты (жобаны) батылдықпен бастау, танып, зерттеп, оқып даму.
3) Жаңашыл білімді үздіксіз оқып-тануға дағдылану, практика жасап, әдетке айналдыру.
4) Қажетті дағдыны қалыптастыруда өзіңе қатаң тәртіп қойып, соған бағыну. Өзіңді тыңдай білу. Әр уақытқа, әрекетіңе бақылау жасау, назарда ұстау.
5) Өзіңе үнемі рефлексия жасау, әрекеттеріңді талдау, баға беру, қорытынды шығару. Даму үшін қателесу керек, қателесіп, мәселе шешіп, осал жеріңді шыңдау.
6) Тайм - менеджмент
7) Тәжірибесі мол, көпті көрген тұлғалардан кеңес алу, үйрену, сабақ алу.
8) Үздіксіз қозғалыста болу, тоқтамау, даму, позитивті оймен, жақсы ниетте болу.
9) Бірінші өзің жасап қана, үлгі болып барып, өзгені үйрету.

Назарда ұста!

1. Мамандығыңа деген жауапкершілік
2. Баланы сүю, оқыту, өсіру, зерттеу, дамыту
3. Өзіңді дамыту, шыңдау
4. Жеке авторлық еңбек жазу, халқыңа пайдалы болу

Жоғарыда ұсынылған педагогтердің кейстарын талдау арқылы, педагогтердің аттестаттаудан табысты өтуі үшін бірінші кезекте мұғалімнің жеке жауапкершілігі мен жүйелі түрде алдын-ала дайындығы, өзің үнемі кәсіби дамыту дағдыларының болуы әсер ететінін байқауға болады.

III БӨЛІМ. АТТЕСТАТТАУДАН ӨТУГЕ ДАЙЫНДАЛУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

Әдістемелік ұсынымдаманың үшінші бөлімінде педагогтерге аттестаттаудан табысты өтуге қажетті ұсынымдар мен практикалық кеңестер берілген. Бұл тарауда берілген ақпарат аттестаттауға сапалы әзірленуге көмектеседі.

Педагогтерді аттестаттау қағидалары педагогикалық қоғамның сұранысы мен білім беру жүйесінің дамуына сәйкес жетілдіріліп отырады. ҚР Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 533 бұйрығы бойынша, педагогтерді мен білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы 2016 жылғы 27 қаңтарда шыққан № 83 бұйрыққа өзгерістер енгізді. Осы бұйрыққа енгізілген кейбір өзгерістер мен толықтыруларға тоқталып өтсек.

Бірінші жаңашылдық енді барлық педагогтер аттестацияның бірінші кезенің - педагогтің портфолиосын бағалау рәсімінен өтеді. Педагогтердің портфолиосы талаптарға сәйкес келмеген жағдайда педагог келесі кезеңге – ПББ өтпейді. Екінші кезең - барлық педагогтің пән мен оқыту әдістемесін білуге арналған тестілеуден өтеді.

Аттестацияның бірінші кезеңі бойынша негізгі өзгерістер:

1) Педагогтің портфолиосын бағалау өлшемшарттары өзгерді. Негізгі бағалау критерийлері: сабаққа қатысуы және оны талдауы, пікірлер, сабақты зерттеу және инновациялық әдістерді қолдану, педагогикалық тәжірибені жалпылау немесе үздік педагогикалық тәжірибелер мен әзірлемелерді енгізу болып табылады.

2) Сабақтардың бейнежазбалары міндетті болмайды, оның орнына қатысқан сабаққа және lesson study талдау жасалады.

3) Педагогтің кәсіби жетістіктері мен оқушылардың жетістіктеріне келетін болсақ (олимпиадалар мен конкурстар), олимпиадалар мен конкурстардың тізбесі кеңейтіледі.

4) Педагогикалық қызметке алғаш рет кіріскендер «педагог-тағылымгер» уақытша біліктілігін алып, бір жылға жұмысқа қабылданады, содан кейін оларда мамандыққа бейімделу, ену бағдарламасы басталады. Бұл бағдарлама бойынша жас маманға тәлімгер бекітіліп, оның кәсіби даму бағдарламасы әзірленеді, курстардан өтіп, lesson study жүргізеді және бағдарлама қорытындысы бойынша педагогикалық кеңес «педагог» санатын беру және шартты ұзарту туралы тиісті шешім қабылдайды.

5) Аттестация мерзімі өзгеріссіз 5 жылда бір рет өткізіледі.

Аттестацияның екінші кезеңі бойынша негізгі өзгерістер:

1) Әдістеме бойынша тестілеу сұрақтарын қамтитын толық тақырыптар мен әдебиеттер тізімі Ұлттық тестілеу орталығының ресми сайтында барлығына қолжетімді (https://testcenter.kz/).

2) Педагогикалық өтілі 30 жыл және жаңа аттестация жүйесі бойынша санаты бар педагогтер біліктілік тестілеуден босатылады. Олар аттестацияның екінші кезеңінен ғана өтеді, яғни портфолио тапсырады. Бұл ретте егер олар біліктілік санатын көтергісі келсе, онда аттестация жалпы негізде өтеді. Мысалы, 30 жылдық еңбек өтілі бар педагог-сарапшы өз санатын растаса, аттестациядан тек екінші кезеңнен ПББ-сыз өтеді, ал арттырғысы келсе қосымша ПББ тапсырады.

3) Зейнетке шығуына 4 жыл қалған педагогтер де жаңа жүйе бойынша аттестациядан босатылады. Қолда бар біліктілік санаты оның берген өтініші негізінде зейнеткерлік жасқа толғанға дейін сақталады. Ал егер олар қолданыстағы біліктілік санатын, тиісінше алатын үстемақысын арттырғысы келсе, онда аттестация жалпы негізде өтеді.

4) Тестілеуден өту тәртібін бұзған тұлғаларға 5 жылға аттестациядан өтуге тыйым салынады. Педагогтің біліктілік санаты «педагог» біліктілік санатына дейін төмендетіледі.

Жоғарыда педагогтерді аттестаттау қағидаларына енгізілген негізгі өзгерістер сипатталып және оларға түсініктеме берілді. Сонымен қатар, педагогтерді аттестаттауға дайындық кезінде жиі қойылатын сұрақтарды қарастырсақ.

Ең бірінші кезекте педагогтерді авторлық бағдарламаны әзірлеу және оны бекіту бойынша сұрақтар жиі туындайды.

Авторлық бағдарламалар бойынша *(үздік педагогикалық практикалар мен әзірлемелер немесе бағдарламалар)* **:**

Педагогтерді аттестаттау қағидаларында **«педагог-шебер» біліктілік санатын беру (растау) талаптарының бірі** *«білім беру ұйымдарында іске асырылған және Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған үздік педагогикалық практикалар мен әзірлемелерді енгізеді немесе бағдарламаларды әзірлеген тұлғалар»* деп **көрсетілген.**

Авторлық бағдарлама – бұл педагогтің ұзақ мерзімді интелектуалдық қызметінің нәтижесі. Педагогтің авторлық бағдарламасы белгілі бір педагогикалық проблемаларды шешуге бағытталады. Мысалы, Пән мұғалімі оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттыру және сыныптағы білім сапасын көтеру мақсатында қосымша факультатив немесе элективті курстың бағдарламасын әзірлейді.

Педагогтердің авторлық бағдарламасына тәуелсіз сараптама жүргізу үшін аудандық/облыстық маңызы бар қалалар, облыс және республикалық маңызы бар қалалар деңгейінде **әрбір пән бойынша немесе бағыт бойынша әдістемелік кабинеттердің (орталықтардың) жанынан Сараптамалық кеңес (СК) құрылады.** Авторлық бағдарламаларға сараптама жүргізу **барлық деңгейде тегін** жүргізіледі.

Бірінші кезеңде педагог белгілі бір педагогикалық мәселені шешу үшін жеке авторлық бағдарламасын әзірлейді немесе жаңартады. Авторлық бағдарламаны білім беру ұйымы деңгейінде әдістемелік кеңес отырыстарында тәжірибелі педагогтар мен әдіскерлермен бірге талқылайды және қарастырады. Әдістемелік кеңесте мақұлданған авторлық бағдарлама аудандық немесе қалалық деңгейдегі әдістемелік кабинет жанындағы СК ұсынылады. СК мақұлданған авторлық бағдарлама аудандық/ қалалық деңгейде тарату немесе қайта өңдеу бойынша шешім шығарады.

Екінші кезеңде апробация нәтижесін жетілдіру негізінде авторлық бағдарламаны облыстық/республикалық маңызы бар әдістемелік кабинет (орталық) жанындағы СК ұсынылады. Сараптамалық кеңесте мақұлданған авторлық бағдарламалар облыс/республикалық маңызы бар қалалар деңгейінде тарату немесе қайта өңдеу бойынша шешім шығарады. Облыстық әдістемелік орталықтар (кабинеттер) оң қорытынды алған жұмыстарды әрі қарай Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңеске (Сараптамалық кеңес) ұсынады.

Үшінші кезеңде педагогтің авторлық бағдарламасы Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы жанындағы РОӘК СК қарастырылады. СК педагогтің авторлық бағдарламасы бойынша мақұлданды немесе мақұлданбайды деген қорытынды шығарады. СК мақұлданған авторлық бағдарламалар республикалық деңгейде таратылады.

Авторлық бағдарламалар бойынша пайдалы сілтемелер:

- РОӘК жанындағы Сараптамалық кеңестің ережесімен мына сілтеме бойынша танысуға болады: https://uba.edu.kz/ru/metodology/6
- РОӘК мақұлданған авторлық бағдарламалардың базасы Академияның ресми сайтында мына сілтеме бойынша қолжетімді: https://uba.edu.kz/qaz/innovations
- Педагогтерге арналған Авторлық бағдарламаны әзірлеу бойынша бейнеролик Bilim 4.0 Youtube каналында қолжетімді: https://youtu.be/n4hpjwXP2OU
- «Педагогті әдістемелік сүйемелдеу» тақырыбында әзірленген әдістемелік құралдың екінші бөлімінде педагогтерге авторлық бағдарламаны әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынамдар берілген: https://uba.edu.kz/qaz

Оқулықтар мен ОӘК авторы (тең авторы)

Педагогтерді аттестаттау қағидаларында педагогтердің біліктілік санатын беру (растау) талаптарының бірі *«білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен оқулықтар, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік*

құралдар тізбесіне енгізілген басып шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (тең авторы) болып табылады» деп көрсетілген. Бұл жерде уәкілетті орган дегеніміз ҚР Оқу-ағарту министрлігі.

ҚР Оқу-ағарту министрлігі бекіткен оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік құралдар тізбесі ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 22 мамырдағы № 216 бұйрығында көрсетілген. Мысалы, № 216 бұйрықта 1 сыныпқа арналған «Әліппе» оқулығының авторлары, шыққан жылы және баспасы туралы мәліметтер көруге болады (1-кесте). Толық тізбемен мына сілтеме арқылы танысуға болады: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020708

1-кесте

Орта білім беру ұйымдарына арналған 1-11-сыныптарының оқулықтары (қазақ тілінде, 1 сынып)

№	Басылымның атауы	Автор(лар)	Шыққан жылы	Баспа
1	Әліппе. Оқулық+Үнтаспа	Ә. Жұмабаева, Н. Құрман, Б. Сабденова (Үнтаспа: Ә. Жұмабаева, Б. Сабденова)	2021	Атамұра
2	Ана тілі. Оқулық	Уайсова Г., Сәдуақас Г., Бесірова А. С.	2021	Атамұра

Конкурстар мен олимпиадалар бойынша:

Педагогтердің біліктілік санатын беру (растау) талаптарының бірі *«кәсіптік конкурстардың немесе олимпиадалардың жүлдегері немесе жеңімпазы болып табылады немесе білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес олимпиадалардың, конкурстардың, жарыстардың жеңімпаздарын немесе жүлдегерлерін дайындады»* деп көрсетілген. Уәкілетті орган дегеніміз ҚР Оқу-ағарту министрлігі.

Педагогтер мен білім алушыларға арналған барлық конкурстар мен олимпиадалар, жарыстардың тізбесі «Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың), орындаушылар конкурстарының, кәсіби шеберлік конкурстарының және спорттық жарыстардың тізбесін және оларды іріктеу өлшемшарттарын бекіту туралы» **ҚР Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 бұйрығымен бекітілген.** Мысалы: ҚР Оқу-ағарту министрлігі бекіткен педагогтерге арналған іс-шаралардың тізімі көрсетілген (1-кесте). Толық тізбесімен мына сілтеме арқылы танысуға болады: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1100007355

Сараптамалық кеңес педагогтердің портфолиосын қарау кезінде педагогтердің кәсіби жетістіктері мен оқушылардың марапаттарын № 514 бұйрыққа сәйкес бағалайды.

1-кесте

Педагогтердің шығармашылық шеберлігіне арналған іс-шаралар тізімі:

№	Педагогтерге арналған іс-шаралардың атауы
1	«Үздік жыл психологы» республикалық конкурсы
2	«Үздік авторлық бағдарлама» республикалық конкурсы
3	«Педагогикалық идеялар фестивалі» республикалық конкурсы
4	Математика пәні мұғалімдеріне арналған «Математикалық регата» республикалық олимпиадасы
5	«Дарынды балаларға - талантты ұстаз» республикалық педагогикалық олимпиадасы
6	Мұғалімдерге арналған пәндер бойынша «ПедСтарт» қашықтық олимпиадасы
7	Бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған «Алтын тұғыр» республикалық олимпиадасы

Сонымен қатар, педагогтер мен білім алушылар үшін өткізілетін конкурстар мен олимпиадалар туралы ақпараттар **ҚР Оқу-ағарту министрлігінің «Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығының ресми сайтында жарияланады** (https://daryn.kz/kk/sample-page/).

«Үздік педагог» конкурсы бойынша

Педагогтердің біліктілік санатын беру (растау) талаптарының бірі *«Үздік педагог» атағының иегері, қатысушысы немесе жүлдегері (бар болған жағдайда) болып табылады»* деп көрсетілген.

Елімізде мемлекеттік білім беру ұйымдарының педагогтеріне «Үздік педагог» атағын беру қағидасын **ҚР Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 12 бұйрығы айқындайды.**

«Үздік педагог» атағы білім беру ұйымдарының педагогтеріне жыл сайын конкурстық негізде беріледі. Конкурсқа қатысу үшін құжаттарды тапсыру сәтінде **кемінде бес жыл үздіксіз педагогикалық өтілі** бар білім беру ұйымдарының педагогтері қатысады. «Үздік педагог» атағы бір педагогке он жыл ішінде бір реттен артық берілмейді.

Конкурс жыл сайын үш кезеңде өткізіледі.

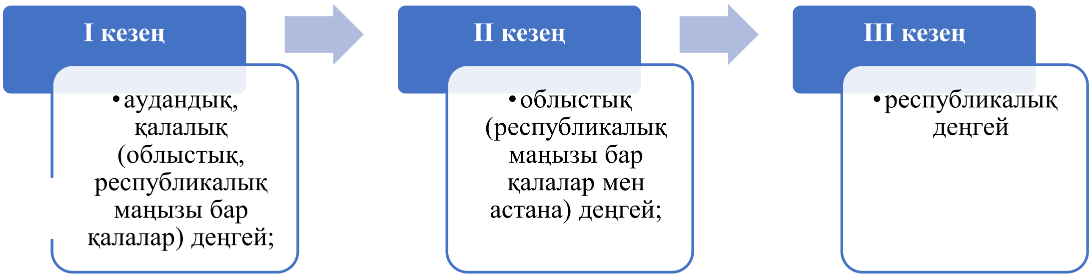

«Үздік педагог» атағын беру конкурсының кезеңдерін өткізу тәртібімен толығырақ төмендегі сілтеме арқылы танысуға болады: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V15H0010279

Тәлімгерлік бойынша

Педагогтердің біліктілік санатын беру (растау) талаптарының бірі *«тәлімгерлікті жүзеге асырады және облыс, республика деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлайды (болған жағдайда)»* деп көрсетілген.

Орта білім беру ұйымында кәсіптік қызметіне алғаш рет кіріскен педагогке бір оқу жылы кезеңіне тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагог бекітіліп беріледі. **Тәлімгердің кандидатурасы педагогикалық кеңестің отырысында қаралады** және педагог жұмысқа қабылданған күннен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірмей орта білім беру ұйымы басшысының бұйрығымен бекітіледі. **Бір педагогке бір тәлімгер бекітіледі.**

Тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар

Орта білім беру ұйымындағы тәлімгер мынадай талаптарға сай болуы қажет:	**Шағын жинақты мектептегі тәлімгер мынадай талаптарға сай болуы қажет:**
1) «педагог-зерттеуші» не «педагог-шебер» біліктілік санаты; 2) педагогикалық этиканың негізгі қағидаттары мен нормаларын сақтауы; 3) соңғы үш жыл ішінде оқытатын пән бойынша білім алушылардың білім сапасы кемінде 60% - 70% .	1) «педагог-зерттеуші» не «педагог-шебер» біліктілік санаты; 2) педагогикалық этиканың негізгі қағидаттары мен нормаларын сақтауы; 3) соңғы үш жыл ішінде оқытатын пән бойынша білім сапасы кемінде 50% - 60%.

Орта білім беру ұйымдарында тәлімгерлікті ұйымдастыру және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге талаптар белгілеу тәртібі ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 160 бұйрығына сәйкес жүргізіледі (https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020486)

«Сарапшылардың электрондық базасы» бойынша:

Педагогтердің біліктілік санатын беру (растау) талаптарының бірі *«Білім беру мазмұнын сараптау республикалық ғылыми-практикалық орталығының **«Сарапшылардың электрондық базасына»** сәйкес оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік құралдарды сараптау жөніндегі сарапшылардың құрамына кіреді (болған жағдайда)»* деп көрсетілген.

Сарапшылардың электронды базасы дегеніміз - білім беруді басқару органдарының, жоғары оқу орындары мен ғылыми ұйымдардың (меншік нысанына, ұйымның типіне және түріне қарамастан) ұсынымдары бойынша қалыптастырылатын, оқыту курстарынан өткен, ғылыми және педагогикалық сараптамаға тарту үшін сертификаты бар ғалымдардың, педагогтердің деректер базасы. **Сарапшылардың электронды базасын ҚР Оқу-ағарту министрлігінің Білім беру мазмұнын сараптау республикалық ғылыми-практикалық орталығы жасақтайды.**

Білім беру мазмұнын сараптау республикалық ғылыми-практикалық орталығы оқулықтар мен оқу-әдістемелік құралдарға сараптама жүргізу үшін жергілікті атқарушы органдардың, білім басқармаларының, жоғары оқу орындарының және ғылыми орталықтардың ұсынымдары негізінде **пәндер және оқыту тілі бойынша сарапшылар базасын жасайды.**

Сарапшылар базасы мынадай талаптар бойынша жасақталады:

Білім беру ұйымының педагогтері:	1) жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білімі;
	2) 10 жылдан кем емес педагогикалық еңбек өтілі;
	3) «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» (немесе жоғары санат) біліктілік санаты;
	5) ғылыми-әдістемелік жарияланымдарының болуы;
	5) өз пәні бойынша аудандық, облыстық (қалалық), республикалық деңгейлердегі олимпиадаларда, конкурстарда, көрмелерде жетістіктері туралы сертификаттарының болуы;
	6) «Үздік педагог» республикалық конкурсының жеңімпаздары.

Сарапшылардың базасы туралы қосымша ақпаратты мына көрсетілген сайттан алуға болады: https://okulyk-edu.kz/

Эссе жазу бойынша:

Эссе жазу бұл – педагогтер үшін өз ойларын нақты және тиімді жеткізуді талап етеді әрі шығармашылық қабілеттерін көрсете алуына мүмкіндік береді. Педагог эссе жазу арқылы өзінің пікірін, ойын, көзқарасын, білімі мен қызығушылығын көрсетеді. Сонымен, эссе жазу дегеніміз – белгілі бір аудиторияға, оқырмандарға қажетті деңгейде әсер ете алу мен тақырыпқа қатысты өз ойын білдіру үшін бірнеше параграфтарды жүйелі негізде қолдану арқылы бір немесе бірнеше идеяны нақты және дәлелді жазбаша түрде жеткізе білу.

Қағидаларда көрсетілген шарттар шеңберінде эссені ықтимал абзацтарға бөлудің үлгісі 2-кестеде берілген. Автордың эссенің негізгі бөлімін 2 немесе одан да көп абзацтарға бөлуі өз ойын дәйектейтін аргументтер санына байланысты екенін айтып өту керек.

2-кесте. Эссенің құрылымдық мазмұны мен элементтерінің көлемі

Композициялық элементі	Көлемі	Мазмұны
Кіріспе (1 абзац)	30-50 сөз	Тақырыптың өзектілігі Автордың ұстанымы/көзқарасы Негізгі бөлімде қарастырылатын ойлар қысқаша беріледі
Негізгі бөлім 1 (2 абзац)	100-110 сөз	1. Абзацтағы негізгі тезисті беру. 2. Негізгі тезис бойынша аргумент. 3. Аргументті негіздейтін дәлел немесе мысал. 4. Дәлелді талдау немесе түсіндіру. 5. Абзацтағы ой бойынша жалпы тұжырым жасау.
Негізгі бөлім 2 (3 абзац)	100-110 сөз	1. Абзацтағы негізгі тезисті беру. 2. Негізгі тезис бойынша аргумент. 3. Аргументті негіздейтін дәлел немесе мысал. 4. Дәлелді талдау немесе түсіндіру. 5. Абзацтағы ой бойынша жалпы тұжырым жасау.
Қорытынды (4 абзац)	20-30 сөз	Негізгі бөлім тезистерін жалпылап соңғы ойды жазу. Жаңа ой жазылмайды
Нәтижесінде	**250-300 сөз**	

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының ресми сайтында «Педагогті әдістемелік сүйемелдеу» тақырыбында әзірленген әдістемелік құралдың үшінші бөлімінде педагогтерге эссе жазу бойынша әдістемелік ұсынамдар берілген: https://uba.edu.kz/qaz

Қорытындылай келе, педагогтерге аттестаттауға алдын-ала дайындық жұмыстарын жүргізуге кеңес береміз. Нағыз педагог қазіргі тез өзгермелі заманда өзің үнемі кәсіби жетілдіріп, шығармашылық ізденіс үстінде болады. Жоғарыда берілген материалдар пен кеңестер педагогтерге аттестаттаудан табысты өтуге септігін тигізеді деп сенеміз.

ҚОРЫТЫНДЫ

Қазақстанның білім беру жүйесінде педагогтерді аттестаттаудан өткізу өзекті мәселелердің бірі. Аттестаттау бұл педагогтердің біліктілік деңгейін айқындау мақсатында жүргізілетін рәсім, оның нәтижелері бойынша педагогтерге жаңа біліктілік санаттары беріледі немесе расталады. Қазіргі таңда бұл мектептердегі білім беру сапасын арттыруға және кәсіби деңгейі жоғары педагогикалық кадрлардың құрамын қалыптастыруға арналған маңызды құрал.

Педагогтерді аттестаттау бұл оны ұзақ жылдық педагогикалық қызметінің нәтижесін бағалау ғана емес, сондай-ақ педагогтың алдағы уақытта кәсіби дамуының бағыттарын анықтау үшін аса маңызды ақпарат көзі.

Педагогтің аттестаттаудан табысты өтуі өзінің педагогикалық қызметіне жауапкершілікпен тікелей қарауына байланысты. Аттестаттаудан өтетін және біліктілік санатын алуға (растауға) үміткер тұлға алдын-ала дайындалуы қажет. Себебі күнделікті практикада соңғы жылы аттестаттауға әзірленетін педагогтер кездеседі, әрине бұл аттестаттаудан табысты өту мүмкіндігін төмендетеді және педагогтің кәсіби шаршауына алып келеді.

Бірінші кезекте педагогтер аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын білуі маңызды. Педагог өтініш білдірген біліктілік санатына қойылатын талаптарға сәйкестігін тексеріп, жинақтауға қажетті құжаттар тізбесін анықтағаны жөн. Педагог алдына мақсат қойып, аттестаттауға дайындық жоспарын құру арқылы аттестаттау рәсіміне жүйелі әзірленеді және күткен нәтижесіне жетеді.

Аттестаттаудан өтетін педагогтерге мектеп әкімшілігі мен әріптестері тарапынан қолдауы маңызды. Білім басқармалары және білім беру ұйымдары педагогтерге аттестаттау қағидалары мен шарттарын түсіндіру жұмыстарын уақытылы және жүйелі түрде ұйымдастыруы қажет.

Сонымен қатар, педагогтер үшін тәжірибелі әріптестерінен және әдіскерлерден кеңес алу арқылы аттестаттауға сапалы дайындалуға көмек болады. Аттестаттаудан өту педагогтердің өзің үздіксіз жетілдіруге ғана ынталандырмайды және оның материалдық жағдайын жақсартуға мүмкіндік береді.

Қорытындылай келе, белгілі педагог К.Д. Ушинский атап өткендей «Мұғалім өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана мұғалім, оқуды, ізденуді тоқтатысымен оның мұғалімдігі де жойылады» деген екен. Қазіргі таңда бұл сөздер өзінің өзектілігін жоймады. Уақыт талабына сай педагогтердің кәсіби деңгейіне де қоғамның сұранысы өзгеруде және оған педагогтер қауымы дайын болуы қажет. Аттестаттау педагогтердің кәсіби өсуіне және шығармашылық дамуына әсер ететін құралдардың бірі.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1 « Білім туралы» ҚР-ның 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы;

2 «Педагог мәртебесі туралы» ҚР-ның Заңы 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ;

3 «Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы;

4 «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы;

5 «Оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендері мен оқу-әдістемелік құралдарын әзірлеу, оларға сараптама, сынақ өткізу және мониторинг жүргізу, оларды басып шығару жөніндегі жұмысты ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 24 шілдедегі № 344 бұйрығы;

6 «Орта білім беру ұйымдарына арналған оқулықтардың, мектепке дейінгі ұйымдарға, орта білім беру ұйымдарына арналған оқу-әдістемелік кешендердің, оның ішінде электрондық нысандағы тізбесін бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 22 мамырдағы № 216 бұйрығы;

7 «Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың), орындаушылар конкурстарының, кәсіби шеберлік конкурстарының және спорттық жарыстардың тізбесін және оларды іріктеу өлшемшарттарын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 бұйрығы;

8 Білім мазмұнын жаңарту жағдайында педагогикалық кадрларды аттестаттаудан өткізу. Әдістемелік құрал. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2015. – 46 б.

9 «Орта білім беру ұйымдарындағы педагог қызметін бағалау құралдарын әзірлеу» әдістемелік нұсқаулық. - Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин, 2022. - 80 б.

10 Орта білім беру ұйымдары педагогтерін әдістемелік сүйемелдеу – Астана қаласы: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 410 б.

Қосымша 1

Нысан

Тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссиясының төрағасына
____

Аттестаттауға және біліктілік санатын беру (растау) рәсіміне қатысуға өтініш

Мен, ____, ЖСН_________,
(педагогтің Т.А.Ә. (болған жағдайда)
____
(лауазымы, жұмыс орны, электрондық поштасы)

_______________________________________лауазымы (мамандығы) бойынша) 20 ___ жылы ___________________ біліктілік санатына қатысуға рұқсат беруіңізді сұраймын.

Бүгінгі таңда ____(күні) ___ (айы) ______ жылғы дейін жарамды ___________ біліктілік санатына иемін.

Келесі жұмыс нәтижелерін негіз деп санаймын:
____
____

Өзім туралы мынадай мәліметтерді хабарлаймын:
____
____
____
____

Білімі:

Оқу орнының атауы	Оқу кезеңі	Білімі туралы дипломда немесе атқаратын лауазымы бойынша тиісті біліктілік бере отырып, қайта даярлау туралы құжатта көрсетілген мамандық (біліктілік)

Жұмыс өтілі:

Жалпы	Білімі туралы дипломда немесе атқаратын лауазымы бойынша тиісті біліктілік бере отырып, қайта даярлау туралы құжатта көрсетілген мамандық (біліктілік) бойынша	Педагогика лық	Осы білім беру ұйымында

Марапаттары, атағы, ғылыми (академиялық) дәрежесі, ғылыми атағы алған (берілген) жылын көрсете отырып ____ ______________________________________.

Педагог жұмыс істейтін білім беру ұйымының атауы: ____.

Біліктілік санатын кезекті беруді (растауды) тәртібімен таныстым.

«____»__________20___жыл ___________________
(қолы)

Қосымша 2

Біліктілік санатын беруге (растауға) білім беру ұйымы педагогінің портфолиосын бағалау өлшемшарттары

	Біліктілік санаты			
Бағалау өлшемшарттары	**педагог-модератор**	**педагог-сарапшы**	**педагог-зерттеуші**	**педагог-шебер**
Оқыту сапасы	сабақты талдау			
	ағымдағы жылы кемінде 2	ағымдағы жылы кемінде 3	ағымдағы жылы кемінде 3	ағымдағы жылы кемінде 4
Сабақты зерттеу және инновациялық әдістерді қолдану	сабақтың өзара және өзін-өзі талдауының болуы			
	кемінде 3	кемінде 4	кемінде 5	кемінде 6
Сабақты бақылау нәтижелері	әріптестердің, әдіскерлердің, басшылардың, басшының орынбасарларының, ата-аналардың пікірлері			
	кемінде 3	кемінде 4	кемінде 5	кемінде 6
Уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес конкурстарда немесе олимпиадаларда немесе жарыстарда білім алушылардың жетістіктері	Жеңімпаз немесе жүлдегер немесе қатысушы			
	Аудан/қала деңгейі	Облыстың/республикалық маңызы бар қалалардың және астананың деңгейі	Облыстың/ республикалық маңызы бар қалалардың және астананың деңгейі	Республикалық немесе халықаралық деңгей
Уәкілетті орган бекіткен тізбеге сәйкес кәсіби конкурстарда немесе олимпиадаларда педагогтің жетістіктері	Жеңімпаз немесе жүлдегер немесе қатысушы			
	Аудан/қала деңгейі (бар болса)	Облыстың/республикалық маңызы бар қалалардың және астананың деңгейі (бар болса)	Облыстың/ республикалық маңызы бар қалалардың және астананың деңгейі (бар болса)	Республикалық немесе халықаралық деңгей (бар болса)
Педагогикалық тәжірибені жалпылау немесе үздік педагогикалық тәжірибелер мен әзірлемелерді енгізу немесе білім беру ұйымдарында іске асырылған әзірленген бағдарламаларды ұсыну	семинарларда, конференцияларда, форумдарда сөз сөйлеу			
	-	-	облыс/қала деңгейінде (сілтемелер) немесе әдістемелік материалдарды әзірлеу (тиісті деңгейдегі оқу-	республика деңгейінде (халықаралық) (сілтемелер) немесе Республикалық оқу-әдістемелік кеңесті мақұлдау

			әдістемелік кеңестің шешімі (білім басқармасы жанынан) ұсынылады	

******педагогикалық кеңес отырысының хаттамасынан үзінді көшірменің болуы*

МАЗМҰНЫ

	Кіріспе..	6
1.	Педагогтерді аттестаттаудан өткізудің жаңа қағидалары мен шарттары...	7
2.	Педагогтерге аттестаттаудан табысты өтуге арналған кейстар..	30
3.	Аттестаттаудан өтуге дайындалу бойынша әдістемелік ұсынымдар...	36
	Қорытынды...	45
	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі..	46
	Қосымша...	47

СОКРАЩЕНИЯ И УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ

РК – Республика Казахстан
ОПК – оценка знаний педагогов
РУМС – Республиканский учебно-методический совет
УМК – учебно-методический комплекс
УМП – учебно-методическое пособие
Уполномоченный орган – Министерство просвещения РК
УО – Управление образования

ГЛОССАРИЙ

Аттестуемый – лицо, проходящее аттестацию и претендующее на присвоение (подтверждение) квалификационной категории;

Аттестация – процедура, проводимая с целью определения уровня квалификации педагогов, по результатам которой присваиваются (подтверждаются) квалификационные категории;

Аттестационная комиссия – коллегиальный орган, уполномоченный проводить процедуру аттестации педагогов (далее - Комиссия);

Аттестационный период – промежуток времени в календарном году (январь-май, август-декабрь), в течение которого аттестуемый проходит квалификационную оценку, комплексное аналитическое обобщение результатов деятельности, подает заявление на сдачу Оценку знаний педагога;

Апелляция – процедура пересмотра результатов оценки знаний педагогов, которая осуществляется по запросу педагога посредством информационных коммуникационных технологий;

Республиканская комиссия по рассмотрению (далее –комиссия по апелляции) – комиссия, создаваемая уполномоченным органом в области образования, которая принимает решение по спорным вопросам при несогласии педагогов с результатами оценки знаний педагогов;

Квалификационная категория – уровень профессиональной компетентности педагога, соответствующий квалификационным требованиям согласно приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338 «Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц» (зарегистрирован в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов № 5750) или профессиональному стандарту утвержденному приказом Министра просвещения Республики Казахстан «Об утверждении профессионального стандарта «Педагог» 15 декабря 2022 года № 500);

Комплексное аналитическое обобщение результатов деятельности – процедура оценки соответствия достижений аттестуемого уровням квалификационных требований;;

Государственная услуга – одна из форм реализации отдельных государственных функций, осуществляемых в индивидуальном порядке по обращению или без обращения услугополучателей и направленных на реализацию их прав, свобод и законных интересов, предоставление им соответствующих материальных или нематериальных благ;

Педагог - лицо, имеющее педагогическое или иное профессиональное образование по соответствующему профилю и осуществляющее профессиональную деятельность педагога по обучению и воспитанию обучающихся и (или) воспитанников, методическому сопровождению или организации образовательной деятельности;

Оценка знаний педагогов (далее – ОЗП) – процедура, проводимая в целях определения уровня профессиональной компетентности педагога, по тестам, разработанным уполномоченным органом в области образования;

Цифровой профиль педагога – электронные данные педагога, загруженные в информационной системе Национальной образовательной базы данных (далее – НОБД).

Портфолио педагога – индивидуальная папка (электронная страница), в которой представлены его личные и профессиональные достижения в образовательной деятельности, результаты обучения, воспитания и развития его обучающихся, вклад педагога в развитие системы образования.

ВВЕДЕНИЕ

На сегодняшний день процедура аттестации является одним из эффективных инструментов оценки квалификации и профессиональных навыков педагогов, результатом их многолетней деятельности.

Аттестация дает возможность обеспечить школы качественными кадрами, повысить качество образования и стимулировать педагогов к непрерывному образованию.

Аттестация педагогов в стране проводится не реже одного раза в пять лет в соответствии с Законом РК «О статусе педагога». Педагогам предоставляется возможность пройти досрочную аттестацию в случае соответствия требованиям квалификационной категории правил проведения аттестации.

В соответствии с запросами педагогического общества на протяжении последних лет Правила аттестации педагогов систематически совершенствуются. Следует отметить, что последние изменения внесены в приказ Министерства образования и науки № 83 от 27 января 2016 года «Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогов, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки». В связи с чем в целях разъяснения правил и условий проведения аттестации педагогов и оказания им методической помощи разработаны настоящие Методические рекомендации.

В первой части данных методических рекомендаций отражены изменения в Правилах и условиях проведения аттестации педагогов. В данном разделе прописаны порядок и этапы проведения аттестации, требования к квалификационным категориям, перечень необходимых документов.

Во второй части представлен опыт педагогов, успешно прошедших аттестацию. В данном разделе описаны этапы подготовки к аттестации и рекомендации победителей республиканского конкурса «Лучший педагог», которые дают советы педагогам и ответы на актуальные вопросы, возникшие при подготовке к процедуре аттестации.

В третьей части методических рекомендаций даны рекомендации, необходимые для успешного прохождения аттестации. В целом, информация, представленная в данной части, поможет педагогам страны качественно подготовиться и успешно пройти аттестацию.

В Методических рекомендациях даны разъяснения к правилам и условиям, порядку проведения аттестации среди педагогов организаций среднего образования.

Данные рекомендации актуальны в контексте оказания методической помощи педагогам для прохождения аттестации. Методические рекомендации предназначены для педагогов организаций среднего образования, методистов методических кабинетов и специалистов, работающих в системе образования.

ЧАСТЬ I. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ АТТЕСТАЦИИ ПЕДАГОГОВ

Правила и условия проведения аттестации педагогов и других гражданских служащих в сфере образования и науки в Казахстане проводятся в соответствии с Приказом Министра образования и науки РК от 27 января 2016 года № 83 *(Изменено приказом Министра образования и науки РК от 30 декабря 2022 года № 533)*.

Аттестация педагогов - это процедура, проводимая с целью определения уровня квалификации педагогов, по результатам которой присваиваются (подтверждаются) квалификационные категории. Повышение уровня квалификационной категории позволит педагогам получать надбавку к заработной плате от 30 до 50%.

Существует несколько порядков присвоения (подтверждения) квалификационных категорий педагогам:

1) Порядок очередного присвоения квалификационных категорий педагогам *(не реже 1 раза в 5 лет);*
2) Порядок досрочного присвоения квалификационных категорий педагогам *(через 2 года);*
3) Порядок присвоения квалификационной категории педагогам по упрощенному порядку.

Порядок присвоения (подтверждения) квалификационных категорий педагогам состоит из следующих этапов (Рисунок 1)

Рисунок 1. Процедура аттестации педагогов включает в себя следующие этапы:

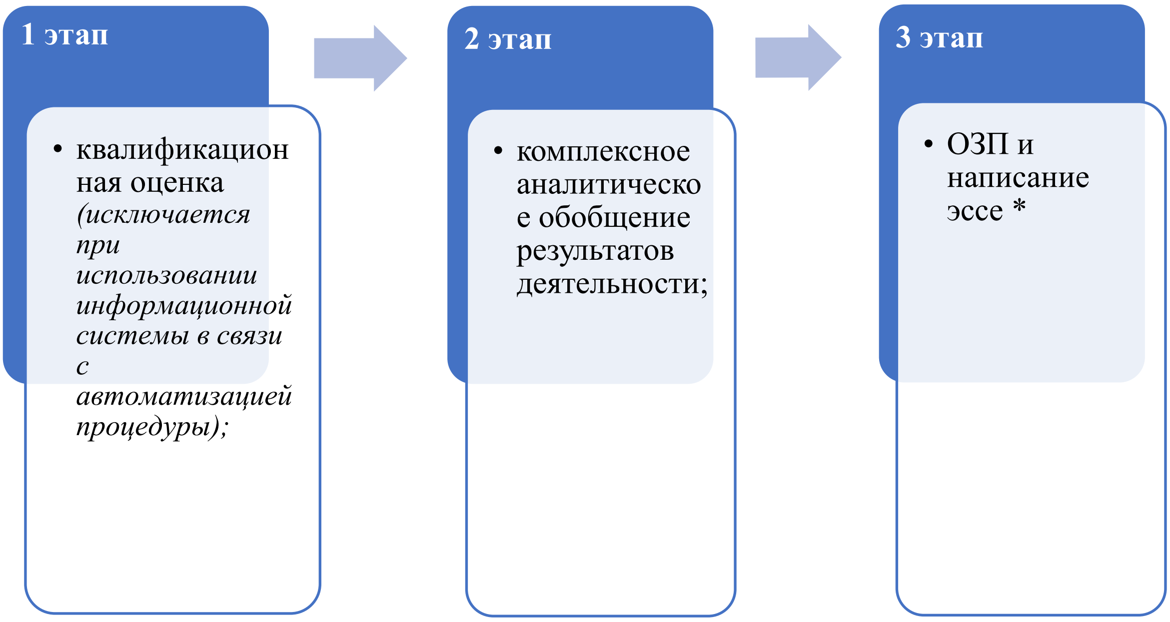

** за исключением мастеров производственного обучения и преподавателей по специальным дисциплинам организаций технического и профессионального, послесреднего образования*

Первый этап начинается с оценки квалификации педагогов, которая проводится организацией образования. Организация образования рассматривает **документы аттестуемых педагогов на соответствие перечню документов,** изложенных в перечне основных требований к оказанию государственной услуги (Таблица 1).

Документы аттестуемых педагогов заполняются в информационной системе (при отсутствии информационной системы подаются в электронном или бумажном формате) и **по ее результатам выдается уведомление или расписка о приеме или об отказе в приеме документов.**

Министерство просвещения РК, УО областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента, отделы районов и городов областного значения, организации образования *(канцелярия)*	**Информационная система Национальной образовательной базы данных**	**НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан»**	**Веб-портал «электронного правительства» egov.kz**
1) заявление; 2) документ, удостоверяющий личность (требуется для идентификации личности) (возвращается владельцу) либо электронный документ из сервиса цифровых документов (для идентификации); 3) диплом об образовании; 4) документ о прохождении курсов переподготовки (при наличии); 5) документ, подтверждающий трудовую деятельность работника.	1) заявление	1) заявление; 2) диплом об образовании; 3) документ о прохождении курсов переподготовки (при наличии); 4) документ, подтверждающий трудовую деятельность работника.	1) заявление; 2) диплом об образовании; 3) документ о прохождении курсов переподготовки (при наличии); 4) документ, подтверждающий трудовую деятельность работника.

Таблица 1. Перечень документов необходимых для оказания государственной услуги

Аттестационная комиссия соответствующего уровня запрашивает по информационной системе следующие данные:

1) удостоверение и приказ о присвоенной квалификационной категории (для лиц, ранее имевших квалификационную категорию);

2) документы, подтверждающие профессиональные достижения;

3) на квалификационную категорию «педагог-исследователь» или «педагог-мастер» - обобщение опыта;

4) анализы уроков, отзывы коллег, заместителей руководителей, руководителя, методистов, родителей;

5) выписка из протокола заседания педагогического совета

6) документы, вытекающие из критериев оценки, утвержденных Правилами аттестации.

При отсутствии информационной системы заявитель прикладывает подтверждающие **документы в бумажном формате.**

Педагоги могут подавать заявления и документы для прохождения аттестации через следующие организации или информационные системы:

Министерство просвещения РК, УО областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента, отделы районов и городов областного значения, организации образования ***(канцелярия)***

Информационная система Национальной образовательной базы данных

НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан»

Веб-портал «электронного правительства» egov.kz

Сформированные заявления (с пакетом документов) направляются Государственной корпорацией или через информационную систему или через портал в Министерство, Управления образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента, отделы районов и городов областного значения, организации образования. Образец заявления приведен в приложении № 1 к данным Методическим рекомендациям.

Для проведения аттестации педагогов в уполномоченном органе в области образования, органах управления образования области, городов республиканского значения и столицы, района, городов областного значения, организации образования приказом первого руководителя уполномоченного органа **создаются Комиссии** (Таблица 2). Например, заявления педагогов

рассматриваются аттестационной комиссией, созданной на уровне организации образования для квалификационной категории «педагог-стажер» или «педагог», районного, городского отделов образования для квалификационной категории «педагог-модератор». Перечень создаваемых аттестационных комиссий для квалификационных категорий представлен в таблице 2.

Комиссия соответствующего уровня рассматривает **документы аттестуемого два раза в год (до 5 мая и 5 ноября текущего года соответственно) или в сроки, определенные уполномоченным органом в области образования.** На данный момент уполномоченным органом является Министерство просвещения РК.

№	Уровень	Квалификационные категории
1	в организациях образования	«педагог-стажер», «педагог»
2	в органах отдела образования района, города областного значения	«педагог-модератор»
3	в органах управления образования области, города республиканского значения и столицы, при уполномоченном органе в области образования	«педагог-эксперт», «педагог-исследователь»
4	при уполномоченном органе в области образования	«педагог-мастер»
		«педагог-модератор», «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер» *(для организаций образования, подведомственных уполномоченному органу соответствующей отрасли).*

Таблица 2. Аттестационные комиссии, создаваемые для квалификационных категорий

На основании заявления педагога (до истечения срока действующей категории) и после квалификационной оценки (исключается при использовании информационной системы в связи с автоматизацией процедуры) проводится **комплексное аналитическое обобщение результатов деятельности педагогов.**

Аттестационная комиссия направляет **портфолио педагогов на рассмотрение Экспертного совета.** Для проведения процедуры присвоения (подтверждения) квалификационных категорий на соответствие заявленной квалификационной категории создается Экспертный совет отдельно по

каждому предмету или по направлению (на базе методических центров (кабинетов).

Экспертный совет рассматривает и оценивает портфолио педагогов на присвоение (подтверждение) квалификационных категорий в соответствии с критериями оценивания портфолио педагогов на присвоение (подтверждение) квалификационных категорий. Критерии оценки портфолио педагога организации образования на присвоение (подтверждение) квалификационной категории приведены в Приложении № 2 данных Методических рекомендаций.

Экспертный совет отдельно по каждому предмету или по направлению рассматривает и оценивает портфолио с присутствием аттестуемого в дистанционном или очном формате. **Рассмотрение портфолио с участием аттестуемого длится не более 30 минут.**

Экспертный совет направляет листы оценивания портфолио педагогов на присвоение (подтверждение) квалификационных категорий и рекомендации по итогам комплексного аналитического обобщения результатов деятельности **о соответствии/несоответствии, о соответствии на один уровень ниже заявленной квалификационной категории по каждому педагогу** в Комиссию или в информационную систему в цифровой профиль каждого педагога в определенные уполномоченным органом в области образования сроки (до 5 июня и 5 декабря текущего года) или в сроки, определенные уполномоченным органом в области образования.

! **При несоответствии портфолио требованиям педагог не проходит на следующий этап – ОЗП.**

После рассмотрения и получения рекомендаций Экспертного совета по каждому педагогу **Комиссия рассматривает портфолио педагогов и выносит одно из следующих решений:**

1) соответствует заявленной квалификационной категории;

2) соответствует квалификационной категории ниже заявленной на один уровень;

3) соответствует квалификационной категории «педагог» (при несоответствии заявленной квалификационной категории);

4) не соответствует заявленной квалификационной категории.

Окончательное решение по присвоению (подтверждению) квалификационных категорий педагогам принимает Комиссия.

При принятии решения **«не аттестован на заявленную квалификационную категорию»** Комиссия в течение трех рабочих дней направляет на электронную почту аттестуемого или в цифровой профиль педагога письменное уведомление с обоснованием принятого решения, подписанное всеми членами Комиссии. **Список педагогов, успешно прошедших аттестацию,** публикуется на Интернет-ресурсе

государственного органа или организации образования, проводящего аттестацию, или в информационной системе.

ПОРЯДОК ПРИСВОЕНИЯ (ПОДТВЕРЖДЕНИЯ) ПЕДАГОГАМ ОЧЕРЕДНЫХ КВАЛИФИКАЦИОННЫХ КАТЕГОРИЙ

Квалификационная категория «педагог-стажер» присваивается на один учебный год до завершения программы по введению в профессию в соответствии с приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 24 апреля 2020 года №160 (таблица 3).

№	«Педагог-стажер»	«Педагог»
1	лица, имеющие педагогическое или иное профессиональное образование по соответствующему профилю или прошедшие курсы переподготовки	лица, имеющие педагогическое или иное профессиональное образование по соответствующему профилю или прошедшие курсы переподготовки
2	впервые приступившие к педагогической деятельности	соответствует требованиям к категории «педагог-стажер»
3	лица, не осуществлявшие педагогическую (преподавательскую) деятельность в организациях образования за последние пять лет до объявления конкурса на занятие вакантной или временно вакантной должности педагога	имеет педагогический стаж по соответствующему профилю не менее 1 года
4	Успешно прошедшие Национальное квалификационное тестирование.	

Таблица 3. Требования к квалификационной категории

По завершению программы по вхождению в профессию педагог-стажер готовит отчет о результатах деятельности, демонстрирует и анализирует уроки, проводит исследование урока Lesson Study, применяет метод Action Research. Педагог-наставник по результатам программы готовит на педагога-стажера рекомендацию.

По итогам завершения программы по вхождению в профессию и положительной рекомендации педагога-наставника аттестационная комиссия организации образования выносит решение о присвоении педагогу-стажеру квалификационной категории «педагог». После присвоения квалификационной категории с педагогом заключается трудовой договор на

один календарный год. Последующие трудовые отношения оформляются в рамках трудового законодательства.

В том числе очередному присвоению квалификационной категории «педагог» подлежат:

1) возобновившие работу в педагогической должности (срок возобновления на педагогическую должность не более 5 лет при общем педагогическом стаже по соответствующему профилю не менее 1 года) и не имеющие квалификационной категории;

2) перешедшие в организации образования из уполномоченного органа в области образования, органов управления образования, методических кабинетов, институтов повышения квалификации, с высших учебных заведений;

3) находившиеся на обучении (стажировке) по специальности за пределами Республики Казахстан;

4) осуществлявшие педагогическую деятельность по соответствующему профилю и прибывшие в Республику Казахстан из стран ближнего и дальнего зарубежья;

5) лица, имеющие педагогическое или иное профессиональное образование по соответствующему профилю или прошедшие курсы переподготовки, принятые в организации образования в качестве педагога в срок с 1 января 2022 года включительно, не имеющих квалификационной категории;

6) лица, имеющие профессиональный стаж в системе дополнительного образования 5лет и более.

Педагоги, впервые поступившие на педагогическую службу на должности педагогов по специальным дисциплинам и мастеров производственного обучения, имеющих производственный стаж по профилю не менее 2 лет в организациях технического и профессионального, послесреднего образования, получают квалификационную категорию «педагог» без прохождения национального квалификационного тестирования.

Педагоги, претендующие на категорию «педагог», должны соответствовать квалификационным требованиям согласно Приказу № 338 или профессиональному стандарту и соответствующие следующим профессиональным компетенциям (таблица 3):

✓ знает содержание учебного предмета, учебно-воспитательного процесса, методики преподавания и оценивания; планирует и организует учебно-воспитательный процесс с учетом психолого-возрастных особенностей обучающихся, способствует формированию общей культуры обучающегося и его социализации, принимает участие в мероприятиях на уровне организации образования, осуществляет индивидуальный подход в воспитании и обучении с учетом потребностей обучающихся, владеет навыками профессионально-педагогического диалога, применяет цифровые образовательные ресурсы;

✓ проводит исследование урока, в том числе лессон стади (Lesson Study), применяет метод экшн рисёрч (Action Research);

✓ соблюдает нормы педагогической этики в соответствии с приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 11 мая 2020 года № 190 «О некоторых вопросах педагогической этики».

На рисунках № 2-5 методических рекомендаций представлены требования к квалификационным категориям: «педагог-модератор», «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер». Это позволяет проверить соответствие требованиям квалификационной категории, на которую претендует педагог. Кроме того, дает направление педагогу на профилактическую подготовку к процедуре очередной аттестации.

На данном рисунке представлены требования к квалификационной категории **«педагог-модератор»**.

Рисунок № 2. Требования к квалификационной категории «педагог-модератор»

На рисунке № 3 представлены требования к квалификационной категории **«педагог-эксперт».**

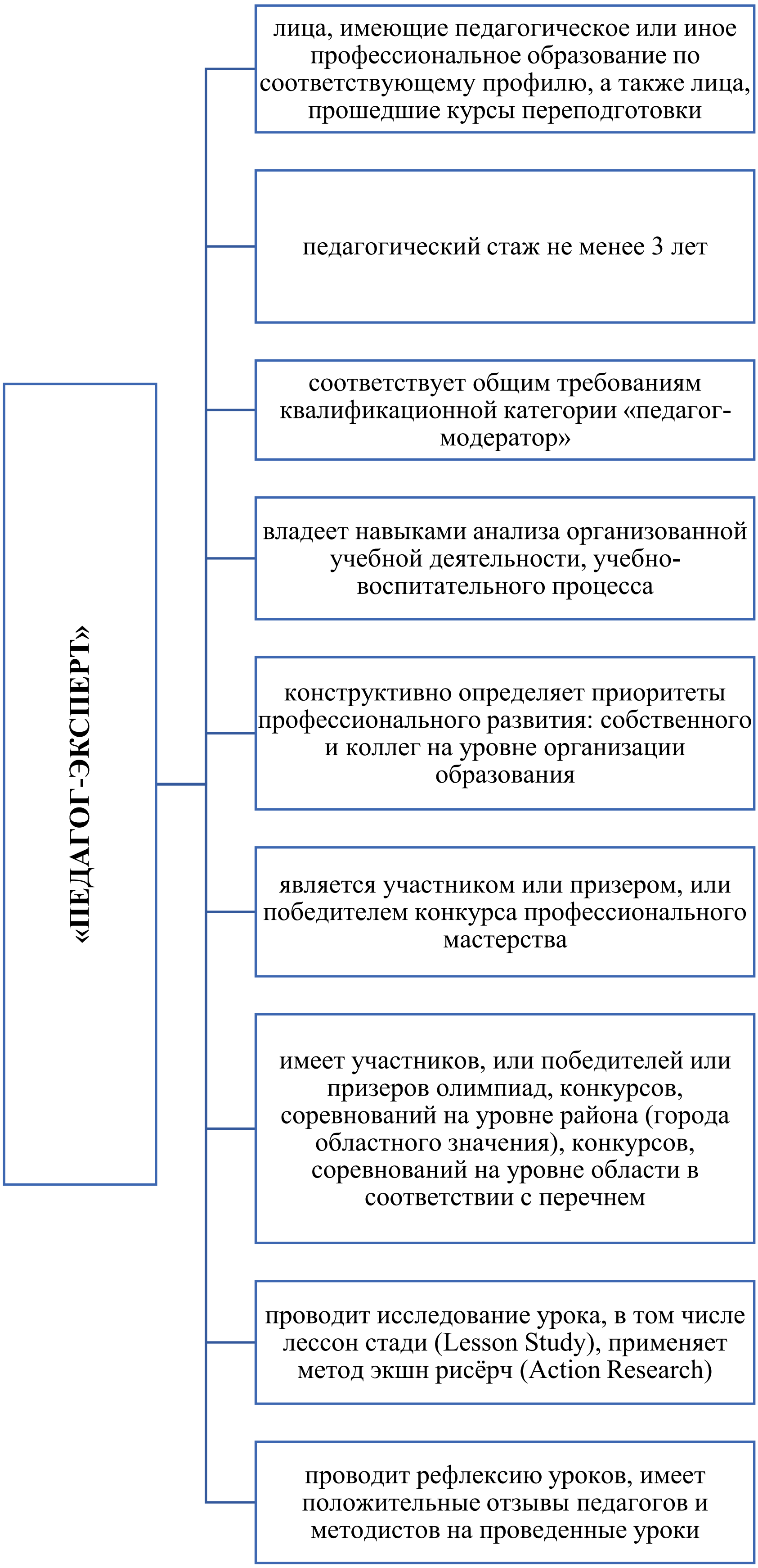

Рисунок № 3. Требования к квалификационной категории «педагог-эксперт»

На рисунке № 4 представлены требования к квалификационной категории **«педагог-исследователь».**

«ПЕДАГОГ-ИССЛЕДОВАТЕЛЬ»	лица, имеющие высшее или послевузовское педагогическое, или иное профессиональное образование по соответствующему профилю
	педагогический стаж не менее 5 лет
	соответствует общим требованиям квалификационной категории «педагог-эксперт»
	владеет навыками исследования урока и разработки инструментов оценивания
	обеспечивает развитие исследовательских навыков, обучающихся
	обобщает опыт на уровне области, городов республиканского значения и столицы, республики *(для республиканских подведомственных организаций и организаций образования отраслевых государственных органов);*
	является участником или призером, или победителем конкурса профессионального мастерства
	или имеет участников, или победителей или призеров олимпиад, конкурсов, соревнований на областном, республиканском, международном уровнях в соответствии с перечнем
	является участником или призером, или обладателем звания «Лучший педагог» (при наличии)
	осуществляет наставничество и конструктивно определяет стратегии развития в педагогическом сообществе на уровне района (города областного значения), области (при наличии);
	входит в состав экспертов по экспертизе учебников, УМК и УМП в соответствии с «Электронной базой экспертов»
	распространяет опыт работы, используя интернет-ресурсы
	демонстрирует уроки на уровне района/города/области, имеет положительные отзывы педагогов и методистов на проведенные уроки
	проводит исследование урока, в том числе Lesson Study, применяет метод Action Research;
	проводит рефлексию уроков, анализирует уроки других педагогов
	участвует в организации и проведении семинаров, конференций для педагогов на районных/городских/областных и (или) республиканских уровнях (при наличии);

Рисунок № 4. Требования к квалификационной категории «Педагог-исследователь»

На рисунке № 5 представлены требования к квалификационной категории **«педагог-мастер».**

«ПЕДАГОГ-МАСТЕР»	лица, имеющие высшее или послевузовское педагогическое образование по соответствующему профилю
	педагогический стаж не менее 6 лет
	соответствует общим требованиям квалификационной категории «педагог-исследователь»
	внедряет лучшие педагогические практики и наработки или разрабатывает программы, реализованные в организации образования и получившие одобрение на РУМС при НАО им. Ы. Алтынсарина
	или является автором (соавтором) изданных учебников, УМП, включенных в перечень учебников, УМК и УМП, утвержденных уполномоченным органом в области образования
	тренером по повышению квалификации педагогов;
	является призером или победителем республиканских, или международных профессиональных конкурсов, или олимпиад
	подготовил победителей, или призеров олимпиад, конкурсов, соревнований на республиканском или международном уровнях в соответствии с перечнем
	является участником или призером, или обладателем звания «Лучший педагог» *(при наличии)*
	распространяет опыт работы, используя интернет-ресурсы
	осуществляет наставничество и планирует развитие сети профессионального сообщества на уровне области, республики *(при наличии)*
	входит в состав экспертов по экспертизе учебников, УМК и УМП в соответствии с «Электронной базой экспертов»
	обобщает опыт на уровне республики, участвует в организации и проведении семинаров, конференций для педагогов, организованных подведомственными организациями образования соответствующего уполномоченного органа
	проводит исследование урока, в том числе Lesson Study, применяет инновационные методы, в том числе Action Research
	умеет управлять, корректировать и оценивать свои решения и действия
	демонстрирует уроки на областном/республиканском уровнях, проводит рефлексию уроков, имеет положительные отзывы педагогов и методистов на проведенные уроки
	участвует в организации и проведении семинаров, конференций для педагогов на республиканских и (или) международных уровнях *(при наличии)*.

Рисунок № 5. Требования к квалификационной категории «педагог-мастер»

Квалификационная категория продлевается на основании заявления педагогов, но не более чем на один год в следующих случаях:

1	2	3
• при временной нетрудоспособности, согласно перечню социально значимых заболеваний и заболеваний, представляющих опасность для окружающих, утвержденным приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 23 сентября 2020 года № ҚР ДСМ-108/2020 «Об утверждении перечня социально значимых заболеваний»	• после выхода из отпуска по беременности и родам или отпуска по уходу за ребенком до достижения им возраста трех лет или отпуска для работников, усыновившим (удочерившим) новорожденного ребенка (детей);	• перешедших в организации образования с уполномоченного органа в области образования, органов управления образования, методических кабинетов, институтов повышения квалификации.

Педагоги для решения вопроса о продлении срока действия квалификационной категории **предоставляют Комиссии или загружают в цифровой профиль педагога в информационной системе следующие документы:**

1) заявление о продлении срока действия квалификационных категорий (произвольная форма);

2) документ, подтверждающий обоснованность продления срока действия квалификационной категории.

Педагоги **сдают ОЗП на категорию, соответствующую квалификационным требованиям через год.** Этап комплексного аналитического обобщения результатов деятельности для данной категории педагогов проводится аттестационной комиссией соответствующего уровня по истечении года с момента сдачи ОЗП. При этом у педагога на этот период сохраняется имеющаяся квалификационная категория.

!

Педагоги, которым до пенсии по возрасту остается не более четырех лет, освобождаются от процедуры аттестации. Имеющаяся квалификационная категория сохраняется до наступления пенсионного возраста на основании поданного им заявления.

Педагоги пенсионного возраста, продолжающие осуществлять педагогическую деятельность после выхода на пенсию, **проходят процедуру аттестации на общих основаниях.**

Следующие квалификационные категории педагогов приравниваются:

«Без категории»	→	«Педагог»
«Вторая категория»	→	«Педагог-модератор»
«Первая категория»	→	«Педагог-эксперт»
«Высшая категория»	→	«Педагог-исследователь» и (или) «педагог-мастер»

При переходе на новое место работы по соответствующей специальности в педагогической отрасли в пределах РК за педагогами сохраняется имеющаяся квалификационная категория до истечения срока ее действия.

ПОРЯДОК ДОСРОЧНОГО ПРИСВОЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИОННЫХ КАТЕГОРИЙ ПЕДАГОГАМ

Досрочное присвоение квалификационной категории допускается через два года после очередной аттестации и при наличии соответствующих результатов деятельности не менее, чем за последние два года.

Для досрочного присвоения квалификационной категории **«педагог-модератор»** участвуют педагоги **при соответствии не менее 2 следующим требованиям:**

«Педагог-модератор»	Окончившие высшее учебное заведение с правом преподавания предмета (дисциплины) на английском языке, имеющие сертификат (удостоверение), подтверждающие знание английского языка не ниже уровня С1 (по шкале сефр (CEFR) или имеющие диплом с присвоением академической степени **«магистра» по научно-педагогическому профилю;**
	являющиеся призерами или победителями конкурсов профессионального мастерства на **уровне района (города областного /республиканского значения)** в соответствии с перечнем, утвержденным уполномоченным органом в области образования;
	подготовившие победителей или призеров олимпиад, конкурсов, соревнований **на областном уровне** в соответствии с перечнем, утвержденным уполномоченным органом в области образования;

Для досрочного присвоения квалификационной категории **«педагог-эксперт»** участвуют педагоги при соответствии **не менее 4 следующим требованиям:**

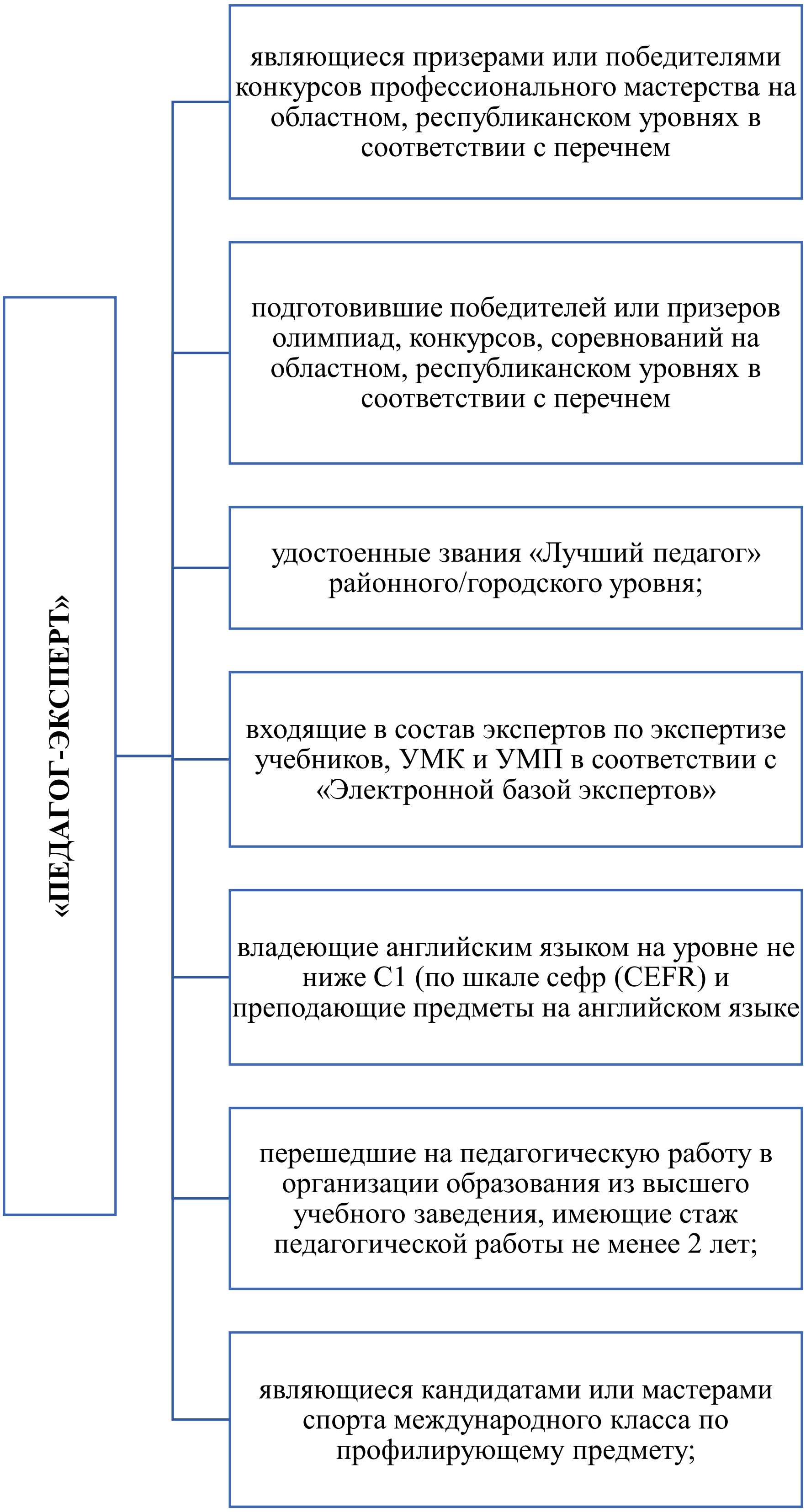

Рисунок 6. Требования к досрочному получению квалификационной категории «педагог-эксперт»

На следующем рисунке показаны требования к досрочному получению квалификационной категории **«педагог-исследователь».** К участию допускаются педагоги, **соответствующие не менее 5 из этих требований** *(за исключением лиц, удостоенных звания «Лучший педагог» областного уровня).*

Рисунок 7. Требования к досрочному получению квалификационной категории «педагог-исследователь»

На следующем рисунке показаны требования к досрочному получению квалификационной категории «педагог-мастер». Участвовать могут педагоги, **соответствующие не менее 6 из этих требований.**

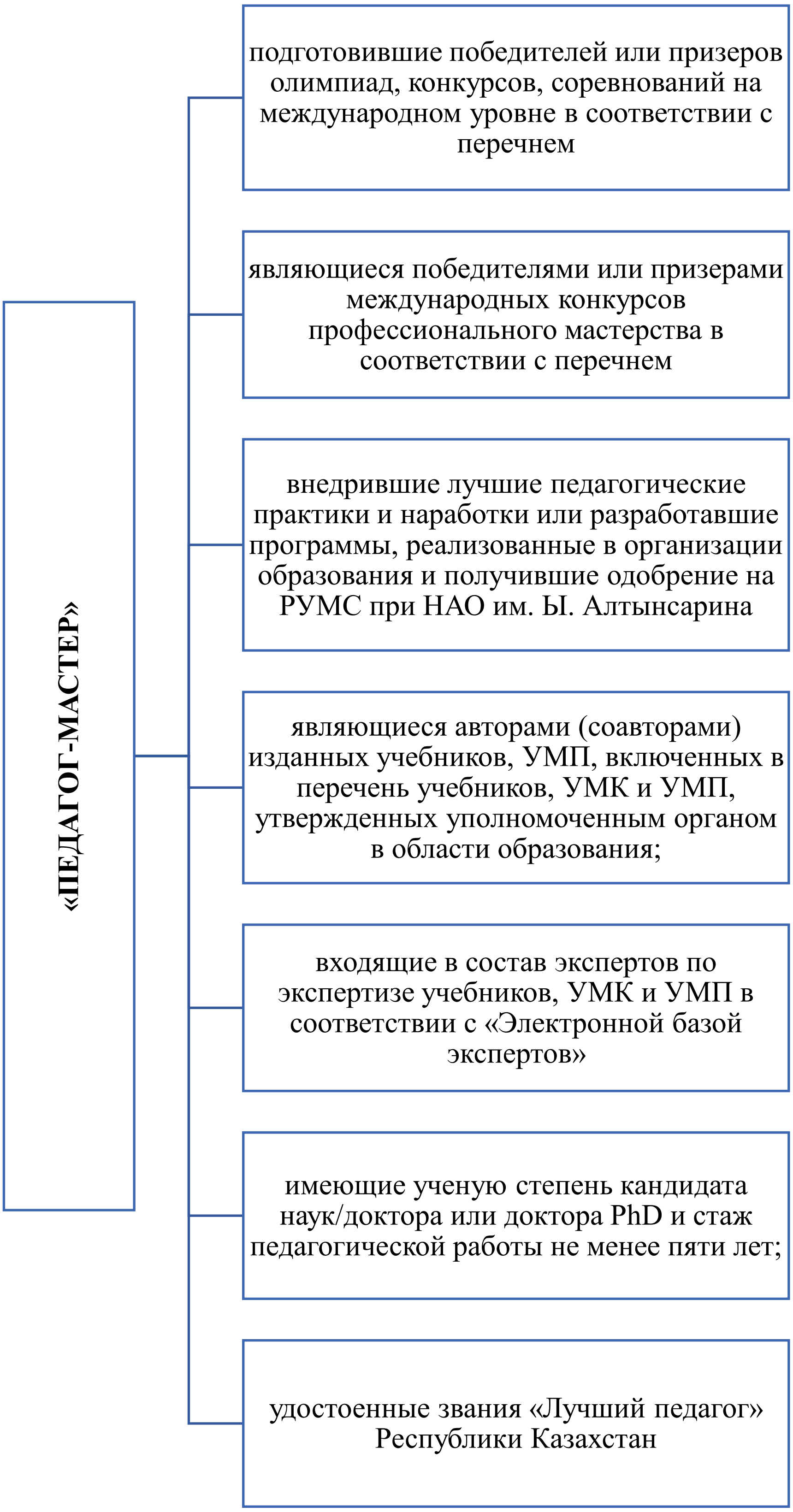

Рисунок 8. Требования к досрочному получению квалификационной категории «педагог-мастер»

При досрочной аттестации при принятии Комиссией решения **«не соответствует заявленной квалификационной категории»** сохраняется имеющаяся квалификационная категория до завершения срока ее действия.

ПОРЯДОК ПРИСВОЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИОННОЙ КАТЕГОРИИ ПЕДАГОГАМ ПО УПРОЩЕННОМУ ПОРЯДКУ

Лицам, вошедшим в **Президентский кадровый резерв, выпускникам Nazarbayev University,** зарубежных организаций высшего и послевузовского образования, входящих в список рекомендованных для обучения **по программе «Болашақ»** в момент поступления, **решением комиссии присваивается квалификационная категория «педагог-модератор»** без процедуры присвоения квалификационной категории в период не позднее пятилетнего срока после окончания организации высшего и послевузовского образования. Педагоги иностранных языков, не имеющие вышеназванные сертификаты, проходят процедуру присвоения квалификационной категории на общих основаниях.

6) Педагогам иностранных (английский, немецкий, французский) языков **на основании личного заявления и сертификата** по уровню владения иностранным языком присваивается **квалификационная категория «педагог-модератор»** без прохождения процедуры аттестации.

Сертификат должен соответствовать следующим требованиям:

Английский язык	• IELTS – 6,5 баллов • TOEFL (iBT) - 79-84 баллов
Французский язык	• DELF– B2
Немецкий язык:	• Goethe Zertifikat - B2

7) Педагогам иностранных (английский, немецкий, французский) языков **на основании личного заявления и сертификата** по уровню владения иностранным языком присваивается **квалификационная категория «педагог-эксперт»** после прохождения комплексного аналитического обобщения результатов деятельности без дальнейшего прохождения процедуры ОЗП. **Сертификат должен соответствовать следующим требованиям:**

Английский язык	• IELTS) – 6,5 баллов • TOEFL (iBT) - 85-93 баллов
Французский язык	• DELF– B2
Немецкий язык	• Goethe Zertifikat - B2

8) Педагогам иностранных (английский, немецкий, французский) языков **на основании личного заявления и сертификата** по уровню владения иностранным языком присваивается **квалификационная категория «педагог-исследователь»** после прохождения комплексного аналитического обобщения результатов деятельности без дальнейшего прохождения процедуры ОЗП.

Английский язык	• IELTS – 7 баллов • TOEFL (iBT) - 94-101 баллов • TKT Modules 1-3 (один из 3-х модулей) (Band) 3-4/4 (результат 3-4 из 4 баллов);
Французский язык	• DELF– C1
Немецкий язык	• Goethe Zertifikat - C1

Квалификационная категория «педагог-исследователь» присваивается педагогам английского языка, имеющим сертификат **CELTA (Certificate in English Language Teaching to Adults. Cambridge) Pass and above,** без прохождения процедуры аттестации на основании личного заявления,

9) Педагогам иностранных (английский, немецкий, французский) языков **на основании личного заявления и сертификата** по уровню владения иностранным языком присваивается **квалификационная категория «педагог-мастер»** после прохождения комплексного аналитического обобщения результатов деятельности без дальнейшего прохождения процедуры ОЗП.

Английский язык	• IELTS) – 7,5 баллов • TOEFL (iBT) - 102-109 баллов • TKT Modules 1-3 (один из 3-х модулей) Band 3-4/4 (результат 3-4 из 4 баллов);
Французский язык	• DELF– C1
Немецкий язык	• Goethe Zertifikat - C1

Квалификационная категория «педагог-мастер» присваивается педагогам английского языка, имеющим сертификат DELTA (Diploma in English Language Teaching to Adults) Pass and above, без прохождения процедуры аттестации на основании личного заявления.

Педагогам иностранных (китайский, турецкий, арабский и другие) языков на основании личного заявления и сертификата, официально признанного в странах носителях языка, присваивается:

- **квалификационная категория «педагог-модератор»** - по уровню B2;
- **квалификационная категория «педагог-эксперт»** - по уровню C1 или C2 после прохождения комплексного аналитического обобщения результатов деятельности без дальнейшего прохождения процедуры ОЗП.

Лицам, не имеющим педагогического образования, но имеющим сертификаты по уровню владения английским языком на основании личного заявления без прохождения процедуры аттестации присваивается квалификационная категория:

«педагог-эксперт»	• TEFL/TESOL
«педагог-исследователь»	• CELTA, PASS B and above;
«педагог-мастер»	• CELTA, PASS B and above;

Педагогам, принятым на работу по Специальной программе, утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 13 июня 2022 года №390 «Об утверждении Правил привлечения лучших педагогов с соответствующим пакетом мер поддержки для регионов, имеющих дефицит учителей (Специальная программа)», на основании личного заявления присваивается квалификационная категория без прохождения процедуры аттестации:

выпускникам организаций высшего, послевузовского образования	→	**«педагог-модератор»**
педагогам, имеющим квалификационную категорию «педагог-эксперт», «педагог-исследователь»	→	**на одну ступень выше.**

Полученная квалификационная категория сохраняется на период работы по Специальной программе. При переходе на другую работу – присваивается предыдущая квалификационная категория.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ ПЕДАГОГОВ

Для сдачи ОЗП педагог подает заявление по специальности, указанной в дипломе или по основной должности в организацию, определенную уполномоченным органом в области образования.

ОЗП проводится в электронном формате. **Прием заявлений для участия в ОЗП осуществляется в онлайн режиме.**

В исключительных случаях (форс-мажорные обстоятельства) при истечении пятилетнего срока действия квалификационной категории педагога аттестационная комиссия **продлевает его срок действия на 1 (один) календарный год.**

Кандидаты без стажа, окончившие организацию технического и профессионального, послесреднего или высшего и/или послевузовского образования по педагогическим специальностям, не имеющие стаж педагогической деятельности, **принимаются на работу после успешного прохождения ОЗП.** Для данных кандидатов без стажа **квалификационная категория «педагог-стажер»** присваивается в организации образования.

В таблице ниже представлены способы прохождения ОЗП.

Для педагогов	Кандидаты без стажа, имеющие техническое и профессиональное, высшее и/или послевузовское образование, лица, желающие возобновить педагогическую деятельность:
▪ 2 (два) раза в календарный год – бесплатно;	▪ 2 (два) раза в течение календарного года – бесплатно;
▪ педагоги, претендующие на досрочную аттестацию 1 (один) раз в течение календарного года – бесплатно;	▪ руководители организаций образования, методических кабинетов (центров) 4 (четыре) раза в календарный год– бесплатно;
▪ пробные (по желанию педагога) – на платной основе в течение календарного года.	▪ пробные (по желанию) – на платной основе в течение календарного года. Результаты пробного/платного тестирования не являются основанием для прохождения аттестации.

! Результаты пробного/ платного тестирования не являются основанием для прохождения аттестации.

Кандидат, имеющий техническое и профессиональное, высшее и/или послевузовское образование по педагогическим (специальностям) направлениям, без стажа работы, в том числе лица, желающие возобновить педагогическую деятельность:

- «Предметные знания» - 30 заданий;
- «Методика обучения» - 20 заданий;

Для кандидатов без опыта с техническим и профессиональным, высшим и/или послевузовским образованием по педагогическим (специальностям) направлениям:

- «Предметное образование»: «педагог» - 50%;
- «Методика обучения»: «педагог» – 40 %.

ОЗП для педагогов организации среднего образования состоит из следующих тестовых заданий:

Категории	Блок	Баллы по предметам	Для прохождения квалификационного теста (%)	Для прохождения квалификационного теста (баллы)
Педагог	Предметные знания	30	50%	15
	Методика преподавания	20	50%	10
Педагог-модератор	Предметные знания	30	60%	18
	Методика преподавания	20	60%	12
Педагог-эксперт	Предметные знания	30	70%	21
	Методика преподавания	20	70%	14
Педагог-исследователь	Предметные знания	30	80%	24
	Методика преподавания	20	80%	16
Педагог-мастер	Предметные знания	30	90%	27
	Методика преподавания	20	90%	18

Время сдачи ОЗП:

- для предметов «Математика», «Физика», «Химия», «Информатика» – **125 минут;**
- для направлений «Дошкольное образование» – **80 минут;**
- для направлений «Дополнительное образование» – **80 минут;**
- **для иных педагогов – 90 минут.**

При нарушении или обнаружении запрещенного предмета во время проведения ОЗП педагог не допускается к прохождению **аттестации сроком на пять лет**. Имеющаяся квалификационная категория педагога снижается до квалификационной категории **«педагог»**.

При проведении ОЗП не допускается:

▪ намеренная порча техники для использования тестирования и системы безопасности;
▪ попытка вмешательства в систему тестирования и нарушения, связанные с прохождением тестирования; выходить из аудитории (компьютерного класса) без разрешения и сопровождения лица, выполняющего функции дежурного по коридору;
▪ выходить из аудитории (компьютерного класса) не более 10 минут и не более 2-х раз, при этом не допускается выходить в первые и последние часы тестирования, за исключением случаев, относящихся к чрезвычайным, форс-мажорным ситуациям или другим обоснованным случаям, связанным со здоровьем тестируемых;
▪ переговариваться, пересаживаться с места на место;
▪ обмениваться документами и бумагами формата А4, выданные для работы.
▪ не допускается заносить в здание **запрещенные предметы:** мобильные средства связи (пейджер, сотовые телефоны, планшеты, iPad (Айпад), iPod (Айпод), SmartPhone (Смартфон), рации, ноутбуки, плейеры, модемы (мобильные роутеры), смарт часы, смарт очки, фитнес-браслеты (трекеры), диктофон, наушники проводные, беспроводные, микронаушники, беспроводные видеокамеры, GPS (ДжиПиЭс) навигаторы, GPS (ДжиПиЭс) трекеры, устройства удаленного управления, а также другие устройста обмена информацией, работающие в следующих стандартах: GSM (ДжиСиМ), 3G (3 Джи), 4G (4 Джи), 5G (5 Джи), VHF (ВиЭйчЭф), UHF (ЮЭйчЭф), Wi-Fi (Вай-фай), GPS (ДжиПиЭс), Bluetooth (Блютуз), Dect (Дект).
▪ не допускается заносить в здание тестирования **следующие предметы:** шпаргалки, учебно-методическую литературу, таблицу Менделеева и растворимости солей, калькулятор, бумаги формата А4 и другие форматы бумаги.
▪ выносить из аудитории (компьютерного класса) бумаги формата А4 и других формат, выданную тестируемым для выполнения работ по решению тестовых заданий.

После завершения тестирования **педагог ознакамливается с результатами тестирования, отображаемыми на экране компьютера.** Результат ОЗП – сертификат о прохождении ОЗП направляется в личный кабинет педагога. При проведении апелляции сертификат о прохождении ОЗП с учетом апелляции направляется в личный кабинет педагога.

Апелляция рассматривается в случаях:

По содержанию тестовых заданий:	По техническим причинам:
▪ не согласен с обоснованием правильного ответа;	▪ отсутствие фрагмента или текста в тестовых заданиях.
▪ отсутствует правильный ответ;	
имеется более одного правильного ответа в тестовых заданиях с выбором одного правильного ответа из всех предложенных (указываются все варианты правильных ответов);	
▪ некорректно составленное тестовое задание.	

!

Педагоги, имеющие 30 и более лет педагогического стажа по профилю, при подтверждении ранее присвоенной квалификационной категории по новой системе освобождаются от сдачи ОЗП и проходят комплексное обобщение результатов деятельности. При повышении квалификационной категории - проходят на общих основаниях.

Педагоги, имеющие 30 и более лет педагогического стажа по профилю, а также имеющие «первую», «высшую» категории по старой системе, при переходе на **квалификационную категорию «педагог-модератор»** освобождаются от сдачи ОЗП и проходят комплексное обобщение результатов деятельности. При получении квалификационной категории **«педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер» проходят на общих основаниях.**

При несвоевременной подаче заявления педагогом на очередную аттестацию на присвоение (подтверждение) квалификационной категории в аттестационный период август-декабрь (январь – май) квалификационная категория снижается на один уровень ниже. Сниженная квалификационная категория сохраняется до следующего аттестационного периода август-декабрь (январь – май).

В следующий аттестационный период педагог проходит аттестацию по ранее действующей квалификационную категорию в соответствии с приказом №338 или профессиональным стандартом.

При недостаточном количестве баллов на заявленную категорию за педагогом, имеющим «вторую», «первую», «высшую» категории, в аттестационный период январь-май (август - декабрь) квалификационная

категория сохраняется до истечения его срока, далее – снижается на один уровень ниже. Сниженная квалификационная категория сохраняется до следующего аттестационного периода август-декабрь (январь – май).

В следующий аттестационный период педагог проходит аттестацию по квалификационной категории по новой модели в соответствии с приказом №338 или профессиональным стандартом.

Порядок написания эссе

По окончании тестирования педагог при очередной аттестации пишет эссе.

- Общее затрачиваемое время - 60 минут.
- Количество слов – 250-300 слов.
- Тема эссе ежегодно определяется министерством просвещения РК.

Написанное эссе отображается в личном кабинете педагога по соответствующей ссылке или в профиле педагога. Написанное эссе не является основанием для отказа от присвоения квалификационной категории

ЧАСТЬ II. КЕЙСЫ РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ УСПЕШНОГО ПРОХОЖДЕНИЯ АТТЕСТАЦИИ ПЕДАГОГОВ

Во второй части методических рекомендаций представлены кейсы педагогов, успешно прошедших аттестацию. В данном разделе лучшие педагоги страны делятся своим опытом подготовки к аттестации и ответами на актуальные вопросы, возникшие при подготовке к процедуре аттестации.

Педагогический кейс - это описание конкретной ситуации в опыте работы педагога, которая характеризует процесс возникновения и развития той или иной педагогической проблемы. Кейс подробно описывает конкретные ситуации, произошедшие события, отражает суть проблемы и рассматривает пути ее решения, оценивая их эффективность.

Чаще всего педагогические кейсы используются в вузах как средство подготовки или повышения квалификации будущих педагогов либо в организациях образования или на учебных курсах при проведении педагогических советов, методических объединений.

Первый кейс учителя русского языка и литературы КГУ «Новоишимская средняя школа №1» Северо-Казахстанской области **Конюши Надежды Николаевны**, педагога-мастера, победителя Республиканского конкурса «Лучший педагог» в 2017 году.

Кейс №1. Педагогический кейс . Как успешно пройти аттестацию?

1) Краткая информация о том, как я прошла аттестацию. Какие этапы?

Аттестация, или проверка уровня профессиональных знаний и навыков, мастерства, служит основанием для присвоения работнику новой квалификационной категории, повышения оплаты его труда. Согласно обновленным Правилам, каждая категория: педагог-модератор, педагог-эксперт, педагог-исследователь и педагог-мастер - имеет соответствующие квалификационные требования.

Я одна из первых, кто в 2018 году прошел аттестацию по новому формату в два этапа.

На первом этапе, квалификационном тестировании по оценке знаний предмета, требовалось ответить на **100 тестовых вопросов: 70** - по предмету, **30** - по методике преподавания. Результаты тестирования были готовы в тот же вечер на сайте Национального центра тестирования (НЦТ). На первом этапе я набрала количество баллов выше нормы проходного уровня, соответственно была допущена ко второму этапу.

2) Как я подготовилась к аттестации?

Я готовилась к аттестации целенаправленно, системно, поэтапно, мотивированно. Посещала методические совещания, проводимые администрацией школы, по разъяснению основных особенностей аттестации педагогических работников, изучала нормативно-правовую документацию, требования к оформлению документов в портфолио, оценивала состояние и уровень своих профессиональных достижений и достижений учащихся, проходила актуальные и востребованные курсы повышения квалификации как по профилю, так и по организации учебно-воспитательного процесса и его аналитике. Таким образом вела системный мониторинг и обобщение результатов своего педагогического мастерства. При этом посещала

комплекс занятий развития мотивационной, волевой, эмоциональной готовности педагога, проводимый психологической службой школы в целях поддержки коллектива в процедуре аттестации.

3) На что обращает внимание экспертный совет?

Важнейшую составляющую процесса аттестации представляет деятельность экспертных советов.

Аттестация всегда является волнительной, стрессовой ситуацией для педагога.

Экспертный совет рассматривает и оценивает портфолио педагогов на присвоение (подтверждение) квалификационных категорий в соответствии с критериями оценивания портфолио. Рекомендации Экспертного совета принимаются коллегиально, на заседаниях. Они отражаются в протоколах, в листах оценивания, в советах по комплексному аналитическому обобщению итогов деятельности педагога.

Фокус внимания членов Экспертного совета при оценке портфолио:

- ✓ срок действия предыдущей квалификационной категории;
- ✓ наличие и срок действия курсов повышения квалификации;
- ✓ наличие полного пакета предоставленных документов по заявленному перечню;
- ✓ соответствие предоставленных документов утвержденным требованиям аттестации педагогических работников;
- ✓ достоверность и объективность данных документов, заверенных подписью руководителя и печатью организации образования;
- ✓ качество, эстетика материалов.

4) Как собирала документы?

Постоянное осмысление своей работы и достижений делает автора не столько наблюдателем, сколько исследователем своего прогресса и субъектом собственного развития. В любом случае портфолио должно содержать образцы (или копии) лучших авторских работ, расположенных в определенном порядке, иметь оглавление для быстрой ориентации в документах. Все документы, отражающие суть работы, должны быть выполнены очень качественно.

Ведение портфолио стимулирует «запуск» механизмов самооценки, самоконтроля и саморазвития его владельца.

Портфолио представляет собой папку-накопитель (в бумажном или электронном виде) собранных документов и материалов, свидетельствующих об уровне профессиональной компетентности и результатах практической (учебной, социальной, творческой и др.) деятельности за последние годы работы.

Структура портфолио включает в себя разделы, количество и наименование которых зависит от показателей, указанных в листах оценивания. Например, общие сведения о педагоге, результаты профессиональной педагогической деятельности, методической и инновационной исследовательской работы.

Документы в портфолио собираются согласно списку и в той последовательности, которая указана в Правилах аттестации.

Документы предоставляются в копиях.

Основными принципами составления портфолио являются: системность; полнота и конкретность представленных сведений; объективность информации; презентабельность; репрезентативность.

5) Как подготовиться к тесту?

Оценка знаний педагога (ранее, Национальное квалификационное тестирование) – процедура, проводимая в целях определения уровня профессиональной компетентности педагога по тестам, разработанным уполномоченным органом в области образования в соответствии с Правилами и

условиями проведения аттестации педагогов.

Задания составляются на основе действующих нормативных документов (стандарты, типовые программы, спецификации тестов, методические рекомендации, технические задания и т.д.).

Важный совет - изучить спецификацию теста по предмету своего профиля.

Спецификация теста – документ, определяющий структуру и содержание работы по созданию базы тестовых заданий. Спецификация теста включает основные характеристики теста в целом, содержание и формы тестовых заданий. В спецификации содержится информация о целях, задачах, плане и структуре теста, а также указываются основные требования к отбору тестового материала и разработке тестовых заданий.

На официальном сайте Национального центра тестирования (далее – Центр) testcenter.kz для подготовки к ОЗП размещены спецификации тестовых заданий по всем предметам. Также на сайте можно пройти онлайн-пробное тестирование и размещены варианты тренировочных заданий по всем предметам.

В целях обеспечения соблюдения единых требований и разрешения спорных вопросов при оценке тестовых заданий, защиты прав аттестуемых на период проведения тестирования создается республиканская апелляционная комиссия.

Внедрение онлайн-апелляции предоставляет следующие возможности:

1) для подачи заявлений нет необходимости возвращаться в пункт проведения тестирования;

2) работа с ошибками предоставляет доступ ко всем вопросам;

3) если апелляция удовлетворяется, то баллы добавляются автоматически всем тестируемым, у кого были данные вопросы;

4) поданные заявления на апелляцию сразу поступают на рассмотрение Республиканской апелляционной комиссии;

6) На что следует обращать внимание при написании эссе?

Следует учитывать то, что **эссе** - самостоятельная творческая письменная работа, по форме обычно представляет собой рассуждение–размышление, поэтому в нём используются вопросно-ответная форма изложения, ряды однородных членов, вводные слова, параллельный способ связи предложений в тексте.

Написание эссе чрезвычайно полезно, поскольку позволяет автору научиться четко, компетентно формулировать мысли, структурировать информацию, использовать основные категории анализа, различать причинно-следственные связи, иллюстрировать концепции соответствующими примерами, обосновывать свои выводы и овладеть стилями речи.

Требования, предъявляемые к эссе

- Эссе не должно превышать указанного объема.
- Эссе должно восприниматься как единое целое, идея должна быть ясной и понятной.
- Надо писать лаконично и логично.
- Эссе не должно содержать ничего лишнего, оно включает только ту информацию, которая необходима для раскрытия вашей позиции, идей.
- Обладать грамотной композицией.
- Каждый абзац эссе должен содержать только одну основную мысль.
- Эссе отражает убедительные аргументы в пользу изложенной позиции.
- Эссе должно показать, что его автор знает и хорошо использует теоретические концепции, термины, обобщения, мировоззренческие идеи.

7) Советы и рекомендации, которые вы даете педагогам для успешной сдачи аттестации?

Чтобы успешно пройти аттестацию, к ней надо хорошо подготовиться. Что для

этого надо сделать?

✓ Ознакомьтесь с документами, регламентирующими прохождение аттестации, и следите за изменениями в нормативно-правовых актах о процедуре аттестации педагогических работников.

✓ Вкладывайте усилия в межаттестационный период: повышайте свой профессиональный уровень, стремитесь к распространению своего педагогического опыта, чтобы не возникла ситуация подготовки к аттестации в короткий срок. Это позволит избежать стресса, дезорганизующего, травмирующего фактора.

✓ Приобретите аттестационную папку с мультифорами или создайте электронную накопительную папку с вкладками-разделами на рабочем столе Вашего персонального компьютера или на **Google-диске** — сервисе хранения, редактирования и синхронизации файлов. Это основа Вашего портфолио.

✓ Заполняйте файлы документами по указанным критериям (грамоты, сертификаты, дипломы, свидетельства и т.д.)

✓ Распечатайте критерии, по которым Вы совместно с экспертной группой будете составлять краткие комментарии, подтверждающие Вашу профессиональную компетентность.

✓ Не забывайте своевременно собирать копии подтверждающих документов (приказы о наставничестве, о работе в качестве члена жюри или экспертного совета, об участии в общественной жизни учреждения и др.)

✓ В течение подготовки к аттестации Вы наглядно увидите, где пусто, а где густо. Следовательно, без труда поймете, над каким показателем Вам следует поработать более активно.

Некоторые полезные приемы в период аттестации

✓ Подготовка к аттестации требует достаточно много времени, но она не должна занимать абсолютно все Ваше время. Отвлекайтесь от подготовки на общение, прогулки, любимое хобби, чтобы избежать переутомления.

✓ Соблюдайте режим сна и отдыха.

✓ Уберите из планов все, что можно убрать, не отвлекайтесь на то, без чего сегодня можно обойтись.

✓ Уделите время себе, это необходимо.

✓ Прекратите себя критиковать, чувство вины терзает ум и тело.

✓ Так как самочувствие зависит от мотивации и эмоционального состояния, а здоровые нервы и здоровое тело имеют прямую зависимость, то нужно поработать над этим.

✓ Вовлекайтесь в эмоциональное общение *(когда человек анализирует свои чувства и делится ими с другими, вероятность утомления снижается или процесс этот оказывается не столь выраженным).*

✓ Будьте профессионалом только на работе — не уносите рабочие переживания домой, чтобы они не "сжигали". Ваше личное время драгоценно. И будьте сами собой!

Всем желаю успешной и продуктивной аттестации, четкого педагогического кредо и настоящего удовольствия от своей работы!

Человек, настроенный на успех,
добивается в жизни гораздо большего,
чем тот, кто старается избегать неудач…

Второй кейс учителя биологии КГУ «Общеобразовательная школа № 32», методиста отдела образования г. Уральска, педагога-мастера Кажгалиевой Салтанат Жаскайновны.

№ 2 кейс. Case-study: «Семь шагов успеха к аттестации»

Работая учителем в современной школе, имея за плечами 23 года педагогического стажа, при очередной аттестации решила повысить как свое педагогическое мастерство, так и улучшить материальную сторону. Одним словом совместить приятное с полезным и пройти ее успешно повышая на квалификационную категорию педагога-мастера.

Конечно, это решение не одного дня, а целого ряда аналитической работы как своих достижений, так и достижений моих учеников. Для принятия решения на повышение или подтверждение квалификационной категории в связи с новыми требованиями аттестации педагогов, учителю нужно всегда держать руку на пульсе.

✓ **Очень важно!** Уйти от старых стереотипов,работая на аттестацию за 1-2 года перед ее подтверждением или повышением!

Из своей практики хочу привести несколько полезных шагов (советов для удачной процедуры аттестации) своим коллегам.

ШАГ ПЕРВЫЙ: «Психологический настрой педагога к успешной аттестации»

✓ **Важно!** Принять аттестацию, как процедуру важную, полезную впервую очередь для самого учителя- для его профессионального роста, а потом уже для самоутверждения как перед администрацией школы, коллегами, так и перед своими учениками и их родителями. Включиться в конкурентную среду педагогического состава по повышению качественного состава.

✓ **Полезно!** Видеть положительную, немало важную для семейного бюджета сторону, которая послужит хорошим стимулом для психологического настроя, убедив себя, что: «Я смогу...», «Я достойна ...».

ШАГ ВТОРОЙ: «Знакомство с нормативными документами о правилах и условиях проведения аттестации педагогических работников».

В своей практике, как педагог, чья работа оценивается по внешним показателям достижений его деятельности, постоянно изучаю все нововведения в образовательном процессе. И вывела для себя «**золотое правило**»- заходить на сайт ***Әділет*** и знакомиться со всеми внесенными изменениями в приказ МОН РК от 27.01.2016 года №83, даже если до срока следующей аттестации еще 4 года.

Таким образом, я всегда анализирую все изменения, делая для себя важные заметки, на что нужно обратить внимание. -Какие требования остались без изменения? -Какие изменения более упростили процедуру аттестации в соответствии с моей квалификационной категорией (педагога-мастера)? -А какие пункты более ужесточены?

Я заранее прогнозирую свою деятельность выстраивая **карту-схему** действий к успеху.

ШАГ ТРЕТИЙ: «Квалификационная оценка»

Очень важно! Не упустить время для прохождения квалификационной оценки педагога проводимое соответствующей инстанцией образования. И позже не искать виновных просроченной аттестации.

При моей аттестации, год назад, данная процедура конечно проводилась в бумажном формате, но суть и механизм в корне не поменялись. Поменялся лишь формат, т.е. заполнение документов в информационной системе.

✓ **Главное!** Полностью загрузить в информационную систему все документы по форме.

После получения расписки о приеме ваших документов приступить к следующему шагу- комплексному аналитическому обобщению результатов деятельности.

ШАГ ЧЕТВЕРТЫЙ: «Портфолио педагога-зеркало педагогической работы»

- Что положить в портфолио?

- Как и чем ее содержимое наполнить,чтобы успешно пройти аттестацию?- Это вечные вопросы наших учителей.

Из собственного опыта хочу сказать коллегам, никогда не откладывайте на потом то, что Вы можете сделать постепенно, всегда на протяжении всего межаттестационного периода (4-5 лет) и не надо себя доводить до истерии и бросаться на гонки сбора портфолио в последний год или за 2 года.

✓ **Важно!** Создать папку предстоящей аттестации, где собираю весь наколенный материал. Выстраиваю для себя карту-схему (план действий) на 4 года между аттестациями и делаю системный, плановый мониторинг всех проходящих конкурсов, олимпиад для учащихся и самих педагогов разных уровней(городского, областного,республиканского) с участием.

Из моего опыта на каждый год:

- планирую организацию или участие как минимум с выступлением по обмену опыта на семинаре областного и республиканского уровня;
- планирую ежегодное участие (как минимум в 1-2х) в научно-практических конференциях республиканского или международного уровня при управлении образования и высших учебных заведениях;
- ежегодно публикую статьи в СМИ из личного опыта работы;
- планирую ежегодное обобщение методических рекомендаций в помощь учителям на областном уровне и на республиканском уровне (1 раз в 2 года);
- учавствую в республиканских рабочих группах по составлению,экспертизе и аппеляции заданий ЕНТ выпускников школ;
- учавствую в областной рабочей группе по составлению заданий итоговой аттестации учащихся 9-х классов по биологии.

Таким образом, я не даю себе возможности расслабиться,всегда в поиске новых проблемных вопросов и путей их решения. **Моё кредо по жизни:** ***«Никогда не унывать, и лучше мелкими, но уверенными шагами идти к цели!»***

И если будете следовать моему совету, думаю у Вас не будет проблем для прохождения комплексного аналитического обобщения результатов деятельности и по новому положению прохождения аттестации в соответствии с приказом министра просвещения РК от 30.12.22г. №533.

ШАГ ПЯТЫЙ: «Экспертиза работы педагога»

Собрав портфолио и предварительно просчитав соответвующее количество баллов, у нас теперь есть возможность реально оценить шансы своего портфолио (в отличие от предыдущего опыта) и направить ее на экспертизу в экспертный совет при уполномоченном органе образования, который в открытой форме с нашим участием

рассмотрит содержимое портфолио и отправит оценочный лист с рекомендацией в аттестационную комиссию. Данную процедуру в открытом режиме я не проходила, но тем не менее считаю, что это новшество только даст возможность обсудить решение экспертного совета соглашаясь или не соглашаясь с их решением.

✓ **Важно!** Быть заранее подготовленными к данной процедуре и отнестись серьезно. Иметь под рукой все доказательные факты на каждый прикрепленный документ.

После, ждем решения аттестационной комиссии, если результат положительный, то готовимся к следующему этапу- тестированию (ныне ОЗП).

ШАГ ШЕСТОЙ: «Оценка знаний педагога или ОЗП»

Итак, Вы прошли все предыдущие шаги аттестации и перед Вами еще один решающий этап, пройти оценку предметных знаний и знаний по методике преподавания.

✓ **Важно!** Знание всего курса преподаваемого предмета. Поэтому, я не ищу легкие стороны при подготовке к уроку, не практикую ведение предмета только в одной или в двух параллелях . Да, однозначно, работа в одной параллели -это удобно, не надо много времени уделять подготовке к уроку, на подготовку наглядностей и дополнительного материала и т.д. Можно этот урок провести «как сказку», используя творческий подход. Но нужно всегда смотреть вперед, думать об ОЗП и работая во всех параллелях, готовиться к каждому уроку с творческим подходом, обязательно отмечая для себя изменения в учебной программе и в содержании учебника. Главное при такой работе для меня- **это возможность на забывать програмный материал, и это есть планомерная подготовка педагога к успешной сдаче ОЗП.**

✓ **Важно!** Для успешного прохождения тестов на знание методики преподавания, необходимо проходить уровневые курсы повышения квалификации, так как основные моменты современной методики можно освоить через данные курсы.

ШАГ СЕДЬМОЙ: «Эссе- зеркало души педагога»

Вы знаете, что написание эссе педагогом, это один из обязательных этапов аттестации, но не влияющее на результат аттестационной комиссии.Но тем не менее, его наличие в личном кабинете обязательное требование.

- **Как Вы думаете, для чего?**

Педагог – это в первую очередь «учитель» от слова «учить», это наставник, это друг и советник как для коллег, так и для учеников. Его психологическое состояние, знание современных методик не мало важно для воспитания и обучения подрастающего поколения. Учитель должен уметь находить проблемные вопросы, на них ответы владея всеми современными методиками и технологиями. И конечно же отстаивать свою точку зрения через эссе. **Эссе-это есть зеркало души педагога и это зеркало всегда должно быть открыто для его окружения.** Ведь не зря говорят: «Век живи, век учись!», если выбрал эту профессию по собственному желанию.

ИТАК: Вы достигли поставленной цели, прошли удачно аттестацию!

Вы молодец! Но, прежде чем расслабиться, постройте новую карту-схему для достижения успеха в следующей аттестации!

ЧАСТЬ III. МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ПОДГОТОВКЕ К ПРОХОЖДЕНИЮ АТТЕСТАЦИИ

В третьей части пособия педагогам даны рекомендации и практические советы, необходимые для успешного прохождения аттестации. В целом, считаем, что информация, представленная в данной главе, поможет качественно подготовиться к аттестации.

Правила аттестации педагогов совершенствуются в соответствии с запросами педагогического общества и развитием системы образования, Приказом Министра просвещения РК от 30 декабря 2022 года № 533, внесены изменения в приказ № 83 от 27 января 2016 года «Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогов, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки»

В настоящее время все педагоги проходят два этапа аттестации: первый этап - оценка портфолио педагога, профессиональных достижений и второй этап - тестирование на знание дисциплины и методики обучения предмету.

Более подробно остановимся на основных изменениях по первому этапу аттестации:

1. Количество документов значительно сокращено. Главными критериями оценивания на втором этапе будут итоги анализа посещенного урока, прохождение педагогом курсов повышения квалификации. Планируется создать для каждого учителя в НОБД электронное портфолио со всей необходимой информацией, откуда будут поступать данные при аттестации.

2. Информацию о качестве знаний обучающихся предполагается получать автоматически из информационных систем.

3. Профессиональные достижение педагога и достижений учащихся (олимпиады и конкурсы), то перечень олимпиад, конкурсов будет значительно расширен.

4. Видеозаписи уроков не будут обязательными, вместо них введен анализ посещенных уроков и Lesson Study.

5. Впервые приступающие к педагогической деятельности будут приниматься на работу на один год, получив временную квалификацию «педагог-стажер» и далее у них начинается программа по введению в профессию. Данная программа включает закрепление за молодым специалистом наставника, разработку программы его профессионального развития, прохождение курсов, проведение Lesson Study и по результатам заседания педсовета будет приниматься соответствующее решение о присвоении категории «педагог» и продлении договора.

Более подробно остановимся на основных изменениях по второму этапу аттестации:

1. Темы и литература, охватывающие вопросы тестирования по методике, теперь будут находиться в открытом доступе.

2. Педагоги, имеющие 30 и более лет педагогического стажа по профилю, а также имеющие «первую», «высшую» категории по старой системе, при переходе на квалификационную категорию «педагог-модератор» освобождаются от сдачи ОЗП и проходят комплексное обобщение результатов деятельности.

При получении квалификационной категории «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер» проходят на общих основаниях.

3. Педагоги, которым до пенсии по возрасту остается не более четырех лет, освобождаются от процедуры аттестации. Имеющаяся квалификационная категория сохраняется до наступления пенсионного возраста на основании поданного им заявления. Приказ о продлении срока действия квалификационной категории издает руководитель организации образования. Действие приказа сохраняется до достижения пенсионного возраста.

Педагоги пенсионного возраста, продолжающие осуществлять педагогическую деятельность после выхода на пенсию, проходят процедуру аттестации на общих основаниях.

4. Кроме того, добавили норму по запрету прохождения аттестации в течение 5 лет для нарушивших процедуру тестирования.

Выше были описаны основные изменения, внесенные в правила аттестации педагогов и даны разъяснения по ним. Теперь рассмотрим некоторые вопросы, которые волнуют педагогов при подготовке к аттестации.

В первую очередь у педагогов возникает очень много вопросов по разработке авторской программы и ее утверждению.

По авторским программам *(лучшие педагогические практики, разработки или программы) :*

В правилах аттестации педагогов указано, что одним из требований присвоения (подтверждения) квалификационной категории «педагог-мастер» являются лица, разработавшие программы или внедрившие лучшие педагогические практики и разработки, реализованные в организациях образования и одобренные Республиканским учебно-методическим советом при Национальной академии образования имени И. Алтынсарина.

Авторская программа – это результат долгосрочной интеллектуальной деятельности педагога. Авторская программа педагога направлена на решение определенных педагогических проблем. Например, учитель-предметник разрабатывает программу факультативного или

элективного курса с целью повышения интереса обучающихся к предмету и повышения качества знаний в классе.

Для проведения независимой экспертизы авторской программы педагогов **создается Экспертный совет (СК)** при методических кабинетах (центрах) по каждой дисциплине или направлению на уровне городов районного/областного значения, области и городов республиканского значения. **Экспертиза авторских программ проводится бесплатно на всех уровнях.**

На первом этапе педагог разрабатывает или обновляет индивидуальную авторскую программу для решения той или иной педагогической проблемы. Авторская программа обсуждается и рассматривается совместно с опытными педагогами и методистами на заседаниях методического совета на уровне организации образования. Авторская программа, одобренная методическим советом, предоставляется ЭК при методическом кабинете районного или городского уровня. Авторская программа, одобренная ЭС, распространяется на районном/ городском уровне.

На втором этапе на основе совершенствования результатов апробации авторская программа предоставляется в ЭС при методическом кабинете (центре) областного/республиканского значения. Авторские программы, одобренные экспертным советом, распространяются на уровне области/городов республиканского значения. . Работы, получившие положительное заключение областными методическими центрами (кабинетами), в дальнейшем представляются в Республиканский учебно-методический совет (экспертный совет) при Национальной академии образования им. И. Алтынсарина.

На третьем этапе авторская программа педагога рассматривается ЭС РУМС при Национальной академии образования им. И. Алтынсарина. ЭС выносит заключение о том, авторская программа одобрена или не одобрена. Авторские программы, одобренные ЭС, распространяются на республиканском уровне.

Полезные ссылки по авторским программам:

- С положением Экспертного совета при РУМС можно ознакомиться по ссылке: https://uba.edu.kz/ru/metodology/6
- База одобренных авторских программ доступна на официальном сайте Академии по ссылке: https://uba.edu.kz/qaz/innovations
- Видеоролик по разработке авторской программы для начинающих педагогов доступен на Youtube канале Bilim 4.0: https://youtu.be/n4hpjwXP2OU

▪ Во второй части методического пособия, разработанного на тему «Методическое сопровождение педагога», педагогам даны методические рекомендации по разработке авторской программы: https://uba.edu.kz/qaz

Автор учебников и УМК (соавтор)

В правилах аттестации педагогов указано, что одним из требований присвоения (подтверждения) квалификационной категории педагогов является автор (соавтор) печатных учебников, учебно-методических пособий, включенных в перечень учебников, учебно-методических комплексов и учебно-методических пособий, утвержденный уполномоченным органом в области образования.

Перечень всех учебников, УМК и УМП утвержден приказом министра образования и науки РК от 22 мая 2020 года № 216. К примеру, представлены сведения об авторах учебника алфавита для 1 класса с казахским языком обучения, год издания и издательство (Таблица 1). С полным перечнем можно ознакомиться по ссылке: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020708

Таблица 1

Учебники для организаций среднего образования 1-11 классов
(с казахским языком обучения, 1 класс)

№	Название издания	Автор(ы)	Год выпуска	Баспа
1	Әліппе. Оқулық+Үнтаспа	Ә. Жұмабаева, Н. Құрман, Б. Сабденова (Үнтаспа: Ә. Жұмабаева, Б. Сабденова)	2021	Атамұра
2	Ана тілі. Оқулық	Уайсова Г., Сәдуақас Г., Бесірова А. С.	2021	Атамұра

По конкурсам и олимпиадам:

Одним из требований присвоения (подтверждения) квалификационной категории педагогов является то, что они должны являться призерами или победителями профессиональных конкурсов или олимпиад или подготовили победителей или призеров олимпиад, конкурсов, соревнований в соответствии с перечнем, утвержденным уполномоченным органом в области образования.

Перечень всех конкурсов и олимпиад, соревнований для педагогов и обучающихся утвержден Приказом Министра образования и науки РК от 7 декабря 2011 года № 514 «Об утверждении перечня республиканских и международных олимпиад и конкурсов научных проектов (научных соревнований), конкурсов исполнителей, конкурсов профессионального мастерства и спортивных соревнований по общеобразовательным предметам и критериев их отбора» и определен.

Например, перечень мероприятий для педагогов, утвержденный уполномоченным органом (Таблица 1). С полным перечнем можно ознакомиться по ссылке: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1100007355

Таблица 2

Перечень мероприятий, посвященных творческому мастерству педагогов:

№	Наименование мероприятий для педагогов
1	Республиканский конкурс «Лучший психолог года»
2	Республиканский конкурс «Лучшая авторская программа»
3	Республиканский конкурс «Фестиваль педагогических идей»
4	Республиканская олимпиада «Математическая регата» для учителей математики
5	Республиканская педагогическая олимпиада «Одаренным детям-талантливый учитель»
6	Дистанционная олимпиада «ПедСтарт» по предметам для учителей
7	Республиканская олимпиада для учителей начальных классов «Алтын тұғыр»

Информация о проводимых конкурсах и олимпиадах для педагогов и обучающихся будет размещена на официальном сайте Республиканского научно-практического центра «Дарын» Министерства просвещения РК (https://daryn.kz/kk/sample-page/).

По конкурсу «Лучший педагог»

Следующим требованием присвоения (подтверждения) квалификационной категории педагогов является то, что он должен быть обладателем, участником или призером звания «Лучший педагог» (при наличии).

Правила присвоения звания «Лучший педагог» педагогам государственных организаций образования утверждено приказом министра образования и науки РК от 16 января 2015 года №12. Звание «Лучший педагог» присуждается педагогам организаций образования ежегодно на

конкурсной основе. На момент подачи документов для участия в конкурсе участвуют педагоги организаций образования, имеющие непрерывный педагогический стаж не менее пяти лет. Звание «Лучший педагог» не присваивается одному педагогу более одного раза в течение десяти лет.

Конкурс проводится ежегодно в три этапа.

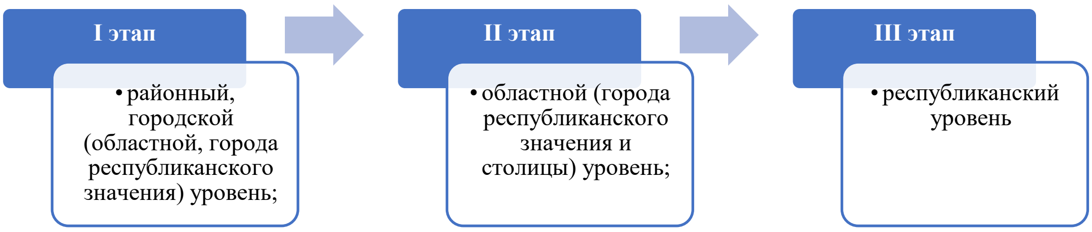

С порядком проведения этапов конкурса на присвоение звания «Лучший педагог» можно ознакомиться по ссылке: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V15H0010279

По наставничеству

Одним из требований присвоения (подтверждения) квалификационной категории педагогов является осуществление наставничества и планирование (при наличии) развития сети профессионального сообщества на уровне области, республики.

Педагогу, впервые приступившему к профессиональной деятельности в организации среднего образования, закрепляется педагог, осуществляющий наставничество на период одного учебного года. Кандидатура наставника рассматривается на заседании педагогического совета и утверждается приказом руководителя организации среднего образования не позднее пяти рабочих дней со дня принятия педагога на работу. За одним педагогом закрепляется один наставник.

Требования к педагогам, осуществляющим наставничество

Наставник в организации среднего образования должен соответствовать следующим требованиям:	**Наставник в малокомплектной школе должен соответствовать следующим требованиям:**
1) квалификационная категория «педагог-исследователь» или «педагог-мастер»; 2) соблюдение основных принципов и норм педагогической этики; 3) качество знаний обучающихся по преподаваемому предмету за последние три года не менее 60% -70%.	1) квалификационная категория «педагог-исследователь» или «педагог-мастер»; 2) соблюдение основных принципов и норм педагогической этики; 3) качество знаний по преподаваемому предмету за последние три года не менее 50%-

	60%.

Порядок организации наставничества в организациях среднего образования и установления требований к педагогам, осуществляющим наставничество, производится в соответствии с приказом министра образования и науки РК от 24 апреля 2020 года № 160 (https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020486)

Профессиональное сообщество-это группа совместных индивидов с целью обмена опытом и определения эффективных способов решения педагогических проблем.

«Электронная база экспертов»:

Одним из требований присвоения (подтверждения) квалификационной категории педагогам является то, что в соответствии с «электронной базой экспертов» республиканского научно-практического центра экспертизы содержания образования педагог может быть (при наличии) в составе экспертов по экспертизе учебников, учебно-методических комплексов и учебно-методических пособий.

Электронная база экспертов – это база данных ученых, педагогов, прошедших курсы обучения, имеющих сертификат для привлечения к научной и педагогической экспертизе, формируемая по рекомендациям органов управления образованием, высших учебных заведений и научных организаций (независимо от формы собственности, типа и вида организации). Электронную базу экспертов формирует Республиканский научно-практический центр экспертизы содержания образования Министерства просвещения РК.

Республиканский научно-практический центр экспертизы содержания образования на основе рекомендаций местных исполнительных органов, управлений образования, высших учебных заведений и научных центров создает базу экспертов по предметам и языку обучения для проведения экспертизы учебников и учебно-методических пособий.

База экспертов формируется по следующим требованиям:

Педагоги организации образования:	1) высшее или послевузовское образование;
	2) педагогический стаж не менее 10 лет;
	3) квалификационная категория» педагог-исследователь«,» педагог-мастер " (или высшая категория);
	4) наличие научно-методических публикаций;
	5) Наличие сертификатов о достижениях по своему предмету на олимпиадах, конкурсах, выставках районного, областного (городского), республиканского уровней;

	6) победители республиканского конкурса» Лучший педагог".

Дополнительную информацию о базе экспертов можно получить на сайте: https://okulyk-edu.kz/

По написанию эссе:

Написание эссе требует от педагогов четкого и эффективного изложения своих мыслей и позволяет проявить творческие способности. Написав эссе, педагог демонстрирует свое мнение, игру, точку зрения, знания и интересы. Таким образом, написание эссе означает способность влиять на определенную аудиторию, читателей на желаемом уровне и четко и аргументированно выражать одну или несколько идей в письменной форме, используя несколько абзацев на регулярной основе, чтобы выразить себя по теме.

Пример деления эссе на возможные абзацы в рамках условий, указанных в правилах, представлен в таблице 2. Следует отметить, что разбиение автором основной части эссе на 2 и более абзацев зависит от количества аргументов, подкрепляющих его мысли.

Композиционный элемент	**Объем**	**Содержание**
Введение (Абзац 1)	30-50 слов	Актуальность темы Позиция/точка зрения автора Кратко излагаются соображения, рассматриваемые в основной части
Основная часть 1 (Абзац 2)	100-110 слов	6. Дать основной тезис в абзаце 7. Аргументация по основному тезису 8. Аргумент или пример, обосновывающий аргумент 9. Анализ доказательств или интерпретация 10. Общий вывод по абзацу
Основная часть 2 (Абзац 3)	100-110 слов	1. Дать основной тезис в абзаце 2. Аргументация по основному тезису 3. Аргумент или пример, обосновывающий аргумент 4. Анализ доказательств или интерпретация 5. Общий вывод по абзацу
Заключение (Абзац 4)	20-30 слов	Обобщить тезисы основной части и написать итоговую мысль Новая мысль не пишется

В итоге	**250-300 слов**	

Таблица 2. Объем структурного содержания и элементов эссе

На официальном сайте Национальной академии образования имени И. Алтынсарина в третьем разделе методического пособия на тему «Методическое сопровождение педагога» представлены методические рекомендации по написанию эссе для педагогов: https://uba.edu.kz/qaz

В заключение, советуем педагогам провести предварительную подготовительную работу к аттестации. А именно, провести обмен мнением, опытом с педагогами, успешно прошедшими аттестацию, пообщаться с методистами, курирующими данный вопрос, изучить дополнительный материал по аттестации.

Истинный педагог постоянно совершенствуется и ищет себя в быстро меняющемся времени. Надеемся, что приведенная выше информация и советы помогут педагогам успешно пройти аттестацию

Заключение

Одной из актуальных проблем в системе среднего образования является аттестация педагогов. Аттестация – это процедура, проводимая с целью определения уровня квалификации педагогов, по результатам которой присваиваются или подтверждаются квалификационные категории. В настоящее время это важный инструмент для повышения качества образования в школах и формирования состава педагогических кадров высокого профессионального уровня.

Аттестация педагогов – это не только оценка результатов его многолетней педагогической деятельности, но и важнейший источник информации для определения направлений дальнейшего профессионального развития педагога и стимулирование его к пониманию и решению своих профессиональных проблем.

Успешное прохождение педагогом аттестации зависит от ответственного непосредственного отношения к своей педагогической деятельности. Лицо, проходящее аттестацию и претендующее на получение (подтверждение) квалификационной категории, должно быть подготовлено заранее. Подготовка к аттестации в последний год снижает шансы на успешное прохождение аттестации и приводит к профессиональной усталости педагога.

Педагогам важно знать в первую очередь правила и условия проведения аттестации, необходимо проверить соответствие заявленной квалификационной категории требованиям и определить перечень необходимых документов. Поставив перед собой цель и составив план подготовки к аттестации, можно системно подготовиться к процедуре аттестации и легко достичь результата.

Педагогам важна поддержка со стороны администрации школы и коллег. Местным управлениям образования и организациям образования необходимо планомерно организовывать работу по разъяснению правил и условий аттестации в различных форматах.

Кроме того, педагогам могут оказать помощь консультации с методистами и коллегами. Прохождение аттестации не только стимулирует к непрерывному самосовершенствованию, но и позволяет улучшить его материальное положение.

В заключение приведем слова известного русского педагога К. Д. Ушинского: «Учитель живет до тех пор, пока он учится, как только он перестает учиться, в нем умирает учитель» . Сегодня эти слова не утратили свою актуальность. Со временем меняется спрос общества на профессиональный уровень педагогов, и педагогическому сообществу необходимо быть к нему готовым.

Аттестация – это инструмент, влияющий на повышения качество образования и творческое развитие педагогов.

Список использованной литературы:

1. Закон РК «Об образовании» от 27 июля 2007 года № 319;

2. Закон РК «О статусе педагога» от 27 декабря 2019 года № 293-VI ЗРК;

3. «Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогов» Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338;

4. «Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогов, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки» Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83;

5. «Об утверждении Правил по подготовке, экспертизе, апробации и проведению мониторинга, изданию учебников для организаций среднего образования и учебно-методических комплексов для дошкольных организаций, организаций среднего образования» Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 24 июля 2012 года № 344;

6. «Об утверждении перечня учебников для организаций среднего образования, учебно-методических комплексов для дошкольных организаций, организаций среднего образования, в том числе в электронной форме» Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 22 мая 2020 года № 216;

7. «Об утверждении Перечня республиканских и международных олимпиад и конкурсов научных проектов (научных соревнований) по общеобразовательным предметам, конкурсов исполнителей, конкурсов профессионального мастерства и спортивных соревнований и критерии их отбора» Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 7 декабря 2011 года № 514;

8. Проведение аттестации педагогических кадров в условиях обновления содержания образования. Методическое пособие. – Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2015. – 52 с.;

9. Методическое пособие «Разработка средств оценки деятельности педагога в организациях среднего образования». - Нур-Султан: НАО им. И. Алтынсарин, 2022. - 80 с.;

10. Методическое сопровождение педагогов организаций среднего образования-г. Астана: НАО им. И. Алтынсарина, 2022. - 410 С.

Приложение 1

Заявление на участие в аттестации и присвоении (подтверждении) квалификационной категории

Я, ____,
ИИН ____

(Ф.И.О. (при его наличии) педагога)

____

(должность, место работы, электронная почта)

прошу допустить на участие в процедуре присвоения (подтверждения) квалификационной категории в 20 ___ году на квалификационную категорию _______________, по должности (специальности) ________________________.
В настоящее время имею квалификационную категорию _________________, действительную до____(день) ____ (месяц) ______ года.

Основанием считаю следующие результаты работы:
____
____

Сообщаю о себе следующие сведения:
____
____
____
____.

Образование:

Наименование учебного заведения	Период обучения	Специальность (квалификация), указанная в дипломе об образовании или документе о переподготовке с присвоением соответствующей квалификации по занимаемой должности

Стаж работы:

Общий	По специальности	Педагогический	В данной организации

	(квалификации), указанной в дипломе об образовании или документе о переподготовке с присвоением соответствующей квалификации по занимаемой должности		образования

Награды, звания, ученая (академическая) степень, ученое звание с указанием года получения (присвоения)

____

____.

Наименование организации образования, в которой работает педагог:

____.

С Порядком проведения очередного присвоения (подтверждения) квалификационной
категории ознакомлен (-а).

«____» __________ 20 ___ года __________________ (подпись)

Приложение 2

Критерии оценивания портфолио педагога организации образования на присвоение (подтверждение) квалификационной категории

	Квалификационная категория			
Критерии оценивания	**педагог - модератор**	**педагог – эксперт**	**педагог - исследователь**	**педагог – мастер**
Качество преподавания	анализ урока/занятия			
	не менее 2-х за текущий год	не менее 3-х за текущий год	не менее 3-х за текущий год	не менее 4-х за текущий год
проведение исследования урока и применение инновационных методов	наличие взаимо- и самоанализа урока			
	не менее 3	не менее 4	не менее 5	не менее 6
Результаты наблюдения урока/занятия	отзывы коллег, методистов, руководителей, заместителей руководителя, родителей			
	не менее 3	не менее 4	не менее 5	не менее 6
Достижения, обучающихся в конкурсах или олимпиадах, или соревнованиях, в соответствии с перечнем, утвержденным уполномоченным органом	Победитель или призер, или участник			
	Уровень района/города	Уровень области/городов республиканского значения и столицы	Уровень области/городов республиканского значения и столицы	Республиканский или международный уровень
Достижения педагога в профессиональных конкурсах или олимпиадах, в соответствии с перечнем, утвержденным уполномоченным органом	Победитель или призер, или участник			
	Уровень района/города (при наличии)	Уровень области/городов республиканского значения и столицы (при наличии)	Уровень области/городов республиканского значения и столицы (при наличии)	Республиканский или международный уровень (при наличии)
Обобщение педагогического опыта или внедрение	выступление на семинарах, конференциях, форумах			
	-	-	на уровне области/городов (ссылки) или	на уровне республики (международный)

лучших педагогических практик и наработок или предоставление разработанных программы, реализованных в организации образования			разработка методических материалов (представляется решение учебно-методического совета соответствующего уровня (при управлении образования)	(ссылки) или одобрение Республиканского учебно-методического совета
для специальных педагогов, педагогов специальных классов (групп) в организациях образования				
Качество реализации индивидуальной развивающей программы (за исключением педагогов ПМПК)	Динамика развития ребенка			
	15 % (детей)	20 % (детей)	30 % (детей)	40 % (детей)

Наличие выписки из протокола заседания педагогического совета согласно приложению 31 к настоящим Правилам

СОДЕРЖАНИЕ

Введение.. 55
1. Новые правила и условия проведения аттестации педагогов.. 57
2. Кейсы для успешного прохождения аттестации педагогов.. 82
3. Методические рекомендации по подготовке к аттестации.. 89
Заключение.. 98
Список использованной литературы.. 99
Приложение.. 100